

Olimpiada Przedsiębiorczości

WIEDZA, UMIEJĘTNOŚCI, POSTAWY

LIPIEC 2025

Olimpiada Przedsiębiorczości

wiedza, umiejętności, postawy

*Projekt realizowany z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej
oraz*

*Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności
Partnerami Głównymi Olimpiady*

**NARODOWY
BANK POLSKI**

**POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI**

*The project implemented with Narodowy Bank Polski
under the economic education programme
and
the Polish-American Freedom Foundation
Main Partners of the Olympiad*

Projekt realizowany jako zadanie publiczne Ministra Edukacji Narodowej

Project conducted as a public task of the Ministry of National Education

Warszawa, lipiec 2025

© Copyright by

Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych

al. Niepodległości 162, lokal 150

02-554 Warszawa

<http://www.fundacja.edu.pl>

<http://www.olimpiada.edu.pl>

e-mail: biuro@fundacja.edu.pl

ISBN: 978-83-63127-42-8

Spis treści

Wstęp	5
-------------	---

Organizacja Olimpiady

Organizatorzy Olimpiady Przedsiębiorczości oraz skład Komitetów	11
Informacje o Partnerach Głównych Olimpiady	14
Program Olimpiady Przedsiębiorczości	17
Nagrody i uprawnienia	27
Zmiany organizacyjne w kolejnych edycjach Olimpiady Przedsiębiorczości	27
Portal – wiedza, informacja, komunikacja	29

Doświadczenia XX edycji

Przebieg XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości	33
Poczet laureatów XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości	36
Ranking szkół	43
Zwycięzca o Olimpiadzie	45
Losy laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości	47

Wiedza, umiejętności, postawy – testy i zadania XX edycji

Test z eliminacji szkolnych z komentarzami	67
Test z eliminacji okręgowych z komentarzami	86
Zadania sytuacyjne	107
Test z eliminacji centralnych z komentarzami	114

Działania towarzyszące XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości

Kilka słów od Organizatorów	137
Innowatorium. Tydzień Przedsiębiorczości	138
Sukces w finansach osobistych	145
Praktyk Biznesu	143
Diamenty Przedsiębiorczości	148
Warsztaty „Jak się odnaleźć w roli lidera?”	150

Wstęp do XXI edycji

Założenia programowe XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości	153
Terminarz zawodów XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości	155

Wstęp

Publikacja „Olimpiada Przedsiębiorczości – wiedza, umiejętności, postawy” stanowi podsumowanie XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości – ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej skierowanej do uczniów szkół ponadpodstawowych, która odbyła się w roku szkolnym 2024/2025, a także wprowadzenie do nadchodzącej XXI edycji.

W opracowaniu znajdują Państwo wszelkie informacje na temat projektu, zarówno dotyczące zasad jego organizacji, jak i szczegółowe omówienie przebiegu XX edycji. Trzon publikacji stanowią zagadnienia merytoryczne – zamieszczono w niej testy i zadania ze wszystkich szczebli eliminacji zakończonej edycji wzbogacone o merytoryczne komentarze ekspertów.

Mamy nadzieję, że zawarte w publikacji informacje ułatwią zarówno uczniom, jak i nauczycielom efektywne przygotowanie do rozgrywek w kolejnych edycjach Olimpiady.

Problematyka funkcjonowania jednostki i organizacji w gospodarce rynkowej była w polskim systemie kształcenia długo pomijana, jednak postępujące procesy przemian gospodarczych sprawiły, że zauważono tę lukę w edukacji młodzieży i postanowiono ją wypełnić. Pomysł wprowadzenia do programu nauczania przedmiotu podstawy przedsiębiorczości wdrożono ponad dwie dekady temu i został on pozytywnie przyjęty zarówno przez nauczycieli, rodziców i uczniów, jak i przedsiębiorców, instytucje samorządowe oraz organizacje pozarządowe. Dziś znaczenie przedsiębiorczości w procesie nauczania zostało szczególnie wzmocnione. Wraz z rokiem szkolnym 2023/2024 szkoły rozpoczęły realizację nowego, rozszerzonego przedmiotu biznes i zarządzanie, którego efekty nauczania mogą być weryfikowane podczas egzaminu maturalnego. Oczywiście jest również to, że nadal niezwykle potrzebne są działania edukacyjne służące poszerzaniu wiedzy ekonomicznej młodych ludzi i rozbudzaniu wśród nich zainteresowania sprawami gospodarczymi. Takim przedsięwzięciem jest właśnie Olimpiada Przedsiębiorczości – ogólnopolski konkurs realizowany na zasadach olimpiady przedmiotowej. Jako jego organizatorzy mamy nadzieję, że przygotowując kolejne edycje, wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom nie tylko uczniów i ich nauczycieli, lecz także wielu środowisk pozaszkolnych.

Celem Olimpiady Przedsiębiorczości jest przede wszystkim kształtowanie i wzmacnianie postaw przedsiębiorczych wśród uczniów oraz uświadamianie im konieczności zachowywania się w sposób przedsiębiorczy, jeżeli chcą realizować własne cele w życiu prywatnym i zawodowym. Olimpiada ma także służyć doskonaleniu u młodych ludzi umiejętności analizy zjawisk zachodzących w gospodarce, rozwijaniu zdolności myślenia analitycznego i syntetycznego, planowania oraz realizacji przedsięwzięć, a także rozwiązywania w sposób twórczy problemów i skutecznego komunikowania się. Projekt buduje też pozytywne nastawienie do działalności

biznesowej, wspiera wypracowywanie wzorca dydaktycznego, który umożliwiłby nauczycielom rozwijanie zachowań przedsiębiorczych u młodzieży uzdolnionej, a także zachęca do podejmowania studiów na uczelniach ekonomicznych.

Zakres tematyczny Olimpiady odpowiada programowi nauczania przedmiotów biznes i zarządzanie oraz podstawy przedsiębiorczości, ale zbiór zagadnień jest poszerzany o problematykę związaną ze zmieniającym corocznie hasłem przewodnim. Hasło I edycji Olimpiady brzmiało: „Etyka w działalności biznesowej”, II edycji – „Tworzenie wartości przedsiębiorstwa”, III edycji – „Psychologia biznesu”, IV edycji – „Współczesne koncepcje i metody zarządzania”, V edycji – „Marketing – mechanizmy, instrumenty, strategię”, VI – „Inwestor na rynku – giełda, prywatyzacje, fuzje i przejęcia”, VII – „Społeczna odpowiedzialność biznesu”, VIII – „Ludzie w przedsiębiorstwie”, IX – „Własna firma”, X – „Zarządzanie zmianą”, XI – „Nowe przewagi konkurencyjne – technologia, informacja, społeczność”, XII – „Przywództwo w biznesie”, XIII – „Sukces w biznesie – ludzie, wizerunek, strategia”, XIV – „Trendy na rynku kapitałowym”, XV – „Zarządzanie różnorodnością w organizacji – kultura, pracownik, struktura”, XVI – „Biznes w uwarunkowaniach zrównoważonego rozwoju”, XVII – „Strategie inwestowania na rynku kapitałowym”, XVIII – „Biznes i zarządzanie”, XIX – „Zrównoważone przedsiębiorstwo”, XX – „Transformacja cyfrowa przedsiębiorstwa”.

Nadchodząca XXI edycja zostanie zorganizowana pod hasłem: „Przedsiębiorstwo wobec wyzwań otoczenia”, z tradycyjnym rozwinięciem na trzy podtematy: analiza otoczenia przedsiębiorstwa; strategia rozwoju; odporność na kryzys.

Ze względu na zróżnicowanie celów Olimpiady oraz dużą rozpiętość tematyczną zagadnień poruszanych podczas kolejnych jej edycji, w trakcie zawodów oceniane są nie tylko wiedza uczestników i jej przełożenie na praktyczne umiejętności, lecz także reprezentowane przez zawodników postawy i zachowania przedsiębiorcze. Sprawdzaniu wiedzy służą testy, natomiast ocenie postaw i zachowań przedsiębiorczych – rozwiązywane przez uczniów w trakcie pracy grupowej studia przypadków, jak również zespołowe i indywidualne prezentacje na zadane tematy.

Organizatorem Olimpiady jest Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych wraz z pięcioma publicznymi uczelniami ekonomicznymi: Szkołą Główną Handlową w Warszawie oraz Uniwersytetami Ekonomicznymi w Katowicach, Krakowie, Poznaniu i Wrocławiu.

Olimpiada dofinansowywana jest ze środków Narodowego Banku Polskiego i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Google Poland – Partnerów Głównych przedsięwzięcia, jak również ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Inicjatywę wspierają ponadto: Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości, Krajowa Izba Gospodarcza i Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej. Patronami medialnymi są Głos Nauczycielski i Perspektywy.pl.

Mamy nadzieję, że nadchodząca i kolejne edycje Olimpiady nadal będą się cieszyć popularnością, a także dostarczą uczestnikom rywalizacji wielu emocji i satysfakcji z osiągniętych wyników.

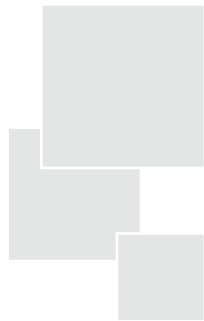
Z życzeniami interesującej lektury
Organizatorzy

The Entrepreneurship Olympiad – knowledge, skills, attitudes

The Entrepreneurship Olympiad is an annual national competition addressed to pupils from secondary schools. It has been organized by the Foundation for the Promotion and Accreditation of Economic Education with Universities of Economics from Cracow, Katowice, Poznan, Wroclaw and the Warsaw School of Economics since 2005. The strategic partners of the Olympiad are: the Polish-American Freedom Foundation and the National Bank of Poland. The Olympiad is also co-financed from funds of the Ministry of Education and Science.

The contest is very popular among young people. Each edition of the competition gathers between 6,000 and 23,000 young people from schools all over Poland. The Olympiad aims at promoting and strengthening entrepreneurship among pupils of secondary schools, creating a positive climate over business activity and designing a didactic model which would support teachers in encouraging top-pupils to develop their interest in economy and to study at universities of economics. The required knowledge is compatible with the curriculum of the course on entrepreneurship taught at secondary schools. It is also each year enriched with one leitmotiv (so far, there were as follows: 'Ethics in Business' – 1st edition, 'Creating the Enterprise's Value' – 2nd edition, 'Psychology of Business' – 3rd edition, 'Modern Management – Concepts and Methods' – 4th edition, 'Marketing in the Enterprise – Mechanisms, Instruments, Strategies' – 5th edition, 'Market Investor – Stock Exchange, Privatizations, Mergers and Acquisitions' – 6th edition and 'Corporate Social Responsibility' – 7th edition. 'People in the Enterprise' – 8th edition, 'Running own business' – 9th edition, 'Change management' – 10th edition, 'New competitive advantages – Technology, Information, Community' – 11th edition, 'Leadership in Business' – 12th edition, 'Success in Business' – 13th edition, 'Trends on the capital market' – 14th edition, "Diversity Management" – 15th edition, 'Business in the sustainability context' – 16th edition, 'Investment strategies on the capital market' – 17th edition, 'Project management' – 18th edition, 'Sustainable enterprise' – 19th edition, 'Digital transformation of a company' – 20th edition, 'The company in the face of external challenges' – planned for the 21th edition. Diverse aims and range of the Olympiad's themes result in a situation when both the knowledge of participants and the practical aspects: their entrepreneurial attitudes and behaviours are being assessed. The knowledge is evaluated with the use of tests whereas attitudes and behaviours are graded during case studies and presentations.

Część I

Organizacja Olimpiady

Organizatorzy Olimpiady Przedsiębiorczości oraz skład Komitetów

Organizator Olimpiady

Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych

Współorganizatorzy

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Partnerzy Główni

Narodowy Bank Polski
Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności
Google Poland

Projekt wspiera

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Partnerzy Organizacyjni

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

Klub Patronów Olimpiady

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
Krajowa Izba Gospodarcza

Patroni medialni

Głos Nauczycielski
Perspektywy.pl

Komitet Główny Olimpiady Przedsiębiorczości

prof. Marek Rocki (Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych)
– przewodniczący

Podkomitet Naukowy

- 1) prof. Maria Romanowska (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie) – przewodnicząca
- 2) prof. Piotr Wachowiak (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie) – sekretarz
- 3) prof. Mariusz Bratnicki (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach)
- 4) mgr Zygmunt Kawecki (Stowarzyszenie Nauczycieli Przedsiębiorczości i Edukacji Ekonomicznej)
- 5) prof. Maria Urbaniec (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie)
- 6) prof. Jan Lichtarski (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu)
- 7) prof. Hanna Mizgajska (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu)

Podkomitet Organizacyjny

- 1) prof. Marek Rocki (Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych)
– przewodniczący
- 2) dr Marcin Dąbrowski (Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych)
– sekretarz
- 3) prof. Wojciech Dyduch (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach)
- 4) dr Zbigniew Michalik (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie)
- 5) prof. Dariusz Nowak (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu)
- 6) prof. Jerzy Niemczyk (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu)
- 7) prof. Roman Sobiecki (Szkola Główna Handlowa w Warszawie)

Rada Konsultacyjna

- 1) mgr Patryk Araszkiewicz (XIII Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie)
- 2) mgr Tomasz Bieńkowski (V Liceum Ogólnokształcące im. A. Witkowskiego w Krakowie)
- 3) mgr Piotr Bury (I Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej-Curie w Pile)
- 4) mgr Andrzej Czyżewski (IV Liceum Ogólnokształcące im. T. Kościuszki w Toruniu)
- 5) mgr Małgorzata Drwięga (Liceum Ogólnokształcące nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu)
- 6) mgr Marcin Gut (Liceum Ogólnokształcące Towarzystwa Szkolnego im. M. Reja w Bielsku-Białej)
- 7) mgr Piotr Głogowski (XXVII Liceum Ogólnokształcące im. T. Czackiego w Warszawie)
- 8) mgr Marta Helt (Liceum Ogólnokształcące nr III im. A. Mickiewicza we Wrocławiu)
- 9) mgr Wojciech Kątnik (IV Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Rzeszowie)
- 10) mgr Waldemar Kotowski (III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni)
- 11) mgr Grażyna Kozłowska (Publiczne Liceum Ogólnokształcące nr III z oddziałami dwujęzycznymi im. M. Skłodowskiej-Curie w Opolu)
- 12) mgr Marta Martyniuk (Liceum Ogólnokształcące im. św. Jadwigi Królowej w Kielcach)
- 13) mgr Ewa Michalska (Publiczne Liceum Ogólnokształcące nr II z Oddziałami Dwujęzycznymi im. M. Konopnickiej w Opolu)
- 14) mgr Ewa Nowak (Liceum Ogólnokształcące nr VII im. K. K. Baczyńskiego we Wrocławiu)
- 15) mgr Sabina Pasiut (I Liceum Ogólnokształcące im. J. Długosza w Nowym Sączu)
- 16) mgr Marcin Pudło (I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Krośnie)
- 17) mgr Lucja Ryńska (III Liceum Ogólnokształcące im. K. K. Baczyńskiego w Białymstoku)
- 18) dr Wioletta Turowska (Liceum Ogólnokształcące nr III im. A. Mickiewicza we Wrocławiu)
- 19) mgr Andrzej Urban (Liceum Ogólnokształcące nr XII im. Bolesława Chrobrego we Wrocławiu)

W skład Rady Konsultacyjnej wchodzi nauczyciele – opiekunowie zawodników, którzy w dotychczas przeprowadzonych edycjach Olimpiady osiągnęli najlepsze wyniki. Zadaniem Rady jest pomoc w doskonaleniu organizacji zawodów. Członkowie Rady nie biorą natomiast udziału w pracach nad przygotowaniem pytań i zadań będących przedmiotem zawodów.

Komitety Okręgowe Olimpiady Przedsiębiorczości

Komitet Okręgowy w Katowicach (1)

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

- 1) prof. Wojciech Dyduch – przewodniczący
- 2) dr Bartłomiej Gabryś
- 3) dr Katarzyna Bratnicka
- 4) mgr Małgorzata Bakalarska-Dyduch – sekretarz

Komitet Okręgowy w Warszawie (2)

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

- 1) prof. Marta Juchnowicz – przewodnicząca
- 2) prof. Rafał Mrówka
- 3) prof. Roman Sobiecki
- 4) Karolina Malinowska – sekretarz

Komitet Okręgowy w Krakowie (3)

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

- 1) prof. Bernard Ziębicki – przewodniczący
- 2) prof. Maria Urbaniec
- 3) dr Małgorzata Kosała
- 4) dr Marcin Piątkowski
- 5) dr Zbigniew Michalik – sekretarz

Komitet Okręgowy w Poznaniu (4)

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

- 1) prof. Dariusz Nowak – przewodniczący
- 2) dr inż. Łukasz Wściubiak
- 3) dr Sebastian Chęciński
- 4) dr Bartosz Marcinkowski
- 5) dr Sebastian Narojczyk – sekretarz

Komitet Okręgowy we Wrocławiu (5)

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

- 1) prof. Andrzej Kaleta – przewodniczący
- 2) prof. Grzegorz Krzos
- 3) dr inż. Letycja Sołoducho-Pelc
- 4) dr Magdalena Rajchelt-Zublewicz
- 5) dr inż. Małgorzata Matyja – sekretarz

Informacje o Partnerach Głównych Olimpiady

**NARODOWY
BANK POLSKI**

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat, nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi. Pełni funkcję banku banków, tworząc warunki do działania systemu bankowego. Jest również jednym z najważniejszych ośrodków naukowo-analitycznych w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych.

www.nbp.pl

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

Fundacja została utworzona przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości, który w latach dziewięćdziesiątych aktywnie wspierał rozwój gospodarki rynkowej w Polsce.

PAFW rozpoczęła swoją działalność w 2000 roku z podwójną misją: wspierania procesu konsolidacji polskich przemian zapoczątkowanych w 1989 roku, a także dzielenia się polskim doświadczeniem z transformacji z innymi krajami postkomunistycznymi. Swoją misję Fundacja realizuje poprzez programy w trzech głównych obszarach: edukacji, rozwoju społeczności lokalnych oraz dzielenia się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji. Od początku przedsięwzięcia te były skierowane przede wszystkim do mieszkańców wsi i małych miast.

Od 2000 roku Fundacja przeznaczyła na swoją działalność programową ponad 255 mln USD, a zarazem pozyskała na rzecz fundacyjnych programów ponad 276 mln USD z innych źródeł. W tym czasie w ramach programów PAFW sfinansowano ponad 33 tysiące stypendiów, 20 tysięcy projektów lokalnych z udziałem setek tysięcy osób, zorganizowano szkolenia dla 160 tysięcy nauczycieli, a także dla 32 tysięcy liderów i pracowników organizacji pozarządowych, poza tym około 10 tysięcy bibliotekarzy zostało objętych szkoleniami służącymi podnoszeniu ich kwalifikacji i kompetencji. W ramach wizyt studyjnych do Polski przyjechało ponad 15 tysięcy osób z Ukrainy, Białorusi, Rosji, Gruzji, Mołdawii oraz innych krajów.

Sukcesem wartym szczególnego odnotowania była współpraca PAFW z Fundacją Billa i Melindy Gatesów, co w latach 2008–2015 pozwoliło na realizację unikalnego w skali kraju Programu Rozwoju Bibliotek. Przedsięwzięcie, na które Fundacja Gatesów przekazała PAFW grant w wysokości blisko 31 milionów dolarów, przyczyniło się do przekształcenia blisko 4 tysięcy placówek bibliotecznych z ponad 1250 gmin w nowoczesne, wielofunkcyjne centra dostępu do informacji, edukacji i kultury, animujące zarazem aktywność obywatelską.

Działalność Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności została doceniona przez Międzynarodowe Forum Ekonomiczne w Krynicy, które przyznało jej Nagrodę dla Organizacji Pozarządowej Europy Środkowo-Wschodniej Roku 2008, przede wszystkim za przedsięwzięcia o charakterze międzynarodowym. W roku 2014 Fundację uhonorowała Rada Atlantycka (The Atlantic Council): przyznała jej Nagrodę Wolności za pracę na rzecz wspierania społeczeństwa obywatelskiego i demokracji w Europie Środkowo-Wschodniej.

www.pafw.pl

Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN)

Ministerstwo Edukacji Narodowej od lat prowadzi działania wspierające rozwój uczniów uzdolnionych, szczególnie poprzez dofinansowanie olimpiad przedmiotowych i programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim. W ramach tych działań MEN realizuje m.in. program wspierania rozwoju uczniów wybitnie uzdolnionych, który obejmuje uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

MEN regularnie ogłasza konkursy ofert na organizację olimpiad przedmiotowych, interdyscyplinarnych i zawodowych, przeznaczając na ten cel środki publiczne. Olimpiady te są wpisane do oficjalnego wykazu olimpiad uznawanych w procesie rekrutacji na studia wyższe, co dodatkowo motywuje uczniów do udziału w tego typu inicjatywach.

Od samego początku istnienia Olimpiady Przedsiębiorczości Ministerstwo Edukacji Narodowej objęło ją wsparciem. OP znalazła się w oficjalnym wykazie olimpiad. Dzięki dofinansowaniu ze środków publicznych oraz wsparciu partnerów takich jak Google Polska, OP oferuje uczestnikom wysokiej jakości materiały edukacyjne, profesjonalne jury oraz atrakcyjne nagrody, promując tym samym rozwój kompetencji biznesowych i przedsiębiorczych wśród młodzieży.

<https://www.gov.pl/web/edukacja>

Program Olimpiady Przedsiębiorczości

Założenia programowe

Olimpiada Przedsiębiorczości jest formą współzawodnictwa edukacyjnego, podczas którego oceniane są wiedza, umiejętności oraz postawy (w tym przede wszystkim szeroko rozumiane postawy przedsiębiorcze), a także wyrażające je zachowania przedsiębiorcze.

Cele

Celem głównym Olimpiady jest wzbudzenie oraz wzmocnienie zachowań przedsiębiorczych uczniów szkół ponadpodstawowych z całej Polski, poprzez realizację trzystopniowych zawodów.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez następujące cele szczegółowe:

- zwiększenie zainteresowania uczniów tematyką przedsiębiorczości, zarządzania, ekonomii i finansów, psychologii i etyki biznesu – zgodnie z podstawą programową przedmiotów podstawy przedsiębiorczości oraz biznes i zarządzanie, jak również hasłem przewodnim edycji: Transformacja cyfrowa przedsiębiorstwa: AI i nowe technologie cyfrowe, digitalizacja procesów i działalności operacyjnej, nowe modele biznesu w generowaniu wartości;
- zwiększenie wiedzy uczniów z zakresu przedsiębiorczości, zarządzania, ekonomii i finansów;
- zwiększenie umiejętności analizy zjawisk zachodzących w otoczeniu a także wnioskowania na temat ich wpływu na rzeczywistość ekonomiczno-społeczną;
- zwiększenie świadomości roli postawy przedsiębiorczej w funkcjonowaniu na rynku gospodarczym oraz rynku pracy;
- zwiększenie zainteresowania uczniów szkół ponadpodstawowych udziałem w olimpiadzie przedmiotowej jako formie sprawdzenia oraz podnoszenia wiedzy i umiejętności z zakresu edukacji ekonomicznej;
- zwiększenie motywacji uczniów do poszerzania wiedzy oraz wzmacniania umiejętności z zakresu edukacji ekonomicznej oraz aktywnego uczestnictwa w działaniach kształtujących postawy przedsiębiorcze;
- podniesienie kompetencji społecznych, w tym postawy współdziałania oraz uczciwej rywalizacji;
- podniesienie rangi dyscyplin naukowych związanych z przedsiębiorczością, w tym nauk o zarządzaniu i jakości oraz ekonomii i finansów;
- przygotowanie społeczności Olimpiady Przedsiębiorczości do realizacji treści programowych przedmiotu biznes i zarządzanie;
- podniesienie aktywności nauczycieli oraz środowiska szkolnego w zakresie współtworzenia społeczności działającej na rzecz Olimpiady Przedsiębiorczości.

Ponadto istotną rolą Olimpiady jest zachęcanie młodzieży do studiowania na uczelniach ekonomicznych.

Metodyka

Przebieg poszczególnych etapów Olimpiady opiera się na metodach sprawdzających zarówno wiedzę, umiejętności, jak i postawy oraz formach zarówno indywidualnych, jak i grupowych.

Rodzaj stosowanych metod uzależniony jest od stopnia Olimpiady – im wyższy, tym większe nastawienie na sprawdzenie umiejętności oraz postaw.

I stopień Olimpiady – eliminacje szkolne (jednoetapowe):

1. etap – TEST (praca indywidualna)

II stopień Olimpiady – eliminacje okręgowe (dwuetapowe):

1. etap – TEST (praca indywidualna)
2. etap – ZADANIE SYTUACYJNE z obroną rozwiązania przed Komisją (praca grupowa)

III stopień Olimpiady – eliminacje centralne (trzyetapowe):

1. etap – TEST (praca indywidualna)
2. etap – ELEVATOR PITCH – prezentacje pomysłu na własny biznes z pytaniami Komisji (praca indywidualna)
3. etap – QUIZ „1 z 10” (praca indywidualna)

Dwuetapowość II stopnia (eliminacje okręgowe) oraz trzyetapowość III stopnia (eliminacje centralne) Olimpiady Przedsiębiorczości zakładająca, że w pierwszej części zawodnicy wypełniają test, w drugiej zaś stosowane są metody odwołujące się do umiejętności, postaw i zachowań przedsiębiorczych (zadanie sytuacyjne, prezentacja w interakcji z komisją oceniającą) ma zapewnić z jednej strony wysoce zobiektywizowaną formę sprawdzania wiedzy, z drugiej zaś umożliwić komisji ocenę umiejętności i postaw.

Zakres tematyczny

Zakres tematyczny Olimpiady jest zgodny z podstawą programową przedmiotu podstawy przedsiębiorczości oraz przedmiotu biznes i zarządzanie a ponadto rozszerzony o zagadnienia związane z hasłem przewodnim edycji.

Zakres tematyczny tworzą: blok stały oraz blok zmienny, związany z corocznie ustalonym hasłem przewodnim.

- I. Stały blok tematyczny jest niezmienny dla wszystkich edycji Olimpiady i obejmuje – wynikające wprost z podstawy programowej przedmiotu – w okresie przejściowym dwóch przedmiotów, tj. podstawy przedsiębiorczości – następujące obszary: gospodarka rynkowa, rynek finansowy, rynek pracy, przedsiębiorstwo oraz biznes i zarządzanie – następujące obszary: osoba przedsiębiorcza we współczesnym świecie, zarządzanie projektami, gospodarka rynkowa, finanse osobiste, osoba przedsiębiorcza na rynku pracy, przedsiębiorstwo.
- II. Zmienny blok tematyczny ustalany jest corocznie dla każdej edycji Olimpiady i wiąże się z problematyką wynikającą z hasła danej edycji.

III. Hasło przewodnie XX edycji Olimpiady to: Transformacja cyfrowa przedsiębiorstwa:

- sztuczna inteligencja i nowe technologie cyfrowe,
- digitalizacja procesów i działalności operacyjnej,
- nowe modele biznesu w generowaniu wartości rynkowej.

Pierwszy ze wskazanych obszarów tematycznych koncentruje się na charakterystyce nowych technologii w ujęciu ich funkcjonalności, możliwości zastosowania i trendów rozwojowych.

Drugi obszar – digitalizacja procesów i działalności operacyjnej – wiąże się z procesem doskonalenia organizacyjnego oraz efektywnością działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwo wynikającą z wdrażania narzędzi i rozwiązań opartych na najnowszych technologiach.

W trzecim obszarze uwaga skupia się na kreowaniu nowych rynków oraz tworzeniu innowacyjnych produktów i usług z wykorzystaniem technologii cyfrowych. Zarówno doskonalenie organizacyjne, jak i generowanie nowej wartości rynkowej stanowią kluczowe wyzwania procesu transformacji cyfrowej w kontekście budowy przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa.

XX edycja (rok szkolny 2024/2025)

Hasło zmienne dwudziestej edycji Olimpiady to: „**Transformacja cyfrowa przedsiębiorstwa**”:

- sztuczna inteligencja i nowe technologie cyfrowe
- digitalizacja procesów i działalności operacyjnej
- nowe modele biznesu w generowaniu wartości rynkowej.

XIX edycja (rok szkolny 2023/2024)

Hasło zmienne dziewiętnastej edycji Olimpiady to: „**Zrównoważone przedsiębiorstwo**”:

- gospodarowanie zasobami
- oddziaływanie na otoczenie
- godna praca.

XVIII edycja (rok szkolny 2022/2023)

Hasło zmienne osiemnastej edycji Olimpiady to: „**Biznes i zarządzanie**”. Tematem przewodnim tej edycji stał się obszar programowy nowego przedmiotu wchodzącego do szkół ponadpodstawowych i docelowo mającego zastąpić przedmiot podstawy przedsiębiorczości. Rozszerzeniem tego hasła stał się jeden z bloków tematycznych podstawy programowej, tj. „Zarządzanie projektami”.

XVII edycja (rok szkolny 2021/2022)

Hasło zmienne siedemnastej edycji to: „**Strategie inwestowania na rynku kapitałowym**”, z następującymi rozszerzeniami:

- rynki obrotu papierami wartościowymi
- ryzyko, strategie inwestycyjne i zachowania inwestorów
- inwestycje alternatywne.

XVI edycja (rok szkolny 2020/2021)

Hasło przewodnie szesnastej edycji to: **„Biznes w uwarunkowaniach zrównoważonego rozwoju”**, z rozszerzeniami:

- odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw
- ekologia – ekotrendy i wyzwania ekologiczne
- dialog z interesariuszami.

XV edycja (rok szkolny 2019/2020)

Hasło zmienne edycji to: **„Zarządzanie różnorodnością w organizacji”**.

XIV edycja (rok szkolny 2018/2019)

Hasło przewodnie czternastej edycji Olimpiady to: **„Trendy na rynku kapitałowym”**. Hasło to dotyczyło przede wszystkim następujących obszarów:

- strategie inwestowania (ze szczególnym uwzględnieniem metod inwestowania, problematyki racjonalności inwestora i aspektów związanych z ryzykiem inwestycyjnym)
- rynki obrotu papierami wartościowymi (ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania giełdy papierów wartościowych)
- innowacyjne instrumenty (ze szczególnym uwzględnieniem ewolucji rynku innowacji finansowych, funkcjonowania fintechów oraz rynku inwestycji alternatywnych).

XIII edycja (rok szkolny 2017/2018)

Hasło przewodnie trzynastej edycji Olimpiady to: **„Sukces w biznesie – ludzie, wizerunek, strategia”**. Hasło to dotyczyło przede wszystkim następujących obszarów:

- ludzie (uwaga skupiała się na tych działaniach przedsiębiorstwa wobec pracowników, które przekładają się na budowę potencjału konkurencyjnego organizacji)
- wizerunek (nacisk położono na koncepcje marketingowe i narzędzia Public Relations, jak również na koncepcje z innych dyscyplin, takie jak: społeczna odpowiedzialność biznesu, kształtowanie kultury organizacyjnej oraz employer branding)
- strategia (ze szczególnym uwzględnieniem kształtowania nowych modeli biznesowych i wzmocnienia przewag konkurencyjnych przedsiębiorstw).

XII edycja (rok szkolny 2016/2017)

Hasło przewodnie dwunastej edycji Olimpiady brzmiało: **„Przedsiębiorczość w biznesie”**. Dotyczyło przede wszystkim następujących obszarów:

- wyzwania w kryzysie (ze szczególnym uwzględnieniem wpływu przywództwa na skuteczność działań restrukturyzacyjnych)
- wspieranie innowacji (w tym tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu kultur organizacyjnych nastawionych na innowacje)

- budowanie zespołu (w tym zasady doboru, organizacja pracy zwiększająca skuteczność zespołu, umiejętności przewyższania sytuacji konfliktowych w zespole).

XI edycja (rok szkolny 2015/2016)

Hasło przewodnie jedenastej edycji Olimpiady brzmiało: **„Nowe przewagi konkurencyjne – technologia, informacja, społeczność”**.

Poprzez wybór tego tematu organizatorzy chcieli zwrócić uwagę uczniów na obszary zyskujące coraz większe znaczenie w budowaniu przewagi konkurencyjnej, takie jak nowe technologie, zarządzanie informacją czy media społecznościowe. Organizatorzy uznali, że problematyka budowania przewagi konkurencyjnej będzie stanowić istotne uzupełnienie zagadnień poruszanych podczas dotychczasowych edycji, których tematami zmiennymi były: etyka w działalności biznesowej, tworzenie wartości przedsiębiorstwa wraz ze współczesnymi koncepcjami zarządzania, psychologia biznesu, marketing, zagadnienia związane z inwestycjami, społeczna odpowiedzialność biznesu, zarządzanie ludźmi czy zakładanie i prowadzenie własnej firmy.

Hasło to dotyczyło przede wszystkim następujących wzajemnie powiązanych obszarów:

- przewagi związane z technologiami zmieniającymi różne obszary przedsiębiorstwa (ze szczególnym uwzględnieniem rewolucji cyfrowej i nowych modeli e-commerce)
- wykorzystanie informacji w kreowaniu przewag konkurencyjnych (systemy zarządzania, Big Data)
- marketing internetowy, prosumpcja i współczesne sposoby budowania relacji z klientami.

X edycja (rok szkolny 2014/2015)

Hasło przewodnie dziesiątej edycji Olimpiady brzmiało: **„Zarządzanie zmianą”**.

Proponując ten temat, organizatorzy chcieli zainspirować uczniów do bliższego przyjrzenia się zagadnieniom dotyczącym wdrażania nowych przedsięwzięć biznesowych i zarządzania nimi w przedsiębiorstwie. Hasło „Zarządzanie zmianą” odnosiło się przede wszystkim do następujących zagadnień:

- wdrażanie nowych przedsięwzięć
- postawy wobec zmian
- restrukturyzacja.

W ramach pierwszego obszaru szczególny nacisk został położony na koncepcje, narzędzia i techniki wykorzystywane we wdrażaniu nowych przedsięwzięć biznesowych (ze szczególnym uwzględnieniem podejścia projektowego i procesowego oraz narzędzi kontroli strategicznej).

W ramach drugiego obszaru uwaga uczniów została skupiona na miękkich elementach zarządzania zmianą, w szczególności na takich problemach, jak: przełamywanie oporu wobec zmiany, pozyskiwanie wsparcia, rola liderów zmian, komunikacja w procesie zmiany, kształtowanie kultury organizacyjnej sprzyjającej zarządzaniu zmianą.

W ramach ostatniego obszaru zostały poruszone zagadnienia dotyczące restrukturyzacji przedsiębiorstw, zarówno naprawczej (jako odpowiedzi na kryzys w przedsiębiorstwie), jak i rozwojowej.

IX edycja (rok szkolny 2013/2014)

Hasło przewodnie dziewiątej edycji Olimpiady brzmiało: **„Własna firma”**.

Wybierając ten temat, organizatorzy chcieli zwrócić uwagę uczniów na problematykę zakładania i prowadzenia własnej firmy.

Hasło „Własna firma” odnosiło się przede wszystkim do zagadnień:

- koncepcje uruchamiania biznesu
- formy organizacyjno-prawne
- rozwój i finansowanie działalności.

W ramach pierwszego obszaru szczególny nacisk został położony na sposoby i metody weryfikacji pomysłów biznesowych oraz narzędzia i techniki wykorzystywane przez przedsiębiorców do kreowania nowych pomysłów biznesowych.

W ramach drugiego obszaru uwaga została skupiona na wyborze formy prawnej dostosowanej do rodzaju działalności gospodarczej oraz na projektowaniu organizacyjnym.

W ramach ostatniego obszaru zostały poruszone przede wszystkim zagadnienia dotyczące wyboru optymalnej struktury finansowania działalności gospodarczej oraz rekomendowanych kierunków rozwoju.

VIII edycja (rok szkolny 2012/2013)

Hasło przewodnie ósmej edycji Olimpiady brzmiało: **„Ludzie w przedsiębiorstwie”**.

Poprzez wybór tego tematu organizatorzy chcieli zainspirować uczniów do bliższego przyjrzenia się zagadnieniom związanym z zarządzaniem ludźmi.

Hasło „Ludzie w przedsiębiorstwie” dotyczyło przede wszystkim tematów:

- rozwój pracowników
- praca w zespole
- kultura organizacyjna.

W ramach pierwszego obszaru szczególny nacisk położono na nowoczesne koncepcje i zarządzania sprzyjające rozwojowi pracowników, a także wykorzystywaniu kapitału ludzkiego do wzmacniania przewag konkurencyjnych przedsiębiorstwa.

W ramach drugiego obszaru skupiono uwagę na roli kierownika w zespole, na współpracy członków zespołu i ich integracji oraz na zaangażowaniu w pracę.

W ramach ostatniego obszaru poruszono przede wszystkim zagadnienia dotyczące kultury organizacyjnej nastawionej na rozwój pracowników, oddziaływania kultury na funkcjonowanie organizacji, a także zmian kultury organizacyjnej na poziomie artefaktów, uznawanych wartości i podstawowych założeń.

VII edycja (rok szkolny 2011/2012)

Hasło przewodnie siódmej edycji Olimpiady brzmiało: **„Społeczna odpowiedzialność biznesu”**.

Proponując ten temat, organizatorzy chcieli zainspirować uczniów do bliższego przyjrzenia się zagadnieniom związanym z jedną z dynamicznie rozwijających się w ostatnich latach koncepcji zarządzania.

Hasło „Społeczna odpowiedzialność biznesu” odnosiło się przede wszystkim do zagadnień:

- zrównoważony rozwój przedsiębiorstwa
- relacje przedsiębiorstwa z pracownikami
- współpraca firmy z otoczeniem.

W ramach pierwszego obszaru szczególny nacisk położono na zagadnienia rozwoju przedsiębiorstwa – takiego, który umożliwi zwiększenie jego bieżącej wartości i zapewni warunki do zwiększenia wartości przedsiębiorstwa w przyszłości.

W ramach drugiego obszaru skupiono uwagę na działaniach przedsiębiorstwa wobec pracowników, które przekładają się na budowę potencjału konkurencyjnego i społecznego organizacji.

W ramach ostatniego obszaru poruszono przede wszystkim kwestie dotyczące zachowań przedsiębiorstw wobec interesariuszy zewnętrznych: klientów, dostawców, partnerów biznesowych, konkurentów, jak również społeczności lokalnej.

VI edycja (rok szkolny 2010/2011)

Hasło przewodnie szóstej edycji Olimpiady brzmiało: **„Inwestor na rynku – giełda, prywatyzacje, fuzje i przejęcia”**.

Poprzez wybór tego tematu organizatorzy chcieli przybliżyć uczniom zagadnienia rynku kapitałowego oraz spojrzenie na inwestycje z perspektywy przedsiębiorstw i inwestorów.

Hasło dotyczyło przede wszystkim obszarów tematycznych:

- aktywność inwestora na rynku kapitałowym
- zmiany własnościowe w przedsiębiorstwach, w tym procesy prywatyzacyjne
- inwestycje na rynku prywatnym.

W ramach pierwszego obszaru szczególny nacisk został położony na proces pozyskiwania nowych środków finansowych (z perspektywy przedsiębiorstwa) i na kształtowanie optymalnego portfela inwestycyjnego (z perspektywy inwestora).

W ramach drugiego obszaru uwaga została skupiona na konsekwencjach zmian własnościowych przedsiębiorstw, w szczególności w kontekście IPO (pierwszych emisji publicznych).

W ramach ostatniego obszaru uwypuklono przede wszystkim problematykę inwestycji kapitałowych na rynku niepublicznym, z uwzględnieniem kwestii złożoności procesu podejmowania decyzji inwestycyjnych.

V edycja (rok szkolny 2009/2010)

Hasło przewodnie piątej edycji Olimpiady brzmiało: **„Marketing w przedsiębiorstwie – mechanizmy, instrumenty, strategie”**.

Decydując się na ten temat, organizatorzy chcieli zainteresować uczniów osiągnięciami i trendami, które w ostatnich latach pojawiły się w marketingu.

Hasło „Marketing w przedsiębiorstwie – mechanizmy, instrumenty, strategie” dotyczyło przede wszystkim zagadnień:

- mechanizmy myślenia i działania na rynku
- instrumenty oddziaływania na klientów
- strategie marketingowe we współczesnych warunkach rynkowych.

W ramach pierwszego obszaru nacisk położono na problem istoty koncepcji marketingowych oraz ich wykorzystania zarówno w działalności produkcyjnej i handlowej, jak i usługowej.

W zakresie instrumentów marketingu uwaga została skupiona na podstawowych narzędziach oddziaływania na konsumentów i klientów instytucjonalnych: produkcie, cenie, dystrybucji, promocji i personelu oraz na wyłaniających się obecnie sposobach oddziaływania.

Trzeci obszar dotyczył sposobów formułowania i wdrażania przez podmioty gospodarcze strategii marketingowych w różnych warunkach rynkowych, a także planowania i organizowania działalności marketingowej.

IV edycja (rok szkolny 2008/2009)

Hasło przewodnie czwartej edycji Olimpiady brzmiało: **„Współczesne zarządzanie – koncepcje i metody”**.

Poprzez wybór tego tematu organizatorzy chcieli skierować uwagę uczniów na najważniejsze trendy w naukach o zarządzaniu i zainteresować ich najbardziej innowacyjnymi koncepcjami biznesowymi.

Hasło „Współczesne zarządzanie – koncepcje i metody” odnosiło się przede wszystkim do zagadnień:

- nowe modele biznesowe
- zarządzanie zmianą
- rola wiedzy w przedsiębiorstwie.

W ramach tematyki kształtowania nowych modeli biznesowych zostało poruszone przede wszystkim zagadnienie wzmacniania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw poprzez odpowiednią konfigurację posiadanych zasobów i kluczowych kompetencji.

W kontekście zarządzania zmianą największy nacisk położono na koncepcje i metody ułatwiające wdrażanie zmian w przedsiębiorstwach, ze szczególnym uwzględnieniem roli otoczenia biznesowego.

W ramach trzeciego obszaru poruszana była głównie problematyka zarządzania zasobami ludzkimi w aspekcie generowania wiedzy w organizacji.

III edycja (rok szkolny 2007/2008)

Hasło przewodnie trzeciej edycji Olimpiady brzmiało: **„Psychologia biznesu”**.

Wybierając ten temat, organizatorzy chcieli zainteresować uczniów problematyką zachowań ekonomicznych przedsiębiorców, konsumentów oraz inwestorów. Uznano, że w III edycji dobrym uzupełnieniem konsekwentnego wzmacniania przez Olimpiadę pozytywnego wizerunku przedsiębiorcy będzie uświadomienie uczestnikom, że o ostatecznym sukcesie w biznesie w dużym stopniu decydują elementy miękkie, z pogranicza ekonomii, zarządzania i psychologii.

Coraz większe znaczenie zasobów niematerialnych w gospodarce powoduje, że współczesny menedżer, oprócz wiedzy na temat tego, jaką strategię rozwoju przedsiębiorstwa wybrać, jak wzmocnić przewagi konkurencyjne, jaki model biznesowy przyjąć do realizacji stawianych celów strategicznych, musi także w coraz większym stopniu uwzględniać sposób kształtowania relacji międzyludzkich zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz organizacji. Aby skutecznie zarządzać zasobami niematerialnymi (kapitałem ludzkim, relacjami z klientami, kapitałem organizacyjnym), menedżer musi rozumieć mechanizm funkcjonowania człowieka w organizacji i wiedzieć, w jaki sposób oddziaływać na efekty pracy grupowej, jak wpływać na decyzje klientów, jak skutecznie negocjować, a także w jaki sposób motywować pracowników. Równie istotne znaczenie mają umiejętności komunikacji interpersonalnej, przeciwdziałania sytuacjom konfliktowym i podejmowania decyzji.

Hasło „Psychologia biznesu” odnosiło się przede wszystkim do trzech zagadnień:

- działania menedżerskie
- zachowania konsumenckie
- decyzje inwestorskie.

Pośród psychologicznych aspektów działań menedżerskich zostały poruszone między innymi następujące zagadnienia: funkcjonowanie człowieka w organizacji, praca grupowa i relacje w zespołach, wywieranie wpływu na decyzje klientów, negocjacje, motywowanie pracowników, komunikacja interpersonalna, konflikt w organizacji oraz podejmowanie decyzji.

W ramach tematu zachowania konsumenckie największy nacisk został położony na zjawiska poprzedzające nabywanie przez konsumenta dóbr i usług, zachodzące w trakcie tego procesu i następujące po nim, a także na kwestię, w jaki sposób przedsiębiorcy mogą wpływać na te zachowania.

Zagadnienie psychologii biznesu w decyzjach inwestorskich dotyczyło w największym stopniu problematyki ryzyka.

II edycja (rok szkolny 2006/2007)

Hasło przewodnie drugiej edycji Olimpiady brzmiało: **„Tworzenie wartości przedsiębiorstwa”**.

Niemal każde przedsiębiorstwo za podstawowy cel przyjmuje zwiększanie swojej wartości rynkowej. Aby zaspokoić oczekiwania właścicieli przedsiębiorstwa i instytucji finansujących działalność (banki, fundusze inwestycyjne), przedsiębiorstwo powinno generować zysk wyższy od kosztu pozyskanego kapitału, czyli zwiększać swoją wartość.

W ostatnich latach można było zaobserwować zmiany w modelu zwiększania wartości przedsiębiorstwa. W tradycyjnym modelu odbywa się ono głównie w oparciu o zasoby materialne (dostęp do surowców i środków finansowych), ale w ostatnich latach znacznie większy wzrost osiągają firmy, które bazują na wartościach niematerialnych. Szacuje się, że w gospodarce opartej na wiedzy około 75 proc. wartości współczesnej organizacji uzależnione jest od zasobów niematerialnych. Nie zawsze też nastawienie wyłącznie na zysk doprowadza do wzrostu wartości przedsiębiorstwa. Firmy, które nie osiągają wysokich zysków bieżących, mogą zwiększać swoją wartość rynkową – wystarczy, że inwestorzy giełdowi oceniają, że spółka może w przyszłości generować duże przychody i zyski. Często też ma miejsce sytuacja odwrotna.

Warto również pamiętać o społecznej odpowiedzialności biznesu i o wartościach społecznych, które odgrywają istotną rolę w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa oraz tworzeniu jego wartości.

Hasło przewodnie II edycji Olimpiady miało skłonić uczniów do zapoznania się z trzema zagadnieniami związanymi z wartością przedsiębiorstwa:

- sposoby i formy jego rozwoju
- problematyka pozyskiwania środków niezbędnych do finansowania strategii rozwoju (ze szczególnym uwzględnieniem rynku kapitałowego oraz oszczędności własnych przedsiębiorstw)
- kapitał intelektualny jako źródło wartości przedsiębiorstwa.

I edycja (rok szkolny 2005/2006)

Hasłem przewodnim I edycji Olimpiady była „**Etyka w działalności biznesowej**”.

Poprzez wybór tego tematu organizatorzy Olimpiady chcieli przybliżyć uczniom reguły, którymi powinni kierować się przedsiębiorcy, a także pokazać, że działalność biznesowa musi się opierać na zasadach etycznych. W przekonaniu organizatorów Olimpiady brak zachowań etycznych jest bolączką współczesnego świata. Pragnęli oni również zwrócić uwagę na społeczną odpowiedzialność biznesu, która polega (zgodnie z definicją Komisji Europejskiej) na dobrowolnym uwzględnianiu w strategii przedsiębiorstwa interesów społecznych, zagadnień ochrony środowiska, jak również relacji z różnymi grupami interesariuszy, takimi jak: pracownicy, klienci, podwykonawcy. Można uznać, że przedsiębiorstwo odpowiedzialne społecznie to takie, które wnosi pozytywny wkład do lokalnej społeczności, co oznacza, że cecha ta nie jest związana z wielkością firmy i rodzajem prowadzonej działalności. Zaangażowanie przedsiębiorstwa w problemy społeczności przynosi korzyści nie tylko otoczeniu, lecz także przedsiębiorstwu. Można do nich zaliczyć: tworzenie pozytywnego wizerunku, budowę zespołu pracowników identyfikujących się z celami przedsiębiorstwa, ich większą otwartość na innowacje, poprawę współpracy z kontrahentami, lepszy odbiór przez klientów, dobre relacje z lokalnymi władzami i większą otwartość władz na problemy przedsiębiorców. Ważne jest podejmowanie przez przedsiębiorstwa wyzwań i spełnianie oczekiwań całej społeczności.

Nagrody i uprawnienia

Satysfakcja z osiągniętych wyników to nie jedyna nagroda dla laureatów za kilkumiesięczny trud zmagających olimpijskich.

Ułatwienia w postępowaniach kwalifikacyjnych na studia

Laureaci i/lub finaliści Olimpiady, na mocy uchwał senatów poszczególnych uczelni, uzyskują specjalne uprawnienia w postępowaniach kwalifikacyjnych na studia licencjackie wszystkich pięciu publicznych uczelni ekonomicznych w Polsce.

Nagrody rzeczowe dla laureatów i finalistów oraz ich opiekunów merytorycznych

Laureaci (miejsca 1-25) Olimpiady oraz ich opiekunowie otrzymują wysokiej klasy sprzęt cyfrowy o wartości różniącej się w zależności od zajętego miejsca.

Finaliści oraz ich opiekunowie otrzymują drobny sprzęt cyfrowy oraz książki.

Uczestnicy eliminacji centralnych otrzymują nagrody książkowe.

Pakiety publikacji dla szkół laureatów

Szkoły laureatów Olimpiady zostaną uhonorowane zestawami publikacji przygotowujących uczniów do Olimpiady w kolejnym roku szkolnym.

Zmiany organizacyjne w kolejnych edycjach Olimpiady Przedsiębiorczości

Formuła Olimpiady Przedsiębiorczości podlega z roku na rok modyfikacjom służącym stwarzaniu zawodnikom coraz lepszych warunków rywalizacji.

W ciągu ostatnich lat pojawiło się kilka istotnych zmian w organizacji zawodów.

W VIII edycji Olimpiady wprowadzono zmianę w formule eliminacji okręgowych, która dotyczyła sposobu formowania zespołów rozwiązujących zadania sytuacyjne w drugiej części zawodów. Od VIII edycji po teście eliminacji okręgowych wyłanianych jest 10 liderów – uczniów, którzy uzyskali najwyższe wyniki na teście. Liderzy dobierają do swoich drużyn po czterech zawodników. Tak dobrane zespoły rozwiązują wybrane trzy z pięciu zadań i prezentują jedno z nich przed Komisją Okręgową.

Od IX edycji znaczącej zmianie uległ Regulamin Olimpiady, co było związane z koniecznością dostosowania go do formatu wymaganego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Zmianie uległa też formuła pierwszej części eliminacji centralnych – od IX edycji zawodnicy w ciągu 90 minut muszą zmierzyć się z testem składającym się z pytań o zróżnicowanej formie oraz napisać krótki esej na jeden z trzech podanych tematów.

X edycja nie przyniosła istotnych zmian organizacyjnych. W edycji XI natomiast wprowadzono nową koncepcję formuły II części zawodów centralnych. Od XI edycji zawodnicy nie przygotowują prezentacji przed zawodami, lecz w trakcie zawodów, co pozwala Komisji Centralnej lepiej ocenić ich przygotowanie merytoryczne, zrozumienie zagadnień ekonomicznych i biznesowych, jak również umiejętności prezentacji i odporność na stres.

Pozostałe zmiany Regulaminu służyły w większości konieczności dostosowania jego zapisów do wymogów nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 września 2014 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad z dnia 25 września 2014 r. (Dz. U. Nr 13, poz. 125 z późn. zm.).

W XII oraz XIII edycji nie wprowadzono żadnych istotnych zmian organizacyjnych względem XI edycji. Wprowadzono natomiast istotną zmianę dotyczącą ułatwień w postępowaniach kwalifikacyjnych finalistów oraz laureatów Olimpiady. Na mocy Uchwały Senatu Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie laureaci i finaliści Olimpiady Przedsiębiorczości otrzymują w postępowaniu kwalifikacyjnym maksymalną liczbę punktów, a na mocy Uchwały Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie laureaci Olimpiady przyjmowani są także na jednolite studia magisterskie (po złożeniu wymaganych w procesie rekrutacji dokumentów).

W wyniku ewaluacji prowadzonej w kolejnych latach realizacji Olimpiady oraz konsultacji prowadzonych z Radą Konsultacyjną i przedstawicielami Komitetów Okręgowych w ramach XIV edycji Olimpiady wdrożone zostały istotne zmiany dotyczące organizacji oraz przebiegu zawodów.

W ramach organizacji poszczególnych etapów eliminacji zmianom uległy:

- eliminacje szkolne: wyniki testów eliminacji szkolnych zostały zweryfikowane przez urządzenia skanujące;
- eliminacje okręgowe (II etap – zadanie sytuacyjne):
 - zrezygnowano z przyznania tytułu lidera 10 najlepszym uczestnikom eliminacji okręgowych, zatem także celowego doboru składu przez liderów na rzecz dobierania zespołów w drodze losowania,
 - prezentacje dziesięciu 5-osobowych zespołów odbywają się w parach zespołów, które wylosowały to samo zadanie sytuacyjne (z puli pięciu zadań), zaś rozwiązanie przygotowywały w tym samym czasie,
 - pary zespołów w czasie obrony rozwiązania zadania sytuacyjnego przed komisjami okręgowymi zadają wzajemne pytania w odniesieniu do prezentacji rozwiązania,
 - eliminacje okręgowe wyłaniają 100 najlepszych uczestników, zakwalifikowanych do eliminacji centralnych, spośród których na 75 zawodników składają się grupy 15 najlepszych z każdego okręgu, zaś na pozostałych 25 (tzw. lucky losers) – osoby z najlepszymi, kolejnymi wynikami z testu eliminacji okręgowych w skali ogólnokrajowej;
- eliminacje centralne:
 - wprowadzenie do testu wiedzy pytań otwartych i problemowych, przy jednoczesnej rezygnacji z eseju (rozwiązanie z 30 pytaniami zamkniętymi i 6 otwartymi stosowane było do XVII edycji włącznie, od XIX wprowadzono model testu w konstrukcji tożsamej z testem eliminacji szkolnych i okręgowych, zawierającego 50 pytań zamkniętych; test na każdym kolejnym szczeblu eliminacji ma zwiększony udział pytań z tematyki hasła zmiennego),
 - realizacja indywidualnej prezentacji w Elevator Pitch, podczas której 25 zawodników prezentuje przed Komisją Centralną pomysł na biznes, uprzednio wylosowany z puli pomysłów i przygotowany w czasie 30 minut,
 - wprowadzenie trzeciego etapu polegającego na udzielaniu przez zawodników odpowiedzi na pytania w formule teleturnieju „1 z 10”, podczas którego 10 najlepszych zawodników eliminacji centralnych odpowiada na pytania aż do wyłonienia zwycięzcy,
 - wyłonienie drogą trzech etapów eliminacji centralnych: 25 laureatów, 25 finalistów oraz 50 uczestników eliminacji centralnych.

Od XIX edycji do II etapu eliminacji okręgowych – zadanie sytuacyjne kwalifikowanych jest 30, a nie 50 osób. Pozwoliło to na wydłużenie czasu prezentacji, a co za tym idzie – możliwość lepszego zaprezentowania swojego rozwiązania przez zespoły.

Portal – wiedza, informacja, komunikacja

Efektywna komunikacja z osobami zainteresowanymi Olimpiadą, w szczególności z zawodnikami i ich opiekunami merytorycznymi, a także dostarczanie informacji dotyczących przebiegu Olimpiady są dla organizatorów bardzo ważne.

Najważniejszymi kanałami komunikacji są:

- o e-mail: biuro@olimpiada.edu.pl
- o profil w serwisie społecznościowym Facebook: <http://www.facebook.com/olimpiada.priedsiebienczości>
- o portal Olimpiady Przedsiębiorczości: www.olimpiada.edu.pl.

Portal jest źródłem aktualnych informacji organizacyjnych. Na portalu dostępny jest regulamin Olimpiady, program wraz z literaturą, zasady zapisów, przebieg zawodów oraz kalendarium bieżącej edycji.

Dostępne są informacje dotyczące komitetów Olimpiady wraz z danymi kontaktowymi, a także informacje na temat partnerów i sponsorów oraz nagród.

W formie newsów publikowane są informacje dotyczące bieżących kwestii organizacyjnych.

The screenshot shows the website of the Olimpiada Przedsiębiorczości (Entrepreneurship Olympiad). The header is dark blue with several logos, including the Polish coat of arms and the Olympiad logo. A navigation bar contains links: O OLIMPIADZIE, AKTUALNOŚCI, BAZA WIEDZY, PROJEKTY, and KONTAKT. The main content area is titled 'AKTUALNOŚCI' and features a dropdown menu for 'O OLIMPIADZIE' with options like REGULAMIN, PROGRAM, LITERATURA, KALENDARIUM, KOMITETY, and NAGRODY. The news items include:

- WARSZTATY "JAK SIĘ ODNALEŹĆ W ROLI LIDERA"**: Specjalnie dla laureatów i finalistów oraz uczestników eliminacji centralnych XIX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości przygotowaliśmy wyjątkową propozycję rozwojową – udział w prestiżowych warsztatach „Jak się odnaleźć w roli lidera?”.
- GALA XX OLIMPIADY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**: Data wydania: 27.03.2025. Fundacja Promocji i Aktywności i Kancelaria Ekonomicznych ma zaszczyt zaprosić na uroczystą galę wręczenia nagród Laureatom oraz ich Opiekunom w wyjątkowej tegorocznej Olimpiady Przedsiębiorczości.
- SUKCES W FINANSACH OSOBISTYCH - DZIAŁANIE TOWARZYSZĄCE XX OLIMPIADZIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**: Data wydania: 27.03.2025. W ramach XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości, rusza projekt skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych z miejsczych miast. Sukces w FINANSACH OSOBISTYCH. Celem projektu jest zachęcenie uczniów do gospodarnego zarządzania finansami osobistymi i planowania swojej przyszłości w tym aspekcie. Sukces w FINANSACH OSOBISTYCH to warsztaty online trwające 45 minut. Zapisy odbywają się przez **FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY**. Zapraszamy do zapisów do 3 czerwca 2025 r.
- PRAKTYK BIZNESU, WARSZTATY ONLINE DLA SZKÓŁ**: Data wydania: 1.03.2025. W ramach XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości, rusza projekt skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych z miejsczych miast. PRAKTYK BIZNESU. Celem inicjatywy jest zachęcenie młodych ludzi do prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz promowanie postaw przedsiębiorczych. PRAKTYK BIZNESU to warsztaty online trwające 45 minut. Zapisy odbywają się przez **FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY**. Zapraszamy do zapisów do 3 czerwca 2025 r.
- ZNAMY ZWYCIĘZCÓW XX EDYCJI OLIMPIADY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI!**: Data wydania: 1.03.2025. Zapraszamy do zapoznania się z listą zwycięzców XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości. [Bliżej sukcesu. Budujemy razem! Wzrost WM i Skuteczne Podstawy sukcesu. Inicjatywa K. Skuteczności](#)

The footer contains social media icons for Facebook, Twitter, and YouTube, along with the text 'Olimpiada to 130...'.

Dwadzieścia lat realizacji Olimpiady pozwoliło zbudować pokaźne zasoby materiałów wspierających proces przygotowania do olimpijskich zawodów. Portal zatem – poza funkcją informacyjną – odgrywa bardzo ważną rolę edukacyjną. Jest źródłem wiedzy wspierającej przygotowania do zawodów zarówno zawodników, jak i opiekunów merytorycznych.

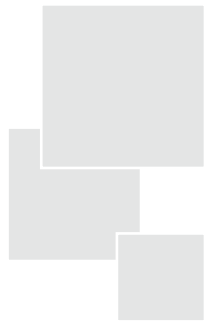
Stale aktualizowane, dostępne w różnych formach zasoby publikowane są na portalu Olimpiady pod nazwą Baza wiedzy.

Bazę wiedzy stanowią:

- o repozytorium testów z każdej edycji Olimpiady w trzech wariantach każdy: test (oryginalny), test z kluczem odpowiedzi, test z kluczem odpowiedzi oraz komentarzem eksperta,
- o testy interaktywne umożliwiające rozwiązywanie online losowo wybranych zestawów 50 pytań testowych,
- o materiały merytoryczne dotyczące hasła zmiennego, publikowane także w formie kursów e-learningowych na platformie e-learningowej Olimpiady,
- o informacja nt. aplikacji na telefon z oprogramowaniem android oraz IOS wraz z przekierowaniem do stron umożliwiających ich bezpłatne pobranie.

Na portalu umieszczane są także fotorelacje z przebiegu eliminacji okręgowych i centralnych oraz gali, filmy promocyjne, plakaty, broszury oraz publikacje olimpijskie.

Część II

Doświadczenia XX edycji

Przebieg XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości

Olimpiada rokrocznie budzi zainteresowanie tysięcy młodych ludzi. Podobnie było w edycji XX w roku szkolnym 2024/2025. Do etapu szkolnego zawodów zgłosiło się ponad 10 tysięcy uczniów z prawie 900 szkół.

Zmagania olimpijskie przebiegały w trzech etapach.

Eliminacje szkolne odbyły się 18 grudnia 2024 r. równocześnie we wszystkich szkołach, które zgłosiły zawodników do Olimpiady.

Okręgi	Liczba zawodników	Liczba szkół
SGH Warszawa	1 937	204
UE Katowice	2 030	193
UE Kraków	1 901	173
UE Poznań	2 622	195
UE Wrocław	1 564	121
Razem	10 054	886

Zadaniem uczestników było rozwiązanie w ciągu 60 minut testu wiedzy zawierającego 50 pytań o różnicowanym stopniu trudności i wadze punktów. Testy były sprawdzane przez Komisje Szkolne, które następnie sporządzały protokoły w formie elektronicznej poprzez serwis internetowy Olimpiady. Poprawność wyników eliminacji szkolnych została zweryfikowana przez urządzenia skanujące. Protokoły były weryfikowane przez odpowiedni Komitet Okręgowy oraz Komitet Główny.

Eliminacje okręgowe odbyły się 6 marca 2025 r. równocześnie we wszystkich okręgach, w siedzibach pięciu uczelni – współorganizatorów Olimpiady.

Okręgi	Liczba zawodników	Liczba szkół
SGH Warszawa	249	83
UE Katowice	250	101
UE Kraków	247	88
UE Poznań	265	90
UE Wrocław	240	83
Razem	1251	445

Olimpiada na poziomie okręgowym składała się z dwóch etapów, które odbyły się tego samego dnia.

- I etap polegał na rozwiązaniu testu wiedzy o stopniu trudności wyższym niż w eliminacjach szkolnych; do II etapu zakwalifikowało się w każdym okręgu po 50 zawodników, którzy zdobyli na tym teście najwięcej punktów.
- II etap polegał na zespołowym rozwiązaniu studium przypadku, tj. zadania diagnostyczno-projektowego, a także na publicznej, zespołowej prezentacji tego rozwiązania. Przed II etapem eliminacji okręgowych zawodnicy utworzyli zespoły liczące po pięć osób. Składy poszczególnych zespołów zostały wyłonione spośród 30 uczestników każdego okręgu w drodze losowania.

Zwycięzcami eliminacji okręgowych Olimpiady zostało po 15 zawodników z każdego okręgu, którzy zdobyli największą liczbę punktów łącznie z testu i prac zespołowych. Ponadto 25 uczestników z najwyższą liczbą punktów z testu eliminacji okręgowych w skali ogólnokrajowej, spoza puli 75 uczniów wyłonionych w pierwszej kolejności, także uzyskiwało status zawodnika eliminacji centralnych (tzw. lucky losers).

Eliminacje centralne zostały przeprowadzone 10 kwietnia 2025 r. w Auli Głównej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Składały się z trzech etapów organizowanych tego samego dnia.

- I etap polegał na rozwiązaniu testu wiedzy o stopniu trudności wyższym niż w eliminacjach okręgowych.
- W II etapie 25 zawodników z najwyższymi wynikami z testu dokonywało przed Komisją Centralną przedstawienia i obrony pomysłu na biznes wylosowanego w obecności Komisji z puli pomysłów na biznes.
- III etap, w którym uczestniczyło 10 najlepszych zawodników, opierał się na formule teleturnieju „1 z 10”, a zatem polegał na zdobyciu możliwie największej liczby punktów w pytaniach w czasie rzeczywistym w celu wyłonienia zwycięzcy.

Zawody wyłoniły 25 laureatów i 25 finalistów. O miejscu na liście decydowała łączna liczba punktów uzyskanych w finale. Testy i zadania z eliminacji kolejnych stopni XX edycji Olimpiady zostały szczegółowo omówione w trzeciej części publikacji.

Gala XX edycji Olimpiady odbyła się 23 czerwca 2025 r. w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

Podczas gali laureatom i ich opiekunom wręczono zostały dyplomy oraz nagrody rzeczowe.

Gałę tradycyjnie uświetnił występ chóru.

Nie mogło zabraknąć wyśmienitego tortu.

Poczet laureatów

XX edycji

Olimpiady Przedsiębiorczości

I miejsce, pkt 95,9

Szymon Jackowski

XIV Liceum Ogólnokształcące
im. S. Staszica w Warszawie

Opiekun merytoryczny

Adam Zmysłowski

II miejsce, pkt 94,3

Marceli Małecki

V Liceum Ogólnokształcące
w Bielsku-Białej

Opiekun merytoryczny

Jerzy Jędryka

III miejsce, pkt 94,3

Patryk Sudzik

Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące
w Toruniu

Opiekun merytoryczny

Arkadiusz Stańczyk

IV miejsce, pkt 89,3

Borys Fąfara

Publiczne Liceum Ogólnokształcące
im. R. Strzałkowskiego w Poznaniu

Opiekun merytoryczny
Włodzimierz Mączyński

V miejsce, pkt 88,7

Błażej Franciszkowski

Uniwersyteckie Katolickie Liceum Ogólnokształcące
im. Świętej Jadwigi Królowej w Tczewie

Opiekun merytoryczny
Magdalena Kubicka-Netka

VI miejsce, pkt 88,00

Marcel Wasilewski

III Liceum Ogólnokształcące
im. św. J. Kantego w Poznaniu

Opiekun merytoryczny
Monika Żynda

VII miejsce, pkt 87,8

Sebastian Grabowski

Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące
w Toruniu

Opiekun merytoryczny
Arkadiusz Stańczyk

VIII miejsce, pkt 86,5

Tymon Kurowski

II Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej
w Puławach

Opiekun merytoryczny

Mariusz Przybyś

IX miejsce, pkt 85,5

Michał Zacharewicz

II Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana J. Zamoyskiego
w Lublinie

Opiekun merytoryczny

Małgorzata Kotuła

X miejsce, pkt 84,3

Antonina Jarecka

II Liceum Ogólnokształcące im. S. Wyspiańskiego
w Legnicy

Opiekun merytoryczny

Beata Dzierżyk

XI miejsce, pkt 77,9

Bartosz Drobisz

Zespół Szkół Ekonomicznych
w Opolu

Opiekun merytoryczny

Małgorzata Radziszewska

XII miejsce, pkt 77,8

Michał Kochański

III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej
w Lublinie

Opiekun merytoryczny

Waldemar Żytkowski

XIII miejsce, pkt 77,2

Mikołaj Warchoł

VI Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. Jana Kochanowskiego w Radomiu

Opiekun merytoryczny

Barbara Modrykamień

XIV miejsce, pkt 76,2

Paweł Plewiński

Publiczne Liceum Ogólnokształcące Politechniki Łódzkiej
w Łodzi

Opiekun merytoryczny

Piotr Malesa

XV miejsce, pkt 76,00

Maciej Czachorowski

XXVII Liceum Ogólnokształcące im. T. Czackiego
w Warszawie

Opiekun merytoryczny

Joanna Pawłowska

XVI miejsce, pkt 75,2

Bartosz Włodarski

Zespół Szkół nr 4 im. Obrońców Mławy z Września 1939 r.
w Mławie

Opiekun merytoryczny

Agata Grabowska

XVII miejsce, pkt 74,6

Mikołaj Stawicki

Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi
Fundacji Szkolnej w Warszawie

Opiekun merytoryczny

Anna Kopko

XVIII miejsce, pkt 74,5

Lena Smolińska

XVII Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. A. F. Modrzewskiego w Warszawie

Opiekun merytoryczny

Małgorzata Michalak-Strzembicka

XIX miejsce, pkt 72,00

Konstanty Kącki

XXVII Liceum Ogólnokształcące im. T. Czackiego
w Warszawie

Opiekun merytoryczny

Piotr Głogowski

XX miejsce, pkt 72,00

Michał Mucha

VI Liceum Ogólnokształcące im. J. i J. Śniadeckich
w Bydgoszczy

Opiekun merytoryczny

Katarzyna Sobczak

XXI miejsce, pkt 71,00

Filip Banaszek

II Liceum Ogólnokształcące im. gen. Gustawa Orlicz-Dreszera
w Chełmie

Opiekun merytoryczny

Sławomir Rogucki

XXII miejsce, pkt 70,3

Barbara Szpila

Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące Fundacji Królowej
Świętej Jadwigi w Kętach

Opiekun merytoryczny

Roman Zoń

XXIII miejsce, pkt 68,2

Michał Brocki

Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa
w Skierniewicach

Opiekun merytoryczny

Dorota Pszczółkowska

XXIV miejsce, pkt 66

Jan Maszaro

V Liceum Ogólnokształcące im. ks. J. Poniatowskiego
w Warszawie

Opiekun merytoryczny

Agnieszka Sauter

XXV miejsce, pkt 65,8

Bartłomiej Lebioda

L Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi
im. Ruy Barbosy w Warszawie

Opiekun merytoryczny

Beata Ceglowska

Ranking szkół

Szkoły, których uczniowie odnoszą największe sukcesy w Olimpiadzie Przedsiębiorczości, a także te placówki, które promują przedsiębiorczość wśród uczniów i szeroko popularyzują edukację ekonomiczną, zasługują na szczególne wyróżnienie.

W poniższym rankingu prezentujemy szkoły, które poszczycić się mogą największą liczbą laureatów w historii Olimpiady. Liderami tej rywalizacji są Liceum Ogólnokształcące nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu oraz III Liceum Ogólnokształcące im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni z 17 laureatami Olimpiady.

Szkoły z największą liczbą laureatów

Pozycja w rankingu	Nazwa szkoły	edycje I–XV	XVI edycja	XVII edycja	XVIII edycja	XIX edycja	XX edycja	Razem
1.	Liceum Ogólnokształcące nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu	15	2	0	0	0	0	17
1.	III Liceum Ogólnokształcące im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni	13	1	1	0	2	0	17
2.	LXIV Liceum Ogólnokształcące im. S. I. Witkiewicza w Warszawie	13	1	0	0	1	0	15
2.	I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Łodzi	14	0	1	0	0	0	15
2.	XXVII Liceum Ogólnokształcące im. T. Czackiego w Warszawie	10	1	0	1	1	2	15
3.	V Liceum Ogólnokształcące w Bielsku-Białej	11	1	1	1	0	0	14
3.	V Liceum Ogólnokształcące im. A. Witkowskiego w Krakowie	13	0	0	0	1	0	14
4.	Publiczne Liceum Ogólnokształcące nr II im. M. Konopnickiej w Opolu	12	0	0	0	0	0	12
5.	VIII Liceum Ogólnokształcące im. Władysława IV w Warszawie	10	0	0	0	1	0	11
5.	Liceum Ogólnokształcące nr III im. A. Mickiewicza we Wrocławiu	9	0	0	1	1	0	11
6.	I Liceum Ogólnokształcące im. S. Staszica w Lublinie	10	0	0	0	0	0	10
6.	XIII Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie	6	2	1	0	1	0	10

Pozycja w rankingu	Nazwa szkoły	edycje I–XV	XVI edycja	XVII edycja	XVIII edycja	XIX edycja	XX edycja	Razem
6.	VI Liceum Ogólnokształcące im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy	9	0	0	0	0	1	10
7.	V Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego w Gdańsku	2	1	3	3	0	0	9
8.	I Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza w Białymstoku	7	1	0	0	0	0	8
8.	I Liceum Ogólnokształcące im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze	7	0	0	0	1	0	8
9.	Liceum Akademickie w Zespole Szkół Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu	6	0	0	0	0	0	6
9.	Liceum Ogólnokształcące im. św. Jadwigi Królowej w Kielcach	6	0	0	0	0	0	6

Szkoły z największą liczbą zgłoszeń w XX edycji

Pozycja w rankingu	Nazwa szkoły	Liczba zgłoszonych zawodników w eliminacjach szkolnych
1.	III Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Westerplatte w Gdańsku	103
2.	Liceum Ogólnokształcące nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu	89
3.	III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni	78
4.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych w Bydgoszczy	77
5.	Zespół Szkół nr 1 im. Wł. Grabskiego w Lublinie	73
6.	Zespół Szkół im. J. Tuwima w Bielsku-Białej	71
7.	Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Wielkopolskich w Środzie Wielkopolskiej	61
8.	Technikum w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Sycowie	60
8.	XLI Liceum Ogólnokształcące im. J. Lelewela w Warszawie	60
9.	IV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. S. Staszica w Sosnowcu	56

Zwycięzca o Olimpiadzie

Laureatem I miejsca XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości został Szymon Jackowski z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. S. Staszica w Warszawie.

- *Co skłoniło Pana do udziału w Olimpiadzie Przedsiębiorczości? Czy była to własna inicjatywa, czy może ktoś Pana do tego zachęcił?*
 - Już w podstawówce zainteresowałem się ekonomią, finansami i przedsiębiorczością. Przed rozpoczęciem liceum szukałem aktywności, które pozwoliłyby mi rozwijać się w tych dziedzinach oraz społeczności osób o podobnych zainteresowaniach. W ten sposób trafiłem na Olimpiadę Przedsiębiorczości, w której brałem udział od samego początku liceum.
- *Brał Pan udział w kilku edycjach Olimpiady. Jak wyglądała Pana droga do sukcesu?*
 - Łącznie uczestniczyłem w czterech edycjach Olimpiady Przedsiębiorczości. Pomimo braku sukcesów na początku, każdy start był dla mnie cenną lekcją i pomagał przygotować się do kolejnych zawodów. Od odpadnięcia na etapie okręgowym w pierwszej klasie, przez udział w finale bez uzyskania tytułu finalisty w drugiej klasie, aż po zdobycie tytułu laureata w trzeciej klasie i ostatecznie zwycięstwo w klasie maturalnej – przeszedłem drogę, która nauczyła mnie, że nie warto się poddawać, a z porażek należy wyciągać wnioski.
- *Osiągnięcie takiego wyniku z pewnością wymagało systematycznych przygotowań. Jak wyglądał Pana plan nauki i ile czasu poświęcał Pan na przygotowania do poszczególnych etapów?*
 - W części teoretycznej, czyli teście wiedzy oraz „1 z 10”, przygotowania polegały głównie na czytaniu materiałów związanych z moimi zainteresowaniami – ekonomią, finansami i biznesem. Nie traktowałem tego jako typowej „nauki pod olimpiadę”, dzięki czemu sprawiało mi to większą przyjemność. Tematy związane z kwestiami cyfrowymi były moją mocną stroną ze względu na wcześniejsze sukcesy w Olimpiadzie Informatycznej.
Część praktyczna, czyli Case Study oraz Elevator Pitch, była dla mnie dość naturalnym etapem dzięki wieloletniemu doświadczeniu z projektem Econverse, który jest praktyczną symulacją tworzenia start-upu dla licealistów i studentów.
- *Olimpiada składa się z różnych etapów – testów, pracy zespołowej i prezentacji indywidualnej. Który z nich był dla Pana największym wyzwaniem i dlaczego?*
 - Ze względu na duże doświadczenie w części praktycznej, to właśnie część teoretyczna stanowiła dla mnie największe wyzwanie. Szczególnie trudny był etap „1 z 10”, który wymagał nie tylko szerokiej wiedzy ogólnej, ale również bardzo szybkiego podejmowania decyzji.
- *Czy zapamiętał Pan coś szczególnego z przebiegu zawodów?*

- Zdecydowanie zwycięstwo. Po latach prób i wcześniejszych niepowodzeń ten moment wydawał mi się aż nierealny, jednak ostatecznie pozostała ogromna radość z odniesionego sukcesu.
- *Czy udział w Olimpiadzie wpłynął na Pana umiejętność radzenia sobie ze stresem i presją?*
- Zdecydowanie tak! Uważam, że olimpiady są świetnym sposobem na naukę radzenia sobie ze stresem.
- *Jakie korzyści – poza samą wygraną – dostrzega Pan w udziale w tego typu konkursach?*
- Przede wszystkim to okazja do poznania ludzi o podobnych zainteresowaniach, szczególnie podczas przerw między etapami konkursu. A nawiązane znajomości często trwają przez lata.
- *Jakie rady dalby Pan osobom, które chciałyby pójść Pana śladem i osiągnąć podobny sukces?*
- Przede wszystkim próbujcie! Porażka jest naturalną częścią procesu i nie należy się jej obawiać – zawsze można spróbować ponownie za rok. Dodatkowo zachęcam, aby uczyć się z zakresu olimpiady rzeczy, które szczególnie Was interesują. Dzięki temu unikniecie wypalenia i nauka będzie przyjemniejsza, a pozostałe elementy wymagane na olimpiadzie zazwyczaj i tak przy okazji do głowy wpadną.
- *Czy ma Pan na swoim koncie inne osiągnięcia w konkursach związanych z przedsiębiorczością lub ekonomią?*
- Tak, głównie w Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej oraz Międzynarodowej Olimpiadzie Ekonomicznej. W Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej dwukrotnie zająłem pierwsze miejsce (w 2025 i 2024 roku) i raz trzecie miejsce.
Do kadry na Międzynarodową Olimpiadę Ekonomiczną zostałem powołany trzykrotnie. W 2023 roku podczas zawodów w Bratysławie zająłem 15 miejsce, natomiast w 2024 roku w Olimpii zdobyłem złoty medal, zajmując pierwsze miejsce w klasyfikacji indywidualnej oraz pierwsze miejsce drużynowo z reprezentacją Polski. Pod koniec sierpnia czeka mnie trzeci start w tych zawodach, podczas którego planuję powtórzyć sukces zarówno indywidualny, jak i drużynowy.
- *Jakie są Pana plany na przyszłość?*
- Wkrótce zaczynam studia na University of California, Berkeley. Koncentruję się obecnie na dalszym rozwijaniu działalności Econverse, aby pomóc jak największej liczbie młodych Polaków wejść w świat przedsiębiorczości. Wierzę, że przyczyni się to do wzrostu innowacji, tworzenia miejsc pracy oraz szybszego rozwoju gospodarczego kraju. Docelowo chciałbym również edukować społeczeństwo w zakresie ekonomii, aby jak najwięcej osób znało podstawowe zagadnienia, przydatne w codziennym życiu, co zwiększy odporność na kryzysy gospodarcze i finansowe. Moim długoterminowym celem jest praca w Banku Światowym, ze względu na jego istotny wpływ na światową gospodarkę. Niezależnie jednak od tego, gdzie się znajdę, zamierzam angażować się w rozwój i zwiększanie dobrobytu Polski.

Losy laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości

Okrągłe rocznice to świetna okazja do podsumowań. Z okazji 20. edycji Olimpiady Przedsiębiorczości postanowiono usystematyzować wiedzę o dotychczasowych laureatach, dowiedzieć się jak potoczyły się ich losy oraz jak Olimpiada wpłynęła na ich ścieżkę kształcenia i zawodową. W tym celu przeanalizowano dane o olimpijczykach zebrane na przestrzeni lat zawodów oraz przeprowadzono badanie ankietowe.

Kuźnie laureatów

Na podstawie danych z dotychczasowych edycji Olimpiady Przedsiębiorczości wyłoniono ośrodki odnotowujące największe sukcesy. Szczególną uwagę poświęcono laureatom z ostatnich 5 lat ze względu na wprowadzoną w 2018 reformę oświatową, w wyniku której powstały 4-letnie licea i 5-letnie technika. Pierwszą edycją Olimpiady, w której udział brali uczniowie poddani tej reformie i w której wyłoniono laureatów była edycja XVI¹.

Województwa

Z danych z całej historii 20 edycji Olimpiady Przedsiębiorczości wynika, że największa liczba laureatów pochodzi z województwa mazowieckiego. Uczniom z tego regionu przyznano 101 tytułów, co stanowi 21,2% wszystkich laureatów. Kolejne województwo – dolnośląskie – ma o prawie połowę mniejszą ich liczbę – 54, co stanowi ponad 11%. Za nim w rankingu znajduje się województwo śląskie z 45 laureatami, co odpowiada 9,5%. Na kolejnych miejscach znajdują się kolejno: województwo małopolskie z 37 laureatami (7,8%), lubelskie i kujawsko-pomorskie mające po 35 laureatów (7,4%) oraz pomorskie z 34 laureatami (7,1%). Najslabiej, jeśli chodzi o liczbę laureatów, wypada województwo warmińsko-mazurskie z 3 tytułami. Dane dotyczące poszczególnych województw zaprezentowano w tabeli 1 oraz na rysunku 1.

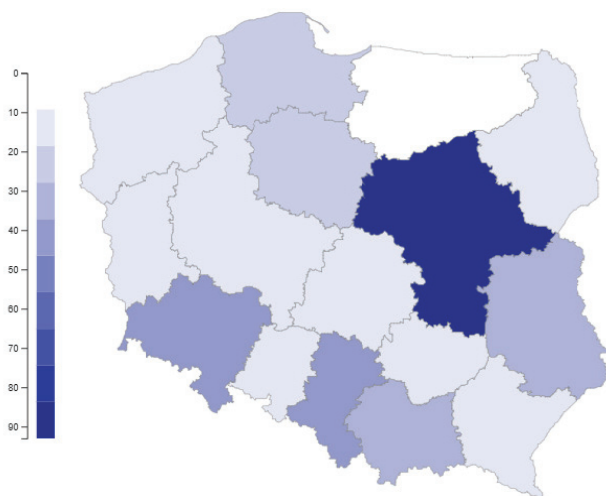
Inaczej przedstawiają się dane dotyczące liczby laureatów z ostatnich 20 lat w poszczególnych województwach w stosunku do liczby mieszkańców. Najlepiej wypada wówczas województwo dolnośląskie, gdzie na milion mieszkańców przypada średnio 18,83 laureata. Kolejne miejsce zajmuje województwo mazowieckie z niewiele niższym wynikiem – 18,34 laureata na milion mieszkańców. Dalej znajdują się kujawsko-pomorskie, lubelskie i opolskie, gdzie na milion mieszkańców przypada odpowiednio 17,64, 17,53 oraz 17,20 laureata. Kolejne w rankingu są województwa podlaskie i pomorskie z wynikami kolejno: 16,77 oraz 14,41 laureata. Ostatni wynik powyżej średniej w skali kraju, wynoszącej 12,70 laureata na milion mieszkańców, należy do województwa lubuskiego. W liczbach bezwzględnych pochodzi z niego 13 laureatów, co daje mu przedostatnie miejsce, natomiast w przeliczeniu na milion mieszkańców osiąga wśród województw ósmy wynik – 13,4 laureata. Najslabiej, tak jak i w liczbach bezwzględnych, wypada województwo warmińsko-mazurskie, gdzie na milion mieszkańców przypada nieco ponad 2 laureatów. Dane zaprezentowano w tabeli 1 oraz na rysunku 2.

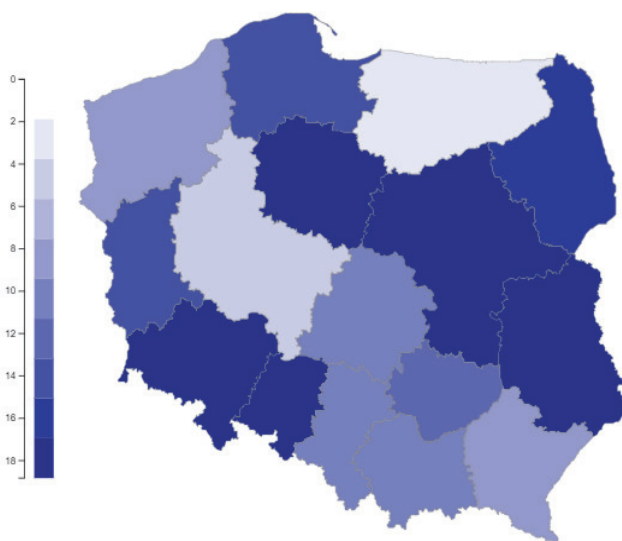
¹ W 2020 roku, w XV edycji nie wyłoniono laureatów ze względu na pandemię COVID-19. Wszyscy laureaci eliminacji okręgowych uzyskali tytuły finalisty Olimpiady Przedsiębiorczości.

Tabela 1. Dane dotyczące liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji I–XX według województw

Województwo	Liczba laureatów z edycji I–XX	Udział wśród laureatów edycji I–XX	Liczba laureatów w przeliczeniu na milion mieszkańców*
dolnośląskie	54	11,3%	18,83
kujawsko-pomorskie	35	7,4%	17,64
lubelskie	35	7,4%	17,53
lubuskie	13	2,7%	13,40
łódzkie	24	5,0%	10,23
małopolskie	37	7,8%	10,79
mazowieckie	101	21,2%	18,34
opolskie	16	3,4%	17,20
podkarpackie	17	3,6%	8,24
podlaskie	19	4,0%	16,77
pomorskie	34	7,1%	14,41
śląskie	45	9,5%	10,49
świętokrzyskie	14	2,9%	12,09
warmińsko-mazurskie	3	0,6%	2,22
wielkopolskie	16	3,4%	4,60
zachodniopomorskie	13	2,7%	8,01
OGÓŁEM	476	100,0%	12,70

* Na potrzeby wszystkich zestawień liczbę mieszkańców przyjęto wg danych GUS na 31 grudnia 2024.

Rysunek 1. Województwa według liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji I–XX

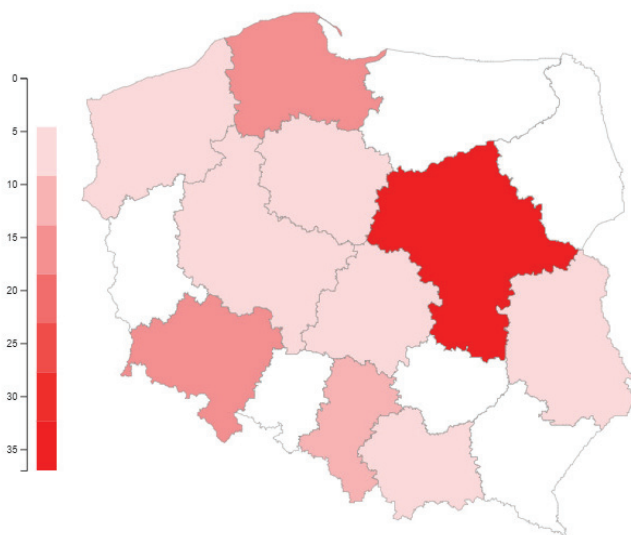
Rysunek 2. Województwa według liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji I–XX w przeliczeniu na milion mieszkańców

Biorąc pod uwagę ostatnie pięć edycji Olimpiady Przedsiębiorczości, najwięcej laureatów pochodzi z województwa mazowieckiego. Jest to 37 osób, co stanowi niemalże 30%. Kolejne województwa z największą liczbą laureatów to pomorskie i dolnośląskie, z których pochodzi po 14, co stanowi 11,2%. Dalej w rankingu znajduje się śląskie z 13 tytułami laureata (10,4%). Za nim znajdują się województwa małopolskie i kujawsko-pomorskie mające po 8 laureatów (6,4%). Na kolejnym miejscu jest łódzkie z 6 laureatami (4,8%). Najslabiej, jeśli chodzi o liczbę laureatów w ciągu ostatnich 5 edycji wypada województwo świętokrzyskie, z którego żaden uczeń nie zdobył w tym czasie tytułu. Nieco lepiej prezentują się województwa lubuskie, opolskie i warmińsko-mazurskie mające po jednym laureacie. Dane dotyczące poszczególnych województw przedstawiono w tabeli 2 oraz na rysunku 3.

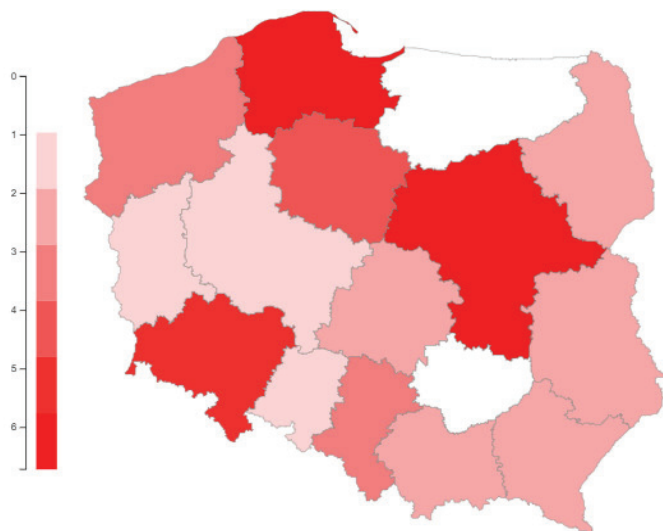
Podobnie wygląda ranking dotyczący liczby laureatów z ostatnich 5 lat w poszczególnych województwach w przeliczeniu na milion mieszkańców. Najlepiej wypada w tym zakresie województwo mazowieckie, gdzie na milion mieszkańców przypada średnio 6,72 laureata. Kolejne miejsce zajmuje województwo pomorskie z wynikiem 5,93 laureata na milion mieszkańców. Dalej dolnośląskie – 4,88 laureata na milion mieszkańców. Ostatnim województwem powyżej średniej krajowej, wynoszącej 3,33, jest kujawsko-pomorskie, gdzie na milion mieszkańców przypada 4,03 laureata. W rankingu słabiej niż w liczbach bezwzględnych wypadają województwa śląskie oraz małopolskie, gdzie na milion mieszkańców przypada odpowiednio 3,03 oraz 2,33 laureata. Najslabiej, poza województwem świętokrzyskim, które nie ma żadnego laureata, wypadają ponownie województwa, z których jeden uczeń zdobył tytuł – kolejno: warmińsko-mazurskie, lubuskie i opolskie. Dane ujęto w tabeli 2 oraz na rysunku 4.

Tabela 2. Dane dotyczące liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji XVI–XX według województw

Województwo	Liczba laureatów z edycji XVI–XX	Udział wśród laureatów edycji XVI–XX	Liczba laureatów w przeliczeniu na milion mieszkańców
dolnośląskie	14	11,2%	4,88
kujawsko-pomorskie	8	6,4%	4,03
lubelskie	5	4,0%	2,50
lubuskie	1	0,8%	1,03
łódzkie	6	4,8%	2,56
małopolskie	8	6,4%	2,33
mazowieckie	37	29,6%	6,72
opolskie	1	0,8%	1,07
podkarpackie	4	3,2%	1,94
podlaskie	3	2,4%	2,65
pomorskie	14	11,2%	5,93
śląskie	13	10,4%	3,03
świętokrzyskie	0	0,0%	0,00
warmińsko-mazurskie	1	0,8%	0,74
wielkopolskie	5	4,0%	1,44
zachodniopomorskie	5	4,0%	3,08
OGÓŁEM	125	100,0%	3,33

Rysunek 3. Województwa według liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji XVI–XX

Rysunek 4. Województwa według liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji XVI–XX w przeliczeniu na milion mieszkańców

Powiaty

Biorąc pod uwagę powiaty, w których znajdują się szkoły laureatów, najwięcej sukcesów w historii OP odnotowano w miastach na prawach powiatu. Najwięcej tytułów laureata uzyskali uczniowie warszawskich szkół średnich. Jest ich 88, co stanowi 18,5% olimpijczyków z dotychczasowych edycji oraz ponad 87% laureatów wyłonionych z terenu województwa mazowieckiego. Kolejnym miastem na prawach powiatu z dużą liczbą laureatów jest Wrocław, który ma ich 43, co stanowi ponad 9% wszystkich laureatów i niemal 80% laureatów z województwa dolnośląskiego. Na trzecim miejscu znalazł się Kraków, z którego szkół wyszło 26 laureatów, co stanowi ponad 5% ogółu, a na czwartym Toruń z 22 laureatami (4,6% laureatów). Na kolejnych miejscach rankingu są Bielsko-Biała oraz Lublin, mające po 21 laureatów (4,4%). Dalej znajdują się Łódź i Gdynia mające odpowiednio po 18 i 17 laureatów, a za nimi Opole, Białystok i Gdańsk – każde z 15 laureatami. Dane dotyczące powiatów z największą liczbą olimpijczyków przedstawiono w tabeli 3.

Zbadano również liczbę laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości w przeliczeniu na liczbę mieszkańców danego powiatu. W tym przypadku także najwięcej laureatów jest w miastach na prawach powiatu, jednak najlepiej wypada Bielsko-Biała, gdzie na 10 tysięcy mieszkańców przypada średnio 1,28 laureata. Dalej w rankingu znajdują się kolejno Opole i Toruń – odpowiednio 1,20 oraz 1,14 laureata. Na kolejnym miejscu jest Zielona Góra, gdzie na 10 tysięcy mieszkańców przypada średnio 0,94 laureata oraz Kielce z wynikiem 0,78. Wysoko plasuje się Nowy Sącz, który mając 6 laureatów, w przeliczeniu na liczbę mieszkańców jest szóstym najlepszym powiatem. Dużo lepiej niż w liczbach bezwzględnych, w ścisłej czołówce plasują się również Krosno i Łomża z nieco powyżej 0,60 laureata na 10 tysięcy mieszkańców. Szczegóły ujęto w tabeli 4.

Tabela 3. Dane dotyczące liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji I-XX w najlepszych powiatach

Lp.	Powiat	Województwo	Liczba laureatów z edycji I-XX	Udział wśród laureatów edycji I-XX	Udział wśród laureatów edycji I-XX z województwa
1.	Warszawa	mazowieckie	88	18,5%	87,1%
2.	Wrocław	dolnośląskie	43	9,0%	79,6%
3.	Kraków	małopolskie	26	5,5%	70,3%
4.	Toruń	kujawsko-pomorskie	22	4,6%	62,9%
5.	Bielsko-Biała	śląskie	21	4,4%	46,7%
5.	Lublin	lubelskie	21	4,4%	60,0%
6.	Łódź	łódzkie	18	3,8%	75,0%
7.	Gdynia	pomorskie	17	3,6%	50,0%
8.	Opole	opolskie	15	3,2%	93,8%
8.	Białystok	podlaskie	15	3,2%	79,0%
8.	Gdańsk	pomorskie	15	3,2%	44,1%
	OGÓŁEM		476	100%	

Tabela 4. Dane dotyczące liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji I-XX w najlepszych powiatach w przeliczeniu na liczbę mieszkańców

Lp.	Powiat	Województwo	Liczba laureatów z edycji I-XX	Liczba laureatów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców
1.	Bielsko-Biała	śląskie	21	1,28
2.	Opole	opolskie	15	1,20
3.	Toruń	kujawsko-pomorskie	22	1,14
4.	Zielona Góra	lubuskie	13	0,94
5.	Kielce	świętokrzyskie	14	0,78
6.	Nowy Sącz	małopolskie	6	0,75
7.	Gdynia	pomorskie	17	0,71
8.	Krosno	podkarpackie	3	0,69
9.	Łomża	podlaskie	4	0,67
10.	Lublin	lubelskie	21	0,64
	OGÓŁEM		476	0,13

Biorąc pod uwagę liczbę laureatów Olimpiady z poszczególnych powiatów wyłącznie z 5 ostatnich edycji, również przodują miasta na prawach powiatu. Pierwsze miejsce należy do Warszawy, gdzie tytuł uzyskało 30 osób, co stanowi 24% wszystkich laureatów z tego okresu i ponad 81% z województwa mazowieckiego. Kolejne miejsce zajmuje Wrocław, którego uczniowie zdobywali tytuł 11 razy, co stanowi niecałe 9% laureatów i niecałe 80% z województwa dolnośląskiego. Dalej w rankingu znajdują się Gdańsk z 9 laureatami, Bielsko-Biała – z 8 i Toruń – z 6. Kolejne są Kraków, Szczecin i Poznań, z których pochodziło po 5 laureatów. Szczecin i Poznań są jednocześnie jedynymi miastami w swoich województwach, w których znajdują się szkoły z sukcesami. Dalej plasują się Gdynia i Łódź, z których pochodzi po 4 laureatów. Dane dotyczące liczby laureatów z ostatnich 5 lat w najlepszych powiatach ujęto w tabeli 5.

Tabela 5. Dane dotyczące liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji XVI–XX w najlepszych powiatach

Lp.	Powiat	Województwo	Liczba laureatów z edycji XVI–XX	Udział wśród laureatów edycji XVI–XX	Udział wśród laureatów edycji XVI–XX z województwa
1.	Warszawa	mazowieckie	30	24,0%	81,1%
2.	Wrocław	dolnośląskie	11	8,8%	78,6%
3.	Gdańsk	pomorskie	9	7,2%	64,3%
4.	Bielsko-Biała	śląskie	7	5,6%	53,9%
5.	Toruń	kujawsko-pomorskie	6	4,8%	75,0%
6.	Kraków	małopolskie	5	4,0%	62,5%
6.	Szczecin	zachodniopomorskie	5	4,0%	100,0%
6.	Poznań	wielkopolskie	5	4,0%	100,0%
7.	Gdynia	pomorskie	4	3,2%	28,6%
7.	Łódź	łódzkie	4	3,2%	66,7%
	OGÓŁEM		125	100%	

W zestawieniu liczby laureatów z edycji XVI–XX z liczbą mieszkańców powiatów najlepiej wypada Bielsko-Biała, w której na 10 tysięcy mieszkańców przypada średnio 0,43 laureata. Dalej znajduje się Toruń z wynikiem 0,31 i Nowy Sącz, gdzie jeden laureat przypada na 40 tysięcy mieszkańców. Na następnych miejscach znajdują się Krosno i Skierniewice, gdzie wyniki nieznacznie przekraczają 0,2 laureata na 10 tysięcy mieszkańców. Kolejne czołowe powiaty to Gdańsk, Przemyśl i Chełm (0,18 laureata). Dalej znajduje się Gdynia z wynikiem 0,17, a za nią Wrocław z 0,16 laureata na 10 tysięcy mieszkańców. Tuż za Wrocławiem znajduje się przodująca w nominalnej liczbie laureatów Warszawa. Dane zaprezentowano w tabeli 6.

Tabela 6. Dane dotyczące liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji XVI–XX w najlepszych powiatach w przeliczeniu na liczbę mieszkańców

Lp.	Powiat	Województwo	Liczba laureatów z edycji XVI–XX	Liczba laureatów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców
1.	Bielsko-Biała	śląskie	7	0,43
2.	Toruń	kujawsko-pomorskie	6	0,31
3.	Nowy Sącz	małopolskie	2	0,25
4.	Krosno	podkarpackie	1	0,23
5.	Skierniewice	łódzkie	1	0,22
6.	Gdańsk	pomorskie	9	0,18
7.	Przemyśl	podkarpackie	1	0,18
8.	Chełm	lubelskie	1	0,18
9.	Gdynia	pomorskie	4	0,17
10.	Wrocław	dolnośląskie	11	0,16
	OGÓŁEM		125	0,03

Miejscowości do 50 tys. mieszkańców

Spśród dotychczasowych laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości 44 to absolwenci i uczniowie szkół zlokalizowanych w miejscowościach do 50 tysięcy mieszkańców. Stanowi to 9,2% wszystkich laureatów. Na tle innych miejscowości wyróżnia się położony w województwie łódzkim Wieluń (4 olimpijczyków). Drugie miejsce zajmują ex aequo Krosno (woj. podkarpackie) i Puławy (woj. lubelskie), w których uczyło się po 3 laureatów. Szkoły z Dębicy (woj. podkarpackie), Kraśnika (woj. lubelskie), Nowogardu (woj. zachodniopomorskie) i Raciborza (woj. śląskie) mają po 2 olimpijczyków. Pozostałe miejscowości to: Bolestawiec, Świebodzice, Zgorzelec w województwie dolnośląskim; Bielice w kujawsko-pomorskim; Komarówka Podlaska, Krasnystaw, Lubartów, Łuków, Modliborzyce i Radzyń Podlaski w lubelskim; Radomsko i Skierniewice w łódzkim; Kęty, Nowy Targ, Piekary, Sucha Beskidzka w małopolskim; Konstancin-Jeziorna, Mińsk Mazowiecki, Mława, Piaseczno, Płońsk, Sochaczew w mazowieckim; Kluczbork w opolskim; Chojnice w pomorskim; Żywiec w śląskim i Powodowo w wielkopolskim.

Biorąc pod uwagę osiągnięcia olimpijczyków z edycji XVI–XX, laureatów z mniejszych miejscowości było 10, co stanowi 8,0% ogółu. W tych latach jednym laureatem wśród swoich uczniów i absolwentów mogą się poszczycić: Zgorzelec w województwie dolnośląskim, Puławy w lubelskim, Radomsko i Skierniewice w łódzkim, Kęty w małopolskim, Konstancin-Jeziorna, Mława i Piaseczno w mazowieckim, Krosno w podkarpackim oraz Racibórz w śląskim.

Szkoły

W trakcie 20 lat najlepszym szkołom udało się wykształcić po 17 laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości, a są to: III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi imienia Marynarki Wojennej RP w Gdyni oraz Liceum Ogólnokształcące nr XIV imienia Polonii Belgijskiej we Wrocławiu. Zaraz za nimi znajduje się XXVII Liceum Ogólnokształcące imienia Tadeusza Czackiego w Warszawie, którego uczniowie zdobyli 16 tytułów laureata. Na kolejnym miejscu są szkoły z 15 laureatami, a należą do nich: V Liceum Ogólnokształcące w Bielsku-Białej, I Liceum Ogólnokształcące imienia Mikołaja Kopernika w Łodzi oraz LXIV Liceum Ogólnokształcące imienia Stanisława Ignacego Witkiewicza w Warszawie. Dwie szkoły mają po 14 laureatów - V Liceum Ogólnokształcące imienia Augusta Witkowskiego w Krakowie oraz Liceum Ogólnokształcące nr III imienia Adama Mickiewicza we Wrocławiu. Z kolejnego w rankingu Publicznego Liceum Ogólnokształcącego nr II z Oddziałami Dwujęzycznymi imienia Marii Konopnickiej w Opolu wywodzi się 12 olimpijczyków. Najlepszą dziesiątkę szkół, biorąc pod uwagę tytuły ze wszystkich 20 edycji Olimpiady, zamykają cztery szkoły, których uczniowie zdobywali tytuł laureata dziesięciokrotnie: VIII Liceum Ogólnokształcące imienia Władysława IV w Warszawie, XIII Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie, I Liceum Ogólnokształcące imienia Stanisława Staszica w Lublinie, VI Liceum Ogólnokształcące imienia Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy. Dane dotyczące największej liczby laureatów w najlepszych szkołach zaprezentowano w tabeli 7.

Tabela 7. Dane dotyczące liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji I-XX w najlepszych szkołach

Lp.	Szkoła	Liczba laureatów
1.	III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni	17
1.	Liceum Ogólnokształcące nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu	17
2.	XXVII Liceum Ogólnokształcące im. T. Czackiego w Warszawie	16
3.	V Liceum Ogólnokształcące w Bielsku-Białej	15
3.	I Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Łodzi	15
3.	LXIV Liceum Ogólnokształcące im. S. I. Witkiewicza w Warszawie	15
4.	V Liceum Ogólnokształcące im. A. Witkowskiego w Krakowie	14
4.	Liceum Ogólnokształcące nr III im. A. Mickiewicza we Wrocławiu	14
5.	Publiczne Liceum Ogólnokształcące nr II z Oddziałami Dwujęzycznymi im. M. Konopnickiej w Opolu	12
6.	VIII Liceum Ogólnokształcące im. Władysława IV w Warszawie	10
6.	XIII Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie	10
6.	I Liceum Ogólnokształcące im. S. Staszica w Lublinie	10
6.	VI Liceum Ogólnokształcące im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy	10

W rankingu najlepszych szkół po reformie oświaty (czyli w ostatnich 5 latach) najwięcej tytułów laureata zdobyły V Liceum Ogólnokształcące imienia Stefana Żeromskiego w Gdańsku oraz Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące w Toruniu – których uczniowie byli laureatami sześciokrotnie. Kolejne są Liceum Ogólnokształcące nr III imienia Adama Mickiewicza we Wrocławiu oraz XXVII Liceum Ogólnokształcące imienia Tadeusza Czackiego w Warszawie, które wykształciły po 5 laureatów. O jednego mniej laureata znajdujemy wśród uczniów i absolwentów V Liceum Ogólnokształcącego w Bielsku-Białej, XIII Liceum Ogólnokształcącego w Szczecinie, V Liceum Ogólnokształcącego imienia księcia Józefa Poniatowskiego w Warszawie oraz III Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi imienia Marynarki Wojennej RP w Gdyni. Na kolejnym miejscu ex aequo znajdują się 3 licea mające po 3 laureatów: II Liceum Ogólnokształcące imienia Jana III Sobieskiego w Krakowie, XIV Liceum Ogólnokształcące imienia Stanisława Staszica w Warszawie, VI Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi imienia Jana Kochanowskiego w Radomiu. Dane dotyczące najlepszych szkół w ostatnich 5 edycjach Olimpiady umieszczono w tabeli 8.

Tabela 8. Dane dotyczące liczby laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości z edycji XVI–XX w najlepszych szkołach

Lp.	Szkoła	Liczba laureatów
1.	V Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego w Gdańsku	6
1.	Uniwersyteckie Liceum Ogólnokształcące w Toruniu	6
2.	Liceum Ogólnokształcące nr III im. A. Mickiewicza we Wrocławiu	5
2.	XXVII Liceum Ogólnokształcące im. T. Czackiego w Warszawie	5
3.	V Liceum Ogólnokształcące w Bielsku-Białej	4
3.	XIII Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie	4
3.	V Liceum Ogólnokształcące im. ks. J. Poniatowskiego w Warszawie	4
3.	III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni	4
4.	II Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego w Krakowie	3
4.	XIV Liceum Ogólnokształcące im. S. Staszica w Warszawie	3
4.	VI Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Jana Kochanowskiego w Radomiu	3

Wykształcenie i kariera zawodowa laureatów

W celu prześledzenia losów laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości w kontekście podejmowanych przez nich ścieżek kształcenia oraz zawodowych przeprowadzono wśród nich badanie ankietowe. Zaproszenie do udziału rozesłano mailowo do 195 losowo wybranych laureatów, wyłonionych z edycji VIII–XVIII. Między 16 maja a 17 czerwca 2025 roku ankietę online wypełniło 40 osób, co oznacza odsetek odpowiedzi na poziomie 20,5%. Najliczniej reprezentowani byli laureaci Olimpiady sprzed 6–10 lat, którzy stanowili 72,5%. 22,5% re-

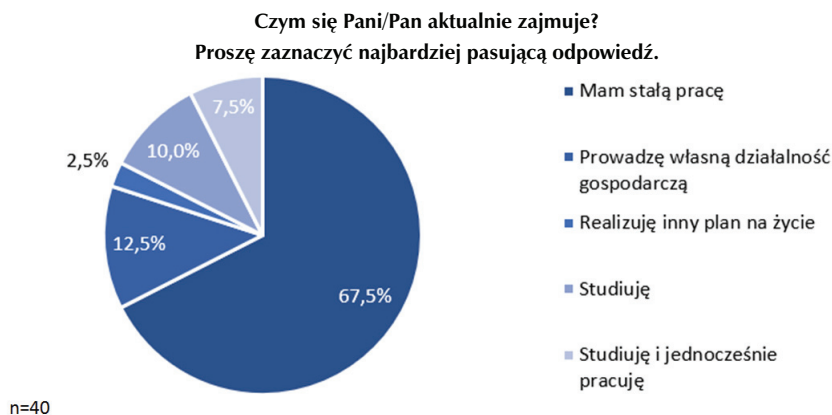
spondentów stanowili laureaci sprzed ponad 10 lat, a 5% osoby, które zdobyły ten tytuł 3–5 lat temu. Przekrój laureatów ujęto w tabeli 9.

Tabela 9. Przekrój laureatów, którzy udzielili odpowiedzi na podstawie metryczki

Tytuł laureata Olimpiady uzyskany przed	Liczba nadesłanych ankiet	Udział w grupie
3–5 latami	2	5,0%
6–10 latami	29	72,5%
11–13 latami	9	22,5%
OGÓŁEM	40	100%

Obecne zajęcia laureatów

Na pytanie: *Czym się Pani/Pan aktualnie zajmuje?* zdecydowana większość respondentów – 67,5% – odpowiedziała, że ma stałą pracę. 12,5% osób prowadzi własną działalność gospodarczą. 10% laureatów odpowiedziało, że studiuje, 7,5% – studiuje i jednocześnie pracuje, a 2,5% – realizuje inny plan na życie. Wyniki przedstawiono na wykresie 1.

Wykres 1. Odpowiedzi respondentów dotyczące aktualnych zajęć

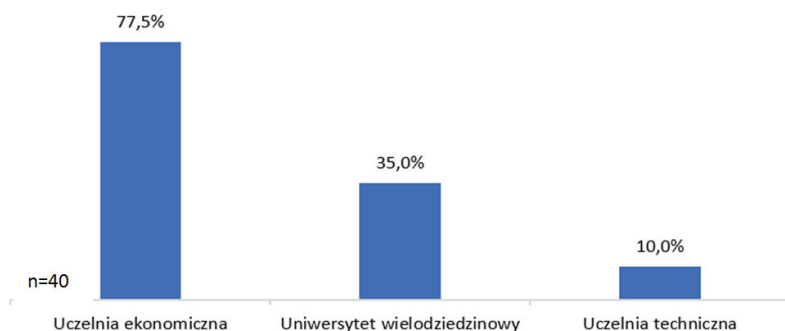
Studia laureatów

Spośród laureatów, którzy wzięli udział w badaniu, wszystkie osoby wcześniej studiowały lub aktualnie studiują. Na pytanie na jakiego typu uczelni, mogąc udzielić kilku odpowiedzi jednocześnie, 77,5% respondentów podało, że studiowało lub studiuje na uczelni ekonomicznej, 35% – na uniwersytecie wielodziałowym, a 10% – na uczelni technicznej.

Jeśli chodzi o kierunki podejmowane przez laureatów Olimpiady Przedsiębiorczości, zdecydowana większość studiowała kierunki ekonomiczne. Stanowią oni 87,5% respondentów, a to o 10 punktów procentowych więcej niż studiujących na uczelniach ekonomicznych.

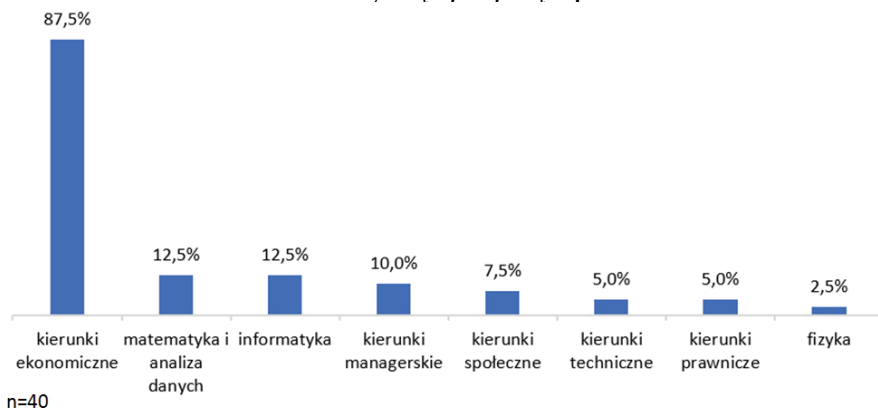
12,5% respondentów studiowało lub studiuje kierunki związane z matematyką i analizą danych. Tyle samo wybrało informatykę. 10% to osoby studiujące na kierunkach menedżerskich, a 7,5% – społecznych. Po 5% respondentów zadeklarowało studia na kierunkach technicznych i prawniczych. Jedna osoba studiowała fizykę. 30% laureatów zadeklarowało studia na więcej niż jednej grupie kierunków. Odpowiedzi laureatów dotyczące studiów ujęto na wykresach 2 i 3.

Jeżeli kiedykolwiek podejmowała Pani/podejmował Pan studia, na jakiego typu uczelni?
Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Wykres 2. Odpowiedzi respondentów dotyczące uczelni

Jeżeli kiedykolwiek podejmowała Pani/podejmował Pan studia, to na jakim kierunku?
Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

Wykres 3. Odpowiedzi respondentów dotyczące kierunków studiów

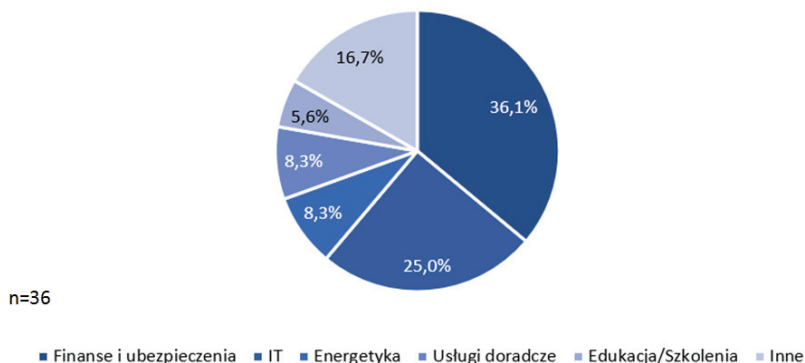
Aktywność zawodowa laureatów

Pośród 36 osób, które zadeklarowały, że pracują, najliczniejsza grupa to przedstawiciele branży finansowej i ubezpieczeniowej – stanowią oni ponad 36% badanych. Drugą najpopularniejszą branżą jest IT – 25%. 8,3% laureatów zadeklarowało pracę w energetyce i tyle samo

w usługach doradczych. 5,6% pracuje w edukacji i szkoleniach. Pozostali to pojedyncze osoby, które wskazywały, że pracują w transporcie, usługach medycznych, handlu, administracji publicznej, przemyśle oraz branży związanej ze zdrową żywnością.

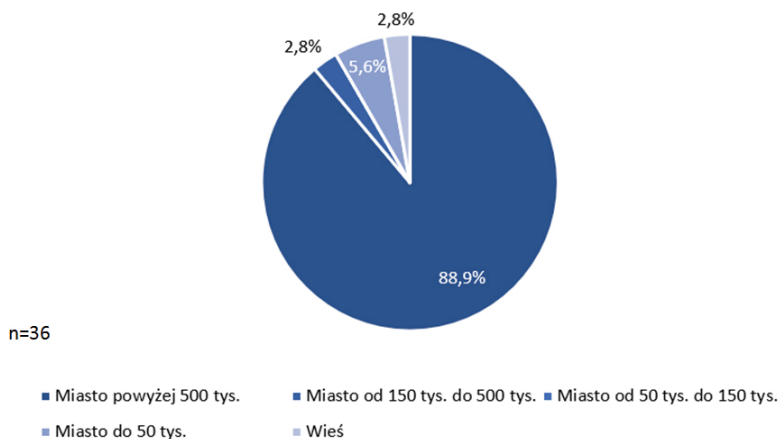
Zdecydowana większość – niemal 90% – respondentów pracuje w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców. Pozostali to: jedna osoba pracująca w miejscowości między 150 a 500 tys. mieszkańców, 2 osoby w mieście do 50 tys. oraz jedna osoba na wsi. Odpowiedzi dotyczące branży i miasta zatrudnienia laureatów ujęto na wykresach 4 i 5.

Jeżeli jest Pani/Pan osobą aktywną zawodowo, w jakiej branży Pani/Pan obecnie pracuje?
Proszę wybrać najbardziej pasującą odpowiedź.

Wykres 4. Odpowiedzi respondentów dotyczące branży zatrudnienia

Jeżeli jest Pani/Pan osobą aktywną zawodowo, w jakiej wielkości mieście zazwyczaj Pani/Pan pracuje?

Wykres 5. Odpowiedzi respondentów dotyczące miasta pracy

Wpływ Olimpiady na laureatów

W ramach opisanego wyżej badania ankietowego zapytano również laureatów, w jakim stopniu Olimpiada Przedsiębiorczości wpłynęła na ich wybory ścieżki edukacyjnej i zawodowej, jakie umiejętności pomogła im zdobyć oraz które z nich uznają za najcenniejsze z perspektywy czasu.

Wpływ na wybory edukacyjne i zawodowe laureatów

Zapytani o wpływ udziału w Olimpiadzie Przedsiębiorczości na wybór ścieżki edukacyjnej od razu po szkole średniej, laureaci w 72,5% odpowiedzieli, że miał znaczący wpływ. 30% określiło, że miał duży wpływ, 27,5% – że bardzo duży, 15% – że całkowicie zdeterminował ich wybór. W przypadku osób, które deklarowały studia na uczelniach ekonomicznych odsetek tych, którzy uznali, że udział w Olimpiadzie miał duży wpływ na ich wybory edukacyjne po szkole średniej był o 7,5 punktu procentowego wyższy niż w przypadku pozostałych laureatów i wyniósł 74,2%. 15% respondentów odpowiedziało, że miał umiarkowany wpływ. 12,5% stwierdziło, że miał mały wpływ lub nie miał żadnego: 5% – że nie miał wpływu, a 7,5% – że miał mały.

Zapytani o wpływ udziału w Olimpiadzie Przedsiębiorczości na wybór późniejszej ścieżki edukacyjnej laureaci w 35% odpowiedzieli, że miał on przynajmniej duży wpływ: 12,5% – miał duży wpływ, 15% – bardzo duży wpływ, 7,5% – całkowicie zdeterminował ich wybór. W przypadku osób, które deklarowały studia na uczelniach ekonomicznych 38,7% uznało, że udział w Olimpiadzie miał duży wpływ na ich dalsze wybory edukacyjne, a to o 16,5 punktu procentowego więcej niż w przypadku pozostałych laureatów. 37,5% respondentów zadeklarowało, że udział w Olimpiadzie miał umiarkowany wpływ na wybór ich dalszej ścieżki edukacyjnej. 27,5% laureatów oceniło, że miał mały wpływ albo nie miał żadnego: 17,5% – nie miał żadnego, 5% – miał bardzo mały, 5% – miał mały wpływ. W przypadku wyborów edukacyjnych od razu po szkole średniej ponad dwa razy więcej laureatów niż w przypadku późniejszych wyborów zadeklarowało znaczący wpływ udziału w Olimpiadzie Przedsiębiorczości. Wyniki prezentuje wykres 6.

W jakim stopniu według Pani/Pana udział w Olimpiadzie wpłynął na wybór Pani/Pana ścieżki edukacyjnej?

Wykres 6. Odpowiedzi respondentów dot. wpływu Olimpiady na ścieżkę edukacyjną

Zapytani o wpływ udziału w Olimpiadzie Przedsiębiorczości na pierwsze wybory zawodowe, pracujący laureaci w 44,4% odpowiedzieli, miał na nie przynajmniej duży wpływ: 19,4% oceniło, że miał duży wpływ, 13,9% – bardzo duży, 11,1% – całkowicie zdeterminował ich wybór. W przypadku osób, które deklarowały studia na uczelniach ekonomicznych 48,3% uznało, że udział w Olimpiadzie miał duży wpływ na ich pierwsze wybory zawodowe, a w przypadku pozostałych laureatów odsetek ten wyniósł 28,6%. 19,4% respondentów odpowiedziało, że udział w Olimpiadzie miał umiarkowany wpływ na ich pierwsze wybory zawodowe, 36,1%, że miał mały wpływ lub nie miał żadnego: 11,1% stwierdziło, że nie miał wpływu, 13,9% – miał bardzo mały wpływ, a 11,1% – miał mały.

Zapytani o wpływ udziału w Olimpiadzie Przedsiębiorczości na wybór ścieżki zawodowej ogółem, laureaci w 52,8% odpowiedzieli, że miał on przynajmniej duży wpływ: 30,6% – miał duży wpływ, 13,9% – bardzo duży wpływ, 8,3% – całkowicie zdeterminował wybór. W przypadku osób, które deklarowały studia na uczelniach ekonomicznych 51,7% uznało, że udział w Olimpiadzie miał duży wpływ na wybór ich ścieżki zawodowej ogółem. W przypadku pozostałych odsetek ten był nieco wyższy – wyniósł 57,1%. 11,1% respondentów zadeklarowało, że udział w Olimpiadzie miał umiarkowany wpływ na wybór ich ścieżki zawodowej ogółem. 36,1% laureatów zadeklarowało, że miał mały wpływ albo nie miał żadnego: 13,9% – nie miał żadnego, 11,1% – miał bardzo mały, 11,1% – miał mały wpływ. W przypadku ścieżki zawodowej ogółem o ponad 8 punktów procentowych więcej osób niż w przypadku pierwszych wyborów zawodowych zadeklarowało znaczący wpływ udziału w Olimpiadzie. Odpowiedzi zaprezentowano na wykresie 7.

W jakim stopniu według Pani/Pana udział w Olimpiadzie wpłynął na Pani/Pana wybory zawodowe?

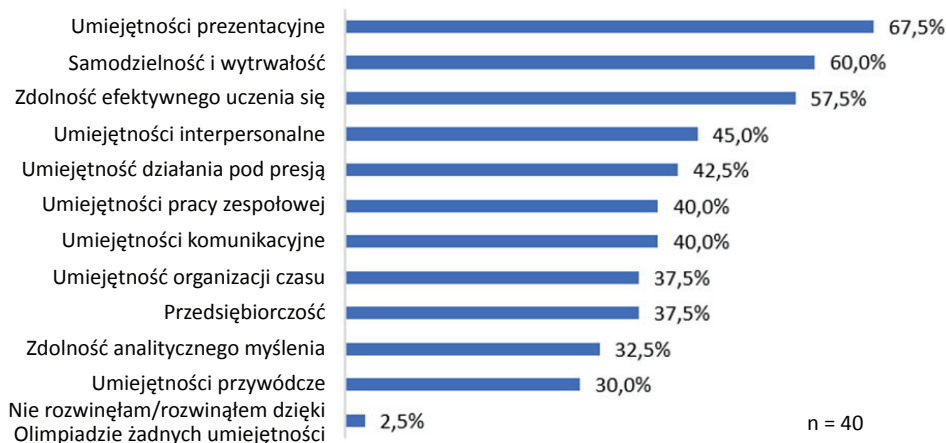
Wykres 7. Odpowiedzi respondentów dot. wpływu Olimpiady na ścieżkę zawodową

Zdobyte umiejętności

Laureatów zapytano o umiejętności zdobyte dzięki Olimpiadzie Przedsiębiorczości, pozwalając im wybrać kilka odpowiedzi. 67,5% respondentów zadeklarowało, że rozwinęło przy okazji zawodów umiejętności prezentacyjne. Niewiele mniej – 60% – nauczyło się samodzielności i wytrwałości. Trzecią najczęściej zdybywaną umiejętnością, deklarowaną przez 57,5% laureatów jest samodzielne uczenie się. Kolejne atuty startu w Olimpiadzie to zdobycie umiejętności interpersonalnych oraz działania pod presją czasu, według 40% respondentów. Na umiejętności pracy zespołowej oraz komunikacyjne wskazało 2 na 5 laureatów. 37,5% zadeklarowało, że dzięki Olimpiadzie udało się im nauczyć organizacji czasu i tyle samo, że wykształciło w sobie przedsiębiorczość. 3 na 10 ankietowanych stwierdziło, że Olimpiada pomogła im nabrać umiejętności przywódczych. Odpowiedzi umieszczono na wykresie 8.

Jakie umiejętności udało się Pani/Panu rozwinąć dzięki Olimpiadzie Przedsiębiorczości?

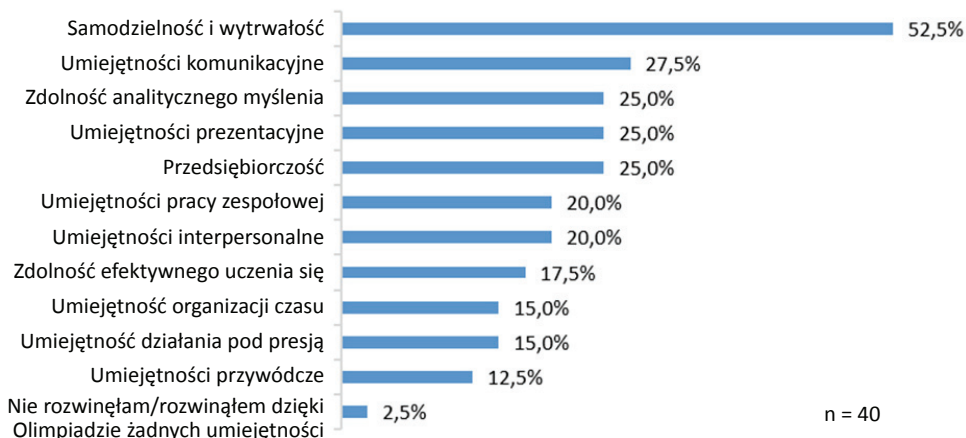
Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Wykres 8. Odpowiedzi respondentów dotyczące umiejętności zdobytych dzięki Olimpiadzie

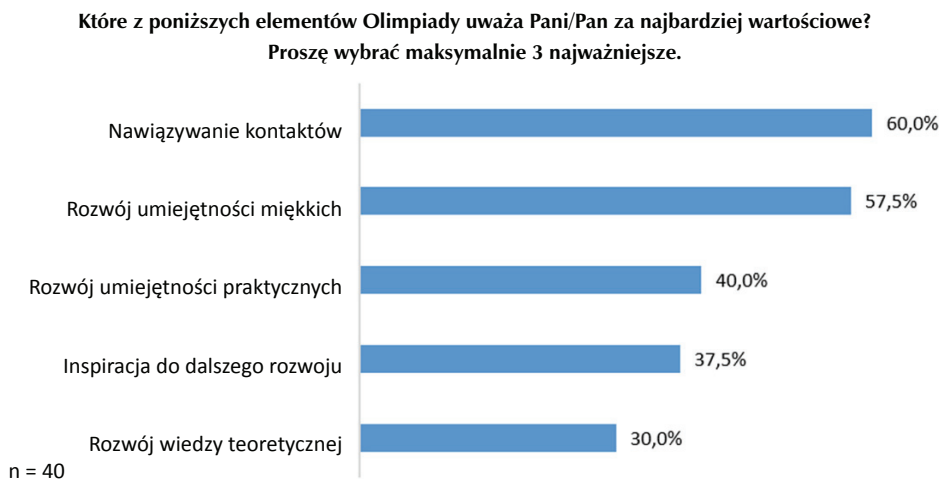
Laureaci zapytani, które z wyżej wymienionych umiejętności są kluczowe dla ich rozwoju, mogli wybrać maksymalnie 3. Ponad połowa wskazała na samodzielność i wytrwałość. Na drugim miejscu znalazły się umiejętności komunikacyjne (27,5%). Co czwarta osoba wskazywała cechy takie jak: zdolność analitycznego myślenia, przedsiębiorczość, umiejętności prezentacyjne. Co piąty laureat za kluczowe uznał umiejętności pracy zespołowej oraz interpersonalne. 17,5% wskazało na zdolność efektywnego uczenia się, a po 15% na zdolność organizacji czasu i działania pod presją. Jedynie co ósmy laureat wskazał jako istotne nabycie umiejętności przywódczych. Odpowiedzi na to pytanie zaprezentowano na wykresie 9.

Które z umiejętności rozwiniętych podczas Olimpiady uważa Pani/Pan za kluczowe dla swojego rozwoju?

Proszę wybrać maksymalnie 3 najważniejsze.

Wykres 9. Odpowiedzi respondentów dotyczące kluczowych umiejętności

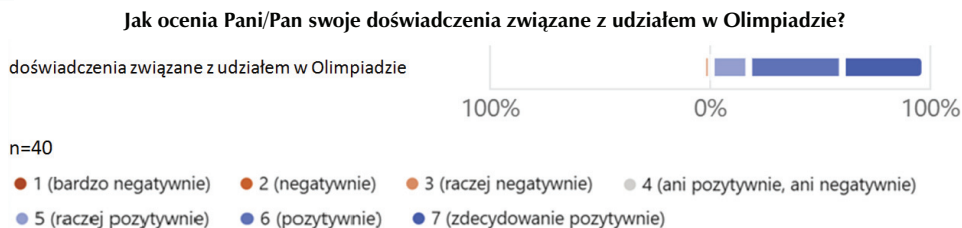
Zapytani o najbardziej wartościowe elementy Olimpiady Przedsiębiorczości laureaci mogli wybrać maksymalnie 3. W 60% wskazali na nawiązywanie kontaktów. Niewiele mniej – rozwój umiejętności miękkich. 2 na 5 laureatów wskazało jako istotną zaletę Olimpiady rozwój umiejętności praktycznych. 37,5% za najbardziej wartościowy element uznało inspirację do dalszego rozwoju. Najmniej – 30% laureatów – doceniło rozwój wiedzy teoretycznej towarzyszący Olimpiadzie. Odpowiedzi respondentów przedstawiono na wykresie 10.

Wykres 10. Odpowiedzi respondentów dotyczące najbardziej wartościowych elementów Olimpiady

Doświadczenia laureatów związane z Olimpiadą

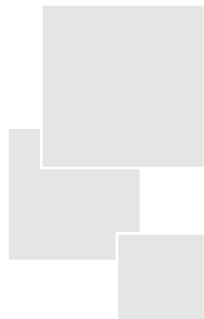
Laureaci zapytani o swoje doświadczenia związane z Olimpiadą Przedsiębiorczości w 97,5% odpowiedzieli, że były pozytywne: 17,5% ocenia je raczej pozytywnie, 42,5% – pozytywnie, 37,5% – bardzo pozytywnie. Jedna osoba oceniła swoje doświadczenie związane z udziałem w Olimpiadzie raczej negatywnie. Odpowiedzi przedstawiono na wykresie 11. Ponadto część laureatów wypowiedziała się w swobodnej odpowiedzi. Wielu z nich miło wspominało sukcesy odniesione w zawodach. Wskazywali dodatkowo na znajomości i przyjaźnie zawarte w czasie Olimpiady, niejednokrotnie takie, które przetrwały długie lata. Udział w Olimpiadzie pomógł im w wyborze studiów, a dzięki zdobytej wiedzy ich początek okazał się dla nich łatwiejszy. Kilkoro z nich wskazywało na ciekawy, wartościowy program Olimpiady i towarzyszących jej wydarzeń. Również osoby, których ścieżka zawodowa nie jest związana z zagadnieniami ekonomii i przedsiębiorczości podkreślały, że umiejętności nawiązywania kontaktów, prezentacji i nauki, które przy okazji Olimpiady zdobyli, okazały się przydatne również w branżach, w których pracowali i aktualnie pracują.

Wykres 11. Odpowiedzi respondentów dotyczące oceny udziału w Olimpiadzie

Olimpiada Przedsiębiorczości od 20 lat wspiera popularyzację ekonomii i przedsiębiorczości wśród uczniów szkół średnich. W dotychczasowych zawodach udział wzięło ponad 295,5 tys. zawodników. W rekordowej dziewiątej edycji do eliminacji szkolnych przystąpiło 23 302 zawodników z 1 214 szkół. Najbardziej utytułowani zawodnicy zdobywali tytuł laureata aż trzykrotnie. Łącznie do tej pory przyznano go 476 razy.

Część III

Wiedza, umiejętności, postawy – testy i zadania XX edycji

Test z eliminacji szkolnych z komentarzami

Pod każdym z pytań publikujemy komentarz merytoryczny.

1. (1 pkt) Która z kompetencji nie jest kompetencją przedsiębiorczą:
 - a) analityczne myślenie
 - b) kreatywność
 - c) otwartość
 - d) **pesymizm**

Komentarz eksperta: optymizm (przeciwieństwo pesymizmu) przedsiębiorców jest pozytywnie powiązany z ich większą otwartością na zmiany na poziomie przekonań, emocji i działań. Jednostki cechujące się optymizmem posiadają znaczące poczucie wpływu na odnoszenie sukcesów a własne niepowodzenia interpretują jako wyzwania zwiększające motywację do dalszego działania. Z kolei pesymistyczne nastawienie zniechęca do podejmowania wyzwań i jest niekorzystną cechą osobowościową dla przedsiębiorczych osób.

2. (1 pkt) Zasada SMART nie odnosi się do:
 - a) **innowacyjności celów**
 - b) konkretności celów
 - c) mierzalności celów
 - d) terminowości celów

Komentarz eksperta: Zasada SMART to metoda służąca do formułowania celów, które chcemy osiągnąć. Zgodnie z nią cel powinien być specyficzny (specific), mierzalny (measurable), osiągalny (achievable), adekwatny (relevant) oraz określony w czasie (time-bound).

3. (1 pkt) Spirala zadłużenia w finansach osobistych oznacza:
 - a) **stan, w którym dłużnik posiadający zobowiązania pożyczkowe zaciąga kolejne pożyczki na regulowanie bieżącego zadłużenia**
 - b) stan, w którym dłużnik przy rosnących stopach procentowych i zmiennym oprocentowaniu kredytów płaci wyższe raty kredytowe

- c) stan, w którym gospodarstwo domowe posiada jednocześnie lokaty bankowe i kredyt (o wyższym oprocentowaniu niż depozyty)
- d) stan, w którym gospodarstwo domowe zaciąga kredyt, żeby sfinansować wymarzony wyjazd wakacyjny

Komentarz eksperta: Poprzez spiralę zadłużenia rozumie się stan, w którym dłużnik posiadający zobowiązania kredytowe czy pożyczkowe zaciąga kolejne pożyczki po to, by z pozyskanych w ten sposób środków regulować bieżące zadłużenie. To zjawisko odnosi się więc do sytuacji, w której osoba ma problem ze spłatą długów i innych wierzycieli (chwilówek, kredytów gotówkowych lub pożyczek ratalnych). Może wystąpić nie tylko w przypadku długoterminowego nieprzemysłanego gospodarowania budżetem domowym, ale i w konsekwencji nagłych wydarzeń takich jak m.in. utrata pracy czy podjęcie nietrafionej decyzji inwestycyjnej. Wyjście ze spirali zadłużenia jest dużym wyzwaniem dla jednostki i często wymaga nie tylko radykalnego zwiększenia świadomości finansowej, ale i zmiany sposobu życia oraz redefinicji dotychczasowych priorytetów.

4. (1 pkt) Która z poniższych zasad nie jest zasadą przeprowadzania burzy mózgów:
- a) na etapie generowania nie oceniamy żadnego pomysłu
 - b) podczas każdego wystąpienia uczestnik zgłasza tylko jeden pomysł
 - c) wszystkie pomysły są zapisywane
 - d) **zgłaszając pomysł, uczestnik podaje kilka argumentów uzasadniających proponowane rozwiązanie**

Komentarz eksperta: Najważniejsze zasady przeprowadzania burzy mózgów to:

- zgłaszane pomysły nie podlegają ocenie
- zgłaszane pomysły mogą być modyfikowane i doskonalone
- pomysły są wspólną własnością uczestników sesji
- uczestnicy zgłaszają pomysły w sposób zwięzły
- podczas każdego wystąpienia uczestnik zgłasza tylko jeden pomysł.

Szczególne znaczenie ma utrzymywanie dyscypliny w trakcie zgłaszania pomysłów, tak aby można było wygenerować ich jak najwięcej i zaangażować wszystkich dyskutantów. Podawanie argumentów na tym etapie może zniechęcić nieśmiałe osoby do zgłaszania swoich pomysłów, zaś pozostałych dyskutantów powstrzymać od proponowania nowych pomysłów w sytuacji, gdy zgodziliby się z przytaczaną argumentacją.

5. (1 pkt) Powody, dla których ubiegamy się o pracę u danego pracodawcy oraz argumenty, które będą miały za zadanie przekonanie go, że jesteśmy właściwym kandydatem na dane stanowisko przedstawimy w:
- a) CV
 - b) formularzu RODO
 - c) **liście motywacyjnym**
 - d) referencjach

Komentarz eksperta: CV, czyli curriculum vitae, inaczej życiorys zawodowy, to dokument zawierający szczegółowe informacje na temat dotychczasowej pracy i wykształcenia kandydata.

Formularz RODO to dokument dotyczący zgody na przetwarzanie danych osobowych kandydata przez przedsiębiorstwo, do którego aplikuje. List motywacyjny jest pismem, w którym kandydat wyjaśnia i argumentuje swoją motywację do podjęcia pracy w danej firmie. Natomiast referencje to rekomendacja od bezpośredniego przełożonego lub innej oddelegowanej do tego osoby z poprzedniego miejsca zatrudnienia, która jest poświadczeniem kwalifikacji prezentowanych przez kandydata w CV.

6. (1 pkt) W warunkach wysokiej inflacji pieniądź nie pełni funkcji:
- a) miernika wartości
 - b) środka płatniczego
 - c) **środka tezauryzacji**
 - d) środka wymiany

Komentarz eksperta: Pieniądź pełni cztery podstawowe funkcje ekonomiczne. Pierwszą z nich jest rola miernika wartości, a więc jednostki rachunkowej. Innymi słowy, stanowi on swego rodzaju miernik informujący uczestników rynku o tym, jakie są ceny dóbr, zyski czy straty. Drugą jest funkcja środka płatniczego, czyli miernika odroczonej płatności. Oznacza to, że jeśli pieniądze są akceptowane jako środek wymiany aktualnie, muszą mieć również zdolność do regulowania płatności dokonywanych w przyszłości. Trzecia funkcja pieniądza – jako środka tezauryzacji – polega na jego zdolności do przechowywania wartości w czasie i tworzenia rezerw. W czwartej funkcji pieniądź jest środkiem wymiany, czyli pośrednikiem we wszelkich transakcjach handlowych.

W przypadku wysokiej inflacji wzrostowi cen nie towarzyszy proporcjonalny wzrost wartości pieniądza. W związku z tym traci on na wartości, a to sprawia, że za te same środki można zakupić mniej dóbr i usług. W rezultacie pieniądź nie pełni funkcji tezauryzacji, ponieważ jego wartość nie jest zachowywana w czasie.

7. (1 pkt) Który z poniższych jest najwyższym przejawem dojrzałości finansowej:
- a) **wypracowanie nadwyżki finansowej, która pozwala na sfinansowanie bieżącej konsumpcji**
 - b) oszczędzanie na wyznaczony cel
 - c) posiadanie rezerwy finansowej
 - d) prowadzenie budżetu domowego

Komentarz eksperta: Dojrzałość finansowa jednostki przejawia się w podejmowaniu szeregu działań związanych z racjonalnym i gospodarnym zarządzaniem zasobami majątkowymi. Wyróżnia się cztery poziomy dojrzałości finansowej, które prezentowane są w formie wizualnej w postaci piramidy. Najniższym jest prowadzenie budżetu domowego polegające na monitorowaniu i kontrolowaniu bieżących wydatków. Drugi poziom to oszczędzanie na wyznaczony cel, czyli już nie tylko skupianie się na obecnym stanie finansów, ale i planowanie przyszłych wydatków. Trzeci poziom dojrzałości finansowej to posiadanie rezerwy finansowej. Oznacza to, że jednostka jest w stanie zarządzać swoim bieżącym budżetem, gromadzi zasoby na przyszłą konsumpcję, ale także dysponuje oszczędnościami, które w przypadku utraty źródeł dochodu umożliwią jej funkcjonowanie na zbliżonym poziomie życia przez określony przez samego siebie okres (wielkość rezerwy

finansowej uzależniona jest od indywidualnych preferencji osoby). Najwyższy poziom dojrzałości to wypracowanie nadwyżki finansowej, która pozwala na sfinansowanie bieżącej konsumpcji. Jest to równoznaczne zgromadzeniu zasobów pieniężnych w formie inwestycji w takiej ilości, że nie uszczuplając tej sumy, jednostka jest w stanie pokryć koszty swojego funkcjonowania z samego zwrotu z tych przedsięwzięć (np. odsetek).

8. (1 pkt) Spółką osobową nie jest:
- a) **prosta spółka akcyjna**
 - b) spółka jawna
 - c) spółka komandytowo-akcyjna
 - d) spółka partnerska

Komentarz eksperta: Zgodnie z klasyfikacją Kodeksu spółek handlowych wyróżnia się dwie kategorie spółek: spółki osobowe i spółki kapitałowe. Do spółek osobowych zalicza się spółki: jawną, partnerską, komandytową i komandytowo-akcyjną. Z kolei spółki kapitałowe obejmują spółki: z ograniczoną odpowiedzialnością, akcyjną oraz prostą spółkę akcyjną.

9. (1 pkt) Stopa bezrobocia to stosunek liczby bezrobotnych do:
- a) liczby mieszkańców danego kraju
 - b) liczby osób w wieku produkcyjnym
 - c) liczby pracujących w danej gospodarce
 - d) **zasobu siły roboczej**

Komentarz eksperta: Stopa bezrobocia to wartość statystyczna opisująca nasilenie zjawiska bezrobocia w danej populacji. Definiuje się ją jako stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

10. (1 pkt) Siła oddziaływania nabywców nie zależy od:
- a) łatwości i kosztu zmiany dostawcy
 - b) stopnia koncentracji sektora nabywcy
 - c) **szybkości zmian technologicznych**
 - d) niepowtarzalności produktu

Komentarz eksperta: Siła oddziaływania nabywców, czyli inaczej siła przetargowa nabywców to zdolność klientów do wpływania na ceny, jakość i warunki zakupu produktów lub usług w danej branży. Komponent ten jest jednym z elementów poddawanych ocenie w analizie rynku z wykorzystaniem modelu pięciu sił Portera. W sytuacji, gdy siła przetargowa nabywców jest wysoka, mogą oni wywierać duży wpływ na sprzedawców, a tym samym decydować pośrednio o wysokości cen poszczególnych dóbr.

Tym, co warunkuje wielkość siły oddziaływania nabywców są:

- łatwość i koszt zmiany dostawcy – jeżeli nabywca jest w stanie łatwo zmienić dostawcę, to jego pozycja względem tego podmiotu jest lepsza,

- stopień koncentracji sektora nabywcy – przy dużym rozproszeniu, a więc wysokiej konkurencji ze strony podmiotów działających w tym samym obszarze siła oddziaływania nabywcy może maleć,
- niepowtarzalność produktu – w przypadku licznych substytutów nabywcy kierują się przede wszystkim kryterium ceny.

Szybkość zmian technologicznych nie wpływa na siłę oddziaływania nabywców, ponieważ jest elementem wspólnym dla wszystkich uczestników rynku, a nie specyficznym dla poszczególnych jednostek.

11. (1 pkt) Jakie są główne cechy przedsiębiorcy zakładającego start-up?

- a) ostrożne podejście do ryzyka, aby zachować stabilność finansową
- b) nastawienie na szybki wzrost, kreatywność i umiejętność korzystania z nowych technologii**
- c) wykorzystanie kapitału od aniołów biznesu
- d) inwestowanie w rozszerzoną rzeczywistość, AI i rozbudowywanie infrastruktury przetwarzania danych

Komentarz eksperta: Przedsiębiorca zakładający start-up powinien być kreatywny, nastawiony na szybki wzrost i umieć korzystać z nowych technologii. Nie w każdym przypadku musi to być związane z inwestowaniem w rozszerzoną rzeczywistość i AI. Start-upy często korzystają z finansowania funduszy – nie muszą to być środki pozyskane od aniołów biznesu. Dynamiczny wzrost start-upu nie jest jednak możliwy bez skłonności jego założycieli do ryzyka.

12. (1 pkt) Awans pionowy polega na:

- a) podwyższeniu wynagrodzenia pracownika
- b) zmianie nazwy stanowiska pracy
- c) przejściu na wyższe stanowisko w hierarchii organizacyjnej przedsiębiorstwa**
- d) zwiększeniu samodzielności pracownika

Komentarz eksperta: Awans zawodowy polega na zmianie pozycji pracownika w strukturze organizacji. Jego celem z perspektywy przedsiębiorstwa jest jak najlepsze wykorzystanie potencjału zatrudnionej osoby. Prowadzi również do zwiększenia motywacji jednostki. Istnieją różne typy awansów. Według tradycyjnego podziału wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje: pionowy i poziomy. Awans poziomy wiąże się ze zmianą roli oraz stanowiska pracownika bez jego przesunięcia na inny szczebel hierarchii organizacyjnej przedsiębiorstwa. Awans pionowy polega na przejściu pracownika na stanowisko znajdujące się wyżej w hierarchii organizacyjnej firmy niż stanowisko obecnie przez niego zajmowane. Innymi typami są awanse: kwalifikacyjny, stanowiskowy, płacowy.

13. (1 pkt) Konglomerat to przedsiębiorstwo:

- a) jednoproduktowe
- b) o dominujących przychodach z produkcji wyrobów jednego sektora
- c) działające w niepowiązanych branżach**
- d) zdźwersyfikowane pokrewnie, osiągające przychody ze sprzedaży produktów z pokrewnych sektorów

Komentarz eksperta: Konglomerat to przedsiębiorstwo prowadzące działalność zdywersyfikowaną niepokrewnie (w niepowiązanych ze sobą branżach). Z jednej strony taka strategia pozwala rozkładać ryzyko funkcjonowania w jednym sektorze, ale z drugiej strony jest mniej rentowna niż strategia specjalizacji czy też dywersyfikacji pokrewnej.

14. (1 pkt) Które z zachowań nie będzie sprzyjać aktywnemu słuchaniu:

- a) potwierdzające kiwanie głową
- b) unikanie kontaktu wzrokowego**
- c) wtrącenia takie jak: rozumiem, opowiedz więcej
- d) zadawanie pytań otwartych

Komentarz eksperta: Aktywne słuchanie to umiejętność skoncentrowania się na drugiej osobie w celu zrozumienia jej przekazu. Nie chodzi tylko o to, aby słuchać słów, ale także o zrozumienie jej emocji, intencji i potrzeb. Aktywne słuchanie wymaga okazywania uwagi oraz zaangażowania w rozmowę i składa się z kilku elementów takich jak:

- zadawanie pytań otwartych, które pozwalają na pogłębienie rozmowy i lepsze zrozumienie przekazywanej przez rozmówcę treści,
- niewerbalne reakcje typu kiwanie głową czy nawiązanie kontaktu wzrokowego z rozmówcą,
- używanie wtrąceń takich jak „rozumiem”, „opowiedz więcej” pozwala na wyrażenie myśli i emocji dzięki czemu rozmówca chce pogłębiać dany wątek rozmowy.

Natomiast unikanie kontaktu wzrokowego może zostać odebrane negatywnie jako brak zaufania do rozmówcy oraz zainteresowania rozmową i nie sprzyja aktywnemu słuchaniu.

15. (1 pkt) Który z poniższych elementów nie jest składową techniki asertywnej odmowy:

- a) jasna informacja o podjętej decyzji
- b) jasne wyartykułowanie odmowy poprzez powiedzenie „nie”
- c) prośba o więcej czasu do namysłu i powrót do tematu przy najbliższej okazji**
- d) przytoczenie jednego konkretnego powodu odmowy

Komentarz eksperta: Technika asertywnej odmowy opiera się na jasnym, zdecydowanym i bezpośrednim komunikowaniu swojej decyzji w sposób zgodny z własnymi potrzebami, przy poszanowaniu drugiej strony. Konstrukcja zdaniowa asertywnej odmowy zawiera elementy składowe takie jak słowo „nie” oraz informację o decyzji i wyjaśnienie motywu odmowy. Prośba o więcej czasu do namysłu nie jest zgodna z zasadami asertywnej odmowy, gdyż autor takiej odpowiedzi nie przekazuje jasnej i bezpośredniej informacji, unika wyraźnego określenia swojego stanowiska. Może to prowadzić do niejasności.

16. (1 pkt) Wręczenie osobie symbolicznego prezentu przed poproszeniem o datkę w kweście ulicznej jest przykładem zastosowania:

- a) techniki autorytetu
- b) techniki konsekwencji
- c) techniki niedostępności
- d) techniki wzajemności**

Komentarz eksperta: W przykładzie zastosowano technikę wzajemności, gdyż wręczając symboliczny prezent chcemy, aby obdarowana osoba czuła się zobowiązana do złożenia datku, do odwzajemnienia się. Gdy ktoś obdarowuje czymś drugą osobę, staje się ona wdzięczna i automatycznie chce się czymś zrewanżować, nawet czymś nieporównywalnie większym i bardziej wartościowym niż to, co otrzymała.

Technika autorytetu polega na odwołaniu się do eksperckiej wiedzy, prestiżu lub wiarygodności autorytetu w celu wpłynięcia na decyzję innych. Technika konsekwencji polega na skłonieniu danej osoby do małego zaangażowania, a następnie do zachęcenia jej do konsekwentnego kontynuowania podjętych działań. Technika niedostępności polega na zwiększeniu atrakcyjności danej rzeczy poprzez sugerowanie, że jest ona dostępna w małej ilości lub w ograniczonym czasie.

17. (1 pkt) Elementami marketingu mix dla usług (7P) nie są:

- a) ludzie
- b) potrzeby**
- c) procesy
- d) świadectwa materialne

Komentarz eksperta: Marketing mix dla usług (7P) obejmuje: produkt, cenę, promocję, miejsce, ludzi, proces oraz świadectwa materialne. W skład marketingu mix nie wchodzi potrzeby.

18. (1 pkt) Wprowadzenie przez państwo ceny minimalnej jest korzystne dla:

- a) budżetu państwa
- b) konkurencji rynkowej
- c) kupujących
- d) producentów**

Komentarz eksperta: Cena minimalna to najniższa cena, za jaką można legalnie nabyć dane dobro lub usługę. Stanowi zabezpieczenie przed nadmiernym spadkiem cen rynkowych. Cena minimalna wprowadzana jest w celu zabezpieczenia interesów producentów i zmniejszenia spożycia niepożądanych dóbr. Cena minimalna jest wyższa od ceny równowagi rynkowej i jest niekorzystna dla konsumentów (odrzuć odpowiedź b i c). Wprowadzenie ceny minimalnej nie ma bezpośredniego pozytywnego wpływu na budżet państwa, a nawet może doprowadzić do konieczności wydatków z budżetu, gdy konieczny jest zakup nadwyżek produkcji w sytuacji spadku popytu wywołanego wzrostem ceny (odrzuć odpowiedź a).

19. (1 pkt) Mechanizm, w którym podczas podejmowania decyzji w zespołach dla decydenta ważniejsza staje się spójność i solidarność grupy niż tworzenie nowych pomysłów to mechanizm:

- a) myślenia grupowego**
- b) pozytywnej integracji
- c) synergii
- d) właściwego współdziałania

Komentarz eksperta: Zjawisko myślenia grupowego występuje wtedy, gdy na podjęcie decyzji silniejszy wpływ ma dążenie do osiągnięcia spójności grupy i konsensusu niż chęć stworzenia kreatywnych i nowych rozwiązań. Grupa może podejmować wtedy decyzje bez krytycznego myślenia.

Pozytywna integracja dotyczy budowania relacji oraz współpracy w zespole, co prowadzi do lepszej atmosfery i następnie do większej efektywności. Jej celem nie jest unikanie konfliktów i wspieranie generowania nowych pomysłów.

Synergia opiera się na koncepcji, iż efekt pracy współpracujących ze sobą osób jest większy niż suma efektów wytworzonych przez każdą z nich. Jest to coś, co sprawia, iż zespół działa bardziej efektywnie niż każdy jego członek osobno. Dzięki synergii tworzone są innowacyjne rozwiązania, poprawia się także jakość podejmowanych decyzji.

Właściwe współdziałanie dotyczy efektywnego współpracowania w zespole, które przyczynia się do osiągania celów i podejmowania przemyślanych decyzji.

20. (1 pkt) Wprowadzenie automatyzacji linii produkcyjnej jest przykładem innowacji:

- a) marketingowej
- b) organizacyjnej
- c) **procesowej**
- d) produktowej

Komentarz eksperta: Innowacja procesowa to wdrożenie nowej lub znacząco udoskonalonej metody produkcji lub dostawy. Zalicza się tu zmiany w zakresie technologii/urządzeń/oprogramowania. Wprowadzenie automatyzacji linii produkcyjnej jest przykładem innowacji procesowej, gdyż odnosi się bezpośrednio do sposobu wytwarzania danego dobra, czyli do procesu produkcji.

Innowacja marketingowa to wdrożenie nowej koncepcji lub strategii marketingowej i obejmuje znaczące zmiany w projekcie/konstrukcji produktów, ich opakowaniu, dystrybucji oraz promocji i kształtowaniu cen.

Innowacja organizacyjna polega na wprowadzeniu nowych metod w zarządzaniu, strukturze organizacyjnej. Automatyzacja dotyczy technologii produkcji, a nie zmian organizacyjnych.

Innowacja produktowa dotyczy wprowadzenia na rynek nowych produktów lub znaczącej modyfikacji istniejących. Wprowadzenie automatyzacji wpływa na proces produkcji, a nie na same cechy produktu.

21. (1 pkt) Zgodnie z prawem podaży:

- a) jeżeli cena dobra zmniejsza się, to producenci są zainteresowani dostarczeniem takiej samej ilości dobra na rynek
- b) jeżeli cena dobra zwiększa się, to producenci są zainteresowani dostarczeniem mniejszej ilości dobra na rynek
- c) **jeżeli cena dobra zwiększa się, to producenci są zainteresowani dostarczeniem większej ilości dobra na rynek**
- d) podaż na rynku jest stała

Komentarz eksperta: Prawo podaży to dodatnia zależność między oferowaną ilością danego dobra lub usługi a jego ceną. W związku z tym w miarę wzrostu cen danego dobra wzrasta także dostarczana ilość danego dobra. Wytwarzanie danego produktu wymaga ponoszenia określonych kosztów, w związku z czym wraz ze wzrostem ceny danego dobra jego sprzedaż staje się bardziej opłacalna.

22. (1 pkt) Który z czynników może przyczynić się do wywołania inflacji kosztowej?

- a) malejąca rynkowa stopa procentowa
- b) wzrost płac szybszy niż wydajność pracy**
- c) urodzaj w rolnictwie
- d) zwiększająca się liczba konsumentów

Komentarz eksperta: Inflacja kosztowa jest spowodowana wzrostem kosztów produkcji (wywołana przez stronę podażową gospodarki). Jej źródłem może być inflacja płacowa – kiedy wzrost płac przewyższa wzrost wydajności pracy. Wzrost płac przewyższający wzrost wydajności pracy może wynikać z nacisków związków zawodowych na pracodawców lub stosowania wadliwych wskaźników waloryzacji wynagrodzeń.

Malejąca rynkowa stopa procentowa wpływa na inflację popytową, gdyż zwiększa dostępność kredytów i zachęca do większej konsumpcji, a nie prowadzi do wzrostu kosztów, w związku z czym nie przyczynia się do wywołania inflacji kosztowej.

Urodzaj w rolnictwie sprawia, iż podaż przewyższa popyt, co prowadzi do spadku cen.

Zwiększająca się liczba konsumentów prowadzi do zwiększenia popytu, co jest czynnikiem inflacji popytowej.

23. (1 pkt) Wskaż zdanie nieprawdziwe dotyczące rekomendacji inwestycyjnych:

- a) inwestowanie może prowadzić do utraty środków
- b) nie ma inwestycji wolnych od ryzyka – im wyższa potencjalna stopa zwrotu, tym wyższe ryzyko
- c) nie należy inwestować wszystkich posiadanych pieniędzy w jeden instrument finansowy
- d) wysoka stopa zwrotu osiągnięta przez dany podmiot w przeszłości gwarantuje, że w przyszłości można się spodziewać takich samych zwrotów z inwestycji**

Komentarz eksperta: Inwestowanie jest procesem lokowania kapitału obrotowego związanym z chęcią uzyskania zysku. Z definicji wiąże się ono z ryzykiem, które przyjmuje różne natężenie w zależności od wybranej formy instrumentu (np. w warunkach stabilnej, europejskiej gospodarki inwestycja w obligacje państwa jest mniej ryzykowna niż inwestycja w akcje spółki notowanej na giełdzie papierów wartościowych) i oczekiwanej stopy zwrotu.

W praktyce inwestycyjnej jednym z mechanizmów ograniczających ryzyko inwestycyjne jest dywersyfikacja portfela. Dzięki temu działaniu, nawet jeżeli jedna z decyzji okaże się nietrafiona, to pozostała część zasobów będzie wciąż pracować na zwrot.

Historyczne wyniki podmiotu w przeszłości nie są gwarancją uzyskania podobnych wyników w przyszłości.

24. (1 pkt) Która z cech nie jest cechą projektu:

- a) przedsięwzięcie najczęściej realizowane jest zespołowo
- b) przedsięwzięcie prowadzi do osiągnięcia zamierzonego wyniku w określonym czasie (z jasno wyróżnionym początkiem i końcem)
- c) przedsięwzięcie realizowane jest stale (bez jasno określonego końca)**
- d) przedsięwzięcie ma charakter złożony i niepowtarzalny

Komentarz eksperta: Projekt to niepowtarzalne przedsięwzięcie o wysokiej złożoności, zmierzające do osiągnięcia określonego wyniku ze sprecyzowanym okresem jego trwania (z wyróżnionym początkiem i końcem), wymagające zaangażowania limitowanych zasobów, realizowane najczęściej zespołowo.

25. (1 pkt) Depozyty zgromadzone w bankach i spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych działających na terytorium Unii Europejskiej są gwarantowane deponentom – osobom prywatnym i przedsiębiorstwom niefinansowym do wysokości:

- a) **100 tys. euro na każdego deponenta w jednym banku**
- b) 100 tys. euro na każdego deponenta we wszystkich bankach
- c) 100 tys. złotych
- d) wpłaconego depozytu, niezależnie od jego wielkości

Komentarz eksperta: Maksymalna wysokość środków, która może być zwrócona jednemu deponentowi w ramach gwarancji BFG wynosi równowartość w złotych 100 tys. euro. Limit gwarancji dotyczy łącznej kwoty zgromadzonej przez deponenta w danym banku.

26. (2 pkt) Pierwszą fazą zarządzania projektami jest faza:

- a) **definiowania**
- b) planowania
- c) wykonawstwa
- d) ewaluacji

Komentarz eksperta: Cykl zarządzania projektem obejmuje cztery fazy. Pierwszą jest faza definiowania, która ma charakter koncepcyjny. Rozpoczyna ją zbieranie inicjatyw, czyli ogólnych pomysłów projektowych, które następnie zostają przekształcone w syntetyczny opis projektu. Następną jest faza planowania, podczas której następuje zorganizowanie i zaplanowanie prac projektowych (planowanie struktury projektu, terminów, zasobów). Trzecią jest faza wykonawstwa, której głównym elementem jest proces realizacji projektu oraz wykonywanie wcześniej zaplanowanych zadań. Faza ewaluacji może występować w trakcie lub na końcu projektu, gdyż podczas niej dokonywana jest ocena projektu oraz zrealizowanych do tej pory działań. W związku z tym, iż polega ona na ocenie dotychczas wykonanych zadań, nie może być pierwszą fazą.

27. (2 pkt) Która z cech nie jest cechą wykresu Gantta:

- a) daje możliwość sprawowania bieżącej kontroli nad realizacją projektu i reagowania w sytuacji opóźnienia
- b) przedstawia kolejność zadań do wykonania
- c) umożliwia śledzenie kamieni milowych projektu
- d) **zawiera szczegółowe opisy zadań do wykonania**

Komentarz eksperta: Wykres Gantta jest graficzną techniką planowania i kontroli umożliwiającą porównanie faktycznego i planowanego przebiegu prac. Umożliwia on prezentację rozpoczęcia i zakończenia wszystkich czynności obejmujących projekt, przedstawia zdarzenia następujące

po sobie, jak i te, które wykonywane są równolegle. Jest on także używany do monitorowania postępu projektu i ustalenia miejsc powstawania problemów. Na wykresie Gantta linie poziome oznaczają zadania, a linie pionowe czas ich realizacji. Zaznaczane są na nim również kamienie milowe (szczególnie ważne zdarzenia w harmonogramie), nie ma natomiast szczegółowych opisów zadań.

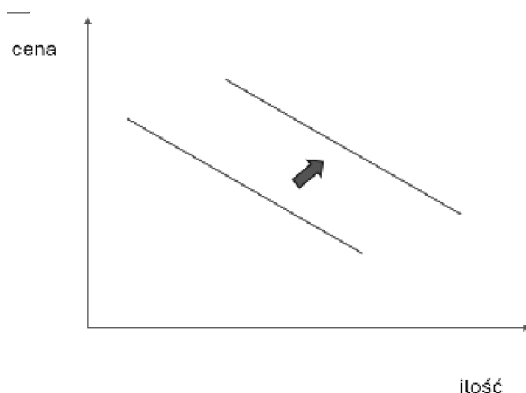
28. (2 pkt) Wskaż ryzyko zewnętrzne związane z organizacją przeglądu amatorskich teatrów szkolnych:

- a) brak motywacji członków zespołu projektowego
- b) niewłaściwe zarządzanie budżetem projektu
- c) wystąpienie problemów technicznych w trakcie trwania festiwalu
- d) zmiany przepisów prawnych związanych z organizacją imprezy masowej**

Komentarz eksperta: Ryzyko zewnętrzne pochodzi spoza organizacji, jest niezależne od jej działań i organizatorzy projektu nie mają na nie wpływu. Taki charakter mają zmiany przepisów prawnych, np. związanych z organizacją imprezy masowej.

Odpowiedzi nieprawidłowe (a, b, c) związane są z ryzykiem wewnętrznym, czyli takim, które obejmuje obszar kontroli organizatorów projektu (motywacja dotyczy bezpośrednio podejścia zespołu projektowego do projektu, niewłaściwe zarządzanie budżetem wynika z błędów organizatorów, organizatorzy mają także wpływ na odpowiednie dobranie i zabezpieczenie sprzętu technicznego, który wykorzystywany będzie przez nich podczas wydarzenia).

29. (2 pkt) Na rysunku przedstawiono zmianę popytu na dobro A.

Który z czynników nie mógł mieć wpływu na przedstawioną sytuację:

- a) wzrost dochodów konsumentów
- b) wzrost liczby ludności
- c) wzrost preferencji konsumentów odnośnie zakupu dobra A
- d) zmiana ceny dobra A**

Komentarz eksperta: Popyt konsumpcyjny jest relacją między ceną dobra a jego ilością, którą konsumenci są skłonni i są w stanie nabyć w danym czasie przy założeniu, że inne czynniki wpływające na popyt pozostają bez zmian (*ceteris paribus*).

We wskazanym przypadku wzrost dochodów konsumentów, wzrost liczby ludności oraz wzrost preferencji konsumentów odnośnie zakupu dobra A są czynnikami, które doprowadzają do zwiększenia popytu (co obrazuje przesunięcie całej krzywej popytu). Zmiana ceny dobra spowodowałaby jedynie zmianę wielkości popytu (inny punkt na krzywej – a nie przesunięcie całej krzywej popytu).

30. (2 pkt) Tendencja do przypisywania osobom atrakcyjnym pozytywnych cech to efekt:

- a) aureoli
- b) niedostępności
- c) Veblena
- d) zakotwiczenia

Komentarz eksperta: Psychologiczna tendencja do automatycznego przypisywania cech osobowościowych na podstawie pierwszego wrażenia to efekt aureoli. Osobom atrakcyjnym przypisujemy cechy pozytywne, nieatrakcyjnym – negatywne.

Efekt zakotwiczenia to tendencja do opierania decyzji na pierwszej napotkanej informacji (zakotwiczeniu).

Efekt niedostępności opiera się na założeniu, że ograniczona dostępność zwiększa atrakcyjność oferty.

Efekt Veblena to paradoks ekonomiczny, w którym popyt na dobra luksusowe rośnie wraz ze wzrostem ich ceny.

31. (2 pkt) Który z poniższych mierników w najbardziej obiektywny sposób pozwoli porównać gospodarki różnych państw:

- a) dochód narodowy
- b) PKB per capita w parytecie siły nabywczej
- c) PKB per capita
- d) PKB

Komentarz eksperta: Produkt krajowy brutto (PKB) to jeden z podstawowych mierników opisujących wielkość gospodarki. Zbiorcza wielkość produktu wytworzonego w gospodarce nie daje jednak możliwości porównań.

Dochód narodowy jest to miara produkcji wytworzonej w danym czasie za pomocą czynników produkcji należących do obywateli danego kraju, a przez to wykluczająca znaczną część kapitału zagranicznego pracującego w gospodarkach państw.

PKB per capita to wartość produktu krajowego brutto podzielona przez liczbę mieszkańców, co pozwala na porównanie poziomu bogactwa obywateli różnych państw.

Obiektywny sposób porównania różnych gospodarek zapewnia PKB per capita w parytecie siły nabywczej ze względu na porównanie cen sztywno ustalonego koszyka towarów i usług w różnych państwach w tym samym czasie, wyrażonych w walutach tych państw. Daje to możliwość spro-

wadzenia wytwarzanego produktu do wspólnego mianownika jakim jest określona siła nabywcza w poszczególnych państwach.

32. (2 pkt) Współczynnik Giniego w ekonomii pozwala mierzyć:

- a) **nierówność dochodów**
- b) realne PKB
- c) stabilność pieniądza
- d) zmienność cen

Komentarz eksperta: Współczynnik Giniego to w ekonomii miara stopnia nierówności dochodowych. Należy interpretować go w ten sposób, że im jest wyższy, tym nierówności w dochodach w danym kraju są większe.

33. (2 pkt) Technika kanapki wykorzystywana w konstruktywnej krytyce polega na:

- a) **opakowaniu krytyki w pozytywne stwierdzenia zgodnie ze schematem: pozytywna informacja na początku, sformułowanie zastrzeżeń, pozytywna informacja na końcu**
- b) podzieleniu krytycznego stanowiska na mniejsze części i przedstawienie kolejnych dopiero, gdy wcześniej zostaną zrozumiane
- c) ułożeniu krytycznego stanowiska od najbardziej krytycznych sformułowań do najmniej krytycznych
- d) ułożeniu krytycznego stanowiska od najmniej krytycznych sformułowań do najbardziej krytycznych

Komentarz eksperta: Technika kanapki to metoda przekazywania konstruktywnej krytyki, którą stosuje się, żeby była ona łatwiejsza do przyjęcia. Pozytywny komunikat poprzedza i następuje po sformułowaniu zastrzeżeń, co w swoim układzie przypomina kolejne warstwy kanapki.

34. (2 pkt) Demokratyzacja IT polega na włączeniu pracowników jednostek biznesowych przedsiębiorstwa:

- a) w decyzje inwestycyjne w obszarze technologii usprawniających efektywność organizacyjną przedsiębiorstwa
- b) w decyzje dotyczące wejścia przedsiębiorstwa z usługami lub produktami technologicznymi na nowe rynki zbytu
- c) **w tworzenie rozwiązań informatycznych wykorzystywanych w ich codziennej pracy**
- d) w tworzenie kodeksu etycznych zastosowań nowoczesnych technologii w biznesie

Komentarz eksperta: Demokratyzacja IT odnosi się do podejścia, w którym osoby z jednostek biznesowych (bez udziału działu IT lub z jego minimalnym zaangażowaniem) tworzą rozwiązania informatyczne wykorzystywane w ich codziennej pracy. Demokratyzacja wynika z włączenia nowych grup pracowników do projektowania i tworzenia rozwiązań informatycznych.

35. (2 pkt) Efekt w zarządzaniu czasem, który polega na tym, że po każdym rozproszeniu uwagi, nawet krótkotrwałym, potrzeba czasu, aby ponownie osiągnąć pełne skupienie i efektywność w pracy, to efekt:
- a) Eisenhowera
 - b) Pareto
 - c) **piły**
 - d) właściwego delegowania zadań

Komentarz eksperta: Efekt piły polega na tym, że człowiek oderwany od wykonywania danego zadania nawet na chwilę, potrzebuje dodatkowego czasu na powrót do niego i ponowne skupienie uwagi. Macierz Eisenhowera to narzędzie do zarządzania zadaniami. Zasada Pareto to zależność występująca pomiędzy nakładami i efektami. Właściwe delegowanie zadań nie odnosi się do przedstawionego w pytaniu problemu.

36. (2 pkt) Do jakiej kategorii w klasyfikacji postaw wobec pieniędzy zaliczają się osoby podchodzące do finansów w sposób racjonalny, wyważony i instrumentalny? Cechują się one dużą dojrzałością finansową i stale poszerzają swoją wiedzę na temat dysponowania pieniędzmi.
- a) negujący znaczenie pieniędzy
 - b) niespokojni wielbicieli
 - c) niezaangażowani hedoniści
 - d) **refleksyjni zarządcy**

Komentarz eksperta: Refleksyjni zarządcy to osoby bardzo rozsądne w postrzeganiu pieniędzy. Planują i kontrolują wydatki, unikają pożyczek czy kredytów, by nie zależeć finansowo od nikogo. Dodatkowo nie wykorzystują pieniędzy do wywierania wpływu na innych.

Negujący znaczenie pieniędzy nie działają w sposób racjonalny, odrzucając pieniądze jako zło samo w sobie.

Niespokojnych wielbicieli nie cechuje natomiast wyważony stosunek do pieniędzy, gdyż są one dla nich źródłem kontroli nad innymi.

Niezaangażowani hedoniści pieniądze traktują jedynie jako środek do sprawiania sobie przyjemności. Nie oszczędzają ani nie inwestują, więc nie można opisać tej postawy jako dojrzałej.

37. (2 pkt) Które z działań nie opisuje innowacji stopniowej:
- a) modyfikacja istniejących rozwiązań
 - b) nowe wykorzystanie znanych technologii
 - c) usprawnienie sposobu dystrybucji towaru
 - d) **zastąpienie istniejących rozwiązań**

Komentarz eksperta: Innowacja stopniowa to nowy produkt, usługa lub technika modyfikująca dotychczasowe produkty, usługi lub techniki. Tak więc, działania a), b), c) opisują innowacje stopniowe. Na drugim końcu spektrum, ze względu na stopień zastąpienia, znajdują się innowacje radykalne. Polegają one na wprowadzeniu nowego produktu, usługi lub techniki, które całkowicie zastępują dotychczasowe. Odpowiedź d) opisuje innowację radykalną.

38. (2 pkt) W zarządzaniu projektami osoba korzystająca z efektów projektu to:

- a) **beneficjent**
- b) kierownik projektu
- c) sponsor
- d) wykonawca

Komentarz eksperta: Projektem kieruje kierownik projektu, który nadzoruje jego realizację. Sponsor projektu to ktoś, kto nie jest członkiem zespołu projektowego, ale wspiera go i ułatwia mu realizację zadań. Zazwyczaj rolę tę pełni osoba z wyższego kierownictwa organizacji, która jest osobiście zainteresowana powodzeniem projektu. Wykonawca to osoba, która koncentruje się na praktycznej realizacji zadania. Beneficjent to osoba czerpiąca korzyści z projektu lub inaczej mówiąc – korzystająca z beneficjum. Ten pochodzący z łaciny termin oznacza korzyści płynące z jakiegoś tytułu.

39. (2 pkt) Narzędziem ochrony własności intelektualnej stosowanym w handlu, służącym do identyfikacji produktów lub usług konkretnego przedsiębiorcy jest:

- a) patent
- b) wzór przemysłowy
- c) wzór użytkowy
- d) **znak towarowy**

Komentarz eksperta: Narzędziem ochrony własności intelektualnej stosowanym w handlu służącym do identyfikacji produktów lub usług konkretnego przedsiębiorcy jest znak towarowy. Znakiem towarowym może być każde oznaczenie, które da się przedstawić w sposób graficzny, jeżeli pozwala na odróżnienie towarów lub usług jednego przedsiębiorstwa od towarów lub usług innego przedsiębiorstwa.

Patent to prawo do wyłącznego korzystania z wynalazku przez określony czas w sposób zarobkowy.

Wzory, zarówno przemysłowe, jak i użytkowe, występują zazwyczaj w przypadku rozwiązań technicznych stosowanych w produkcji przemysłowej. Wzór przemysłowy chroni wygląd jako taki, natomiast dla wzoru użytkowego najważniejsze są cechy techniczne.

Usługi mają charakter niematerialny. Jedynym narzędziem własności intelektualnej odnoszącym się do usług jest znak towarowy.

40. (2 pkt) Metoda kuli śnieżnej w spłacie długów gospodarstwa domowego polega na tym, by w pierwszej kolejności spłacać:

- a) **najmniejsze długi, niezależnie od wysokości ich oprocentowania**
- b) najniżej oprocentowane długi, niezależnie od ich wysokości
- c) największe długi, niezależnie od wysokości ich oprocentowania
- d) najwyżej oprocentowane długi, niezależnie od ich wysokości

Komentarz eksperta: Metoda kuli śnieżnej to sposób spłaty długów, który opiera się na stopniowym redukowaniu salda zadłużenia. Polega ona na zaangażowaniu swoich środków finansowych w pierwszej kolejności w spłatę najmniejszych zobowiązań przy jednoczesnym opłacaniu wymaganych rat

większych długów. Kiedy najmniejszy dług zostaje spłacony, uwolnione środki są przekazywane na spłatę kolejnego najmniejszego długu, co tworzy efekt kuli śnieżnej. Oprocentowanie nie jest w przypadku tej metody kluczowym czynnikiem wyboru kolejności spłaty, gdyż celem jest jak najszybsze spłacenie i pozbycie się części zadłużenia.

41. (2 pkt) W zarządzaniu ryzykiem zawarcie umowy ubezpieczenia z wyspecjalizowaną instytucją (zakładem ubezpieczeń) jest przykładem:

- a) kontroli ryzyka
- b) transferu ryzyka**
- c) unikania ryzyka
- d) zatrzymania ryzyka

Komentarz eksperta: Ryzyko to prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń (pozytywnych i negatywnych), które mogą mieć wpływ na osiągnięcie celów lub oczekiwanych rezultatów. Zarządzanie ryzykiem to proces podejmowania decyzji i działań mających na celu osiągnięcie akceptowalnego poziomu ryzyka. Ubezpieczenie w zarządzaniu ryzykiem stanowi element zabezpieczenia, które przenosi ryzyko z ubezpieczonego, przedmiotu lub organizacji na ubezpieczyciela. Jest ono więc przykładem transferu ryzyka.

42. (2 pkt) Jak nazywa się system kontroli przepływu towarów poprzez fale radiowe, odczyt i zapis danych z wykorzystaniem specjalnych układów elektronicznych przytwierdzonych do nadzorowanych przedmiotów?

- a) CRM
- b) RFID**
- c) EKD
- d) kod kreskowy

Komentarz eksperta: RFID jest skrótem angielskiej nazwy Radio-Frequency Identification, co oznacza identyfikację za pomocą fal radiowych. Dzięki tej technologii możliwy jest odczyt i przesył danych, a także elektroniczne zasilenie chipów, które te dane przechowują.

Kody kreskowe są graficzną prezentacją informacji i wymagają, aby skaner znajdował się w bezpośrednim polu widzenia kodu. Nie korzystają z technologii fal radiowych.

CRM to system zarządzania relacjami z klientami.

EKD to Europejska Klasyfikacja Działalności.

43. (2 pkt) Na wczorajszym zamknięciu notowań na GPW WIG20 uzyskał wartość:

- a) $<0; 1800$) pkt
- b) $<1800; 2000$) pkt
- c) $<2000; 2300$) pkt**
- d) $<2300; \infty$) pkt

Komentarz eksperta: Indeks WIG20 jest obliczany od 16 kwietnia 1994 roku na podstawie wartości portfela akcji 20 największych i najbardziej płynnych spółek z Głównego Rynku GPW. Pierwsza

wartość indeksu wynosiła 1000 pkt. Na dzień poprzedzający ten etap Olimpiady Przedsiębiorczości (17 grudnia) jego wartość podczas zamknięcia notowań mieściła się w przedziale 2000–2300.

44. (2 pkt) Wskaż zdanie prawdziwe dotyczące manipulacji:

- a) **celem manipulacji jest skłonienie drugiej osoby do podjęcia decyzji sprzecznej z jej interesem**
- b) manipulacja jest działaniem zabronionym przez prawo
- c) skuteczna manipulacja jest korzystna, bo pozwala szybciej podjąć decyzję
- d) w manipulacji obie strony odnoszą korzyści

Komentarz eksperta: Manipulacja jest formą wywierania wpływu. Jej celem jest skłonienie drugiej osoby do podjęcia decyzji sprzecznej z jej interesem. Jako forma wywierania wpływu na drugą osobę zakłada uzyskanie korzyści kosztem osoby manipulowanej. Jako taka manipulacja nie jest zabroniona przez prawo. Nie stanowi też skutecznego narzędzia podejmowania decyzji. Jako działanie nieuczciwe i możliwe do wykrycia, nie może zostać określone jako korzystny czynnik przyspieszający podejmowanie decyzji.

45. (2 pkt) Dzięki analizie makrootoczenia przedsiębiorstwo może określić:

- a) **szanse i zagrożenia rozwojowe**
- b) swoje mocne i słabe strony
- c) siłę oddziaływania swoich dostawców
- d) strategię działania najgroźniejszych konkurentów

Komentarz eksperta: Makrootoczenie to otoczenie, na które pojedyncze przedsiębiorstwo nie ma wpływu i musi się do niego dostosowywać. Pierwsze dwie odpowiedzi odnoszą się do analizy SWOT. W jej przypadku mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne. Wszystko, co dzieje się w makrootoczeniu stanowi szanse i zagrożenia rozwojowe dla przedsiębiorstwa, ale nie jest jego własną mocną lub słabą stroną. Siła oddziaływania dostawców i strategia działania konkurentów nie są elementami analizy makrootoczenia, gdyż stanowią element otoczenia konkurencyjnego obejmującego podmioty z bezpośredniego otoczenia firmy wpływające na jej możliwości obsługi rynków.

46. (2 pkt) Ramy regulacyjne dla rozwoju, wdrażania i użytkowania sztucznej inteligencji na terenie Unii Europejskiej zostały określone w Rozporządzeniu o sztucznej inteligencji (AI Act). AI Act został opublikowany w:

- a) styczniu 2020 roku
- b) czerwcu 2022 roku
- c) sierpniu 2023 roku
- d) **lipcu 2024 roku**

Komentarz eksperta: Rozporządzenie o sztucznej inteligencji (AI Act) zostało opublikowane w dzienniku urzędowym Komisji Europejskiej 12 lipca 2024 roku. Ten kluczowy dokument określa ramy regulacyjne dla rozwoju, wdrażania i użytkowania sztucznej inteligencji na terenie Unii Europejskiej.

47. (2 pkt) Na rynku wolnokonkurencyjnym funkcja popytu na dobro A wynosi $QD = 1250 - 2P$, a funkcja podaży $QS = 650 + 3P$, gdzie P to cena, QD – wielkość popytu, a QS – wielkość podaży. Ceną równowagi na rynku dobra A jest:

- a) 120
- b) 240
- c) 1700
- d) 2000

Komentarz eksperta:

$$QD = 1250 - 2P$$

$$QS = 650 + 3P$$

Chcemy obliczyć cenę wtedy, gdy na rynku panuje równowaga, a więc gdy popyt = podaż.

$$QD = \text{popyt}, QS = \text{podaż}$$

Podstawiając odpowiednie symbole z treści pytania:

$$QD = QS \text{ (równowaga rynkowa)}$$

Podstawiamy do wzoru

$$1250 - 2P = 650 + 3P$$

Następnie rozwiązujemy powstałe równanie:

$$1250 - 650 = 3P + 2P$$

$$600 = 5P/5$$

$$P = 120$$

Cena (P) równowagi na rynku dobra wynosi 120.

48. (2 pkt) System CRM należy do klasy systemów informatycznych wykorzystywanych w przedsiębiorstwach do:

- a) **wsparcia procesu zarządzania relacjami z klientami**
- b) wsparcia wykonywania procesów produkcyjnych
- c) integracji procesów projektowania i wytwarzania produktów
- d) kontroli procesów magazynowych

Komentarz eksperta: System CRM (ang. Customer Relationship Management) to system informatyczny, który automatyzuje i wspomaga procesy zarządzania relacjami z klientami. Wsparcie procesów produkcyjnych zapewniają systemy klasy ERP, a kontrolę procesów magazynowych SMC. Integracja procesów projektowania i wytwarzania to domena systemów CAD/CAM.

49. (2 pkt) Indeks DESI podsumowuje:

- a) **wyniki państw europejskich w zakresie technologii cyfrowych**
- b) zmiany kursu spółek nowych technologii na GPW
- c) innowacyjność technologiczną przedsiębiorstw z krajów UE
- d) zmiany kursu spółek związanych z AI na giełdzie w Nowym Jorku

Komentarz eksperta: Indeks DESI (ang. Digital Economy and Society Index – Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego) powstał w 2014 roku. Został stworzony na zlecenie Komisji Europejskiej jako narzędzie monitorujące wskaźniki postępu cyfrowego państw członkowskich UE.

50. (2 pkt) W akronimie SMACIT, który określa technologie kluczowe w transformacji cyfrowej, litera C odpowiada technologiom:
- a) telefonii komórkowej
 - b) analityki
 - c) **chmury**
 - d) mediów społecznościowych

Komentarz eksperta: SMACIT to skrót obejmujący pojęcia takie jak Social (społecznościowe), Mobile (mobilne), Analytics (analityka), Cloud (chmura), Internet of Things (internet rzeczy) i Artificial Intelligence (sztuczna inteligencja) i stanowi podstawę wdrażania transformacji cyfrowej w przedsiębiorstwach.

Test z eliminacji okręgowych z komentarzami

Pod każdym z pytań publikujemy komentarz merytoryczny.

1. (1 pkt) Co jest nadrzędnym obszarem zmian w transformacji cyfrowej w biznesie?
 - a) wdrażanie nowych technologii
 - b) zmiana sposobu zaspokajania potrzeb klientów i tworzenia wartości**
 - c) automatyzacja procesów
 - d) redukcja kosztów

Komentarz eksperta: Transformacja cyfrowa to kompleksowy proces, który wykracza poza samo wdrażanie nowych technologii. Jej głównym celem jest fundamentalna zmiana w sposobie, w jaki firma tworzy wartość dla klientów i zaspokaja ich potrzeby. Choć wdrażanie nowych technologii, automatyzacja procesów i redukcja kosztów są istotnymi elementami transformacji cyfrowej, to jej sedno stanowi skupienie się na kliencie i tworzenie wartości.

Transformacja cyfrowa obejmuje zmianę modelu biznesowego, procesów, kultury organizacyjnej oraz sposobu interakcji z klientami. Wszystkie te elementy mają na celu lepsze zrozumienie i zaspokojenie potrzeb klientów w erze cyfrowej, co prowadzi do tworzenia nowych, innowacyjnych produktów i usług oraz poprawy doświadczeń klienta.

2. (1 pkt) Jak transformacja cyfrowa wpływa na tworzenie wartości w ekosystemach cyfrowych?
 - a) ogranicza współdzielenie zasobów
 - b) utrudnia budowę platform cyfrowych
 - c) umożliwia współtworzenie wartości w ramach ekosystemów cyfrowych**
 - d) izoluje innowacje w zamkniętych modelach

Komentarz eksperta: W kontekście ekosystemów cyfrowych transformacja cyfrowa umożliwia i wspiera współtworzenie wartości poprzez:

- tworzenie platform cyfrowych, które łączą różnych interesariuszy i umożliwiają im interakcje,
- umożliwienie szybszej i bardziej efektywnej współpracy między partnerami w ekosystemie,
- ułatwianie personalizacji ofert i innowacji w doświadczeniach klienta.

Transformacja cyfrowa nie ogranicza współdzielenia zasobów, ale wręcz je ułatwia. Nie utrudnia budowy platform cyfrowych, ale jest kluczowym wymogiem. Nie izoluje innowacji, ale umożliwia ich rozprzestrzenianie się w ramach ekosystemów.

3. (1 pkt) W jakim horyzoncie czasowym ma zastosowanie analiza fundamentalna (jako metoda inwestowania kapitału)?
 - a) w horyzoncie krótkoterminowym
 - b) w horyzoncie długo- i średnioterminowym**

- c) w horyzoncie krótko- i średnioterminowym
- d) w każdym horyzoncie czasowym

Komentarz eksperta: Analiza fundamentalna ma zastosowanie w horyzoncie długo- i średnioterminowym, dzięki czemu cieszy się uznaniem głównie inwestorów instytucjonalnych. W horyzoncie krótko- i średnioterminowym ma zastosowanie analiza techniczna, która jest popularna wśród inwestorów indywidualnych.

Źródło: Borowski K., *Metody inwestowania na rynkach finansowych*, Difin, Warszawa 2018, s. 10.

4. (1 pkt) Na jakich założeniach (tzw. aksjomatach) bazuje analiza techniczna?
- a) **rynek dyskontuje wszystko, ceny podlegają trendom, historia się powtarza**
 - b) rynek dyskontuje wszystko, ceny podlegają trendom, przeszłość należy do biznesu
 - c) rynek dyskontuje wszystko, ceny podlegają trendom, przyszłość należy do biznesu
 - d) rynek dyskontuje wszystko, ceny podlegają trendom, liczy się tylko teraźniejszość

Komentarz eksperta: Analiza techniczna bazuje na trzech założeniach (zwanym również aksjomatami): rynek dyskontuje wszystko, ceny podlegają trendom, historia się powtarza. Opiera się ona na badaniu zachowania się cen aktywów w przeszłości. Na tej podstawie inwestorzy starają się przewidzieć kierunek zmiany ceny w przyszłości. Jeśli uznają, że cena będzie poruszać się w trendzie wzrostowym – dokonują transakcji kupna. Gdy stwierdzają, że cena raczej spadnie – sprzedają aktywa (lub otwierają pozycje krótkie). Zwolennicy analizy technicznej posługują się nią we wszystkich horyzontach czasowych: od bardzo krótkich interwałów (kilka minut), poprzez inwestycje jednoemisyjne, kilkudniowe, aż po dłuższe horyzonty: miesięczne, a nawet kilkumiesięczne. Opcje odpowiedzi: przeszłość należy do biznesu, przyszłość należy do biznesu oraz liczy się tylko teraźniejszość nie są aksjomatami analizy technicznej.

Źródło: Borowski K., *Metody inwestowania na rynkach finansowych*, Difin, Warszawa 2018, s. 13–14.

5. (1 pkt) Do stylów inwestycyjnych nie zalicza się:
- a) inwestowania w trakcie sesji
 - b) inwestowania w ciągu dnia
 - c) **inwestowania w ciągu nocy**
 - d) inwestowania na przestrzeni kilku dni

Komentarz eksperta: Do stylów inwestycyjnych zalicza się m.in. inwestowanie w trakcie sesji, inwestowanie w ciągu dnia oraz inwestowanie na przestrzeni kilku dni. Inwestowanie w trakcie sesji obejmuje horyzont czasowy kilkuminutowy (do 15 minut). Inwestowanie w ciągu dnia odnosi się do horyzontu czasowego od kilkunastu minut do kilku godzin. Inwestowanie na przestrzeni kilku dni dotyczy horyzontu inwestycyjnego od 1 do 5 dni. Natomiast inwestowanie w ciągu nocy nie należy do stylów inwestycyjnych.

Źródło: Borowski K., *Metody inwestowania na rynkach finansowych*, Difin, Warszawa 2018, s. 156–157.

6. (1 pkt) Na jakie kategorie dzieli się systemy inwestycyjne na współczesnych rynkach kapitałowych?

- a) **hedgingowe**
- b) wyrafinowane
- c) komplementarne
- d) konsolidacyjne

Komentarz eksperta: Na współczesnych rynkach kapitałowych stosuje się obecnie podział systemów inwestycyjnych m.in. na kategorie hedgingowe, kategorie z wyraźnie określonym trendem, kategorie przeciwnie do trendu dominującego czy też kategorie zasięgu. Pozostałe opcje odpowiedzi nie stanowią oficjalnych kategorii podziału systemów inwestycyjnych.

Źródło: Borowski K., *Metody inwestowania na rynkach finansowych*, Difin, Warszawa 2018, s. 161–165.

7. (1 pkt) Innowacje przełomowe to innowacje:

- a) **które radykalnie zmieniają zasady gry w danej branży**
- b) służące poprawie jakości życia i będące odpowiedzią na potrzeby społeczeństwa
- c) znajdujące się na styku organizacji z rynkiem dóbr i usług oraz rynkiem finansowym i kapitałowym
- d) dotyczące społecznych mechanizmów regulujących zachowania odbiorców produktu wytwarzanego przez organizację

Komentarz eksperta: Innowacje przełomowe są definiowane jako innowacje, które radykalnie zmieniają zasady gry w danej branży. Natomiast te służące poprawie jakości życia i będące odpowiedzią na potrzeby społeczeństwa to innowacje społeczne. Innowacje na styku organizacji z rynkiem dóbr i usług oraz rynkiem finansowym i kapitałowym to innowacje ekonomiczno-finansowe, a dotyczące społecznych mechanizmów regulujących zachowania odbiorców produktu wytwarzanego przez organizację – społeczno-ekonomiczne.

8. (1 pkt) Jak definiowana jest kultura innowacji?

- a) **kultura innowacji odpowiada za system wartości i norm dotyczących racjonalnego działania, decyduje o efektywności rozwiązań organizacyjnych w zakresie oceny innowacji**
- b) kultura innowacji odpowiada za procedury wdrożenia innowacji oraz planowane zmiany w funkcjonowaniu firmy
- c) kultura innowacji opisuje krok po kroku czynności od rozpoczęcia do zakończenia realizacji projektu innowacyjnego
- d) kultura innowacji obejmuje różne sposoby podejmowania decyzji, które są ważne w kontekście wdrażania innowacji w organizacji lub na rynku

Komentarz eksperta: Kultura innowacji odpowiada za system wartości i norm dotyczących racjonalnego działania, decyduje o efektywności rozwiązań organizacyjnych w zakresie oceny innowacji. Procedury wdrożenia innowacji oraz planowane zmiany w funkcjonowaniu firmy odnoszą się do metod użytkowych organizacji zarządzania. Realizacja krok po kroku czynności od rozpoczęcia do

zakończenia realizacji projektu innowacyjnego oznacza proces zarządzania innowacją. Natomiast różne sposoby podejmowania decyzji, które są ważne w kontekście wprowadzenia do organizacji lub na rynek obejmują obszary zarządzania innowacjami.

Źródło: Ćwiertniak R., *Sztuczna inteligencja w organizacji. Innowacje biznesowe w praktyce*, One-press, Gliwice 2024, s. 131.

9. (1 pkt) Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością:
- a) jest zawsze zawierana na czas nieokreślony
 - b) jest określana zamiennie mianem umowy wspólników
 - c) musi zostać zawarta w formie aktu notarialnego
 - d) powinna określać firmę i siedzibę spółki**

Komentarz: Zgodnie z art. 157 Kodeksu spółek handlowych (k.s.h.) umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna określać m.in. firmę i siedzibę spółki. Umowa może zostać zawarta na czas określony, przy zawarciu umowy w systemie teleinformatycznym nie jest wymagana forma aktu notarialnego, a umowa wspólników reguluje relacje między wspólnikami w odrębnym porozumieniu.

10. (1 pkt) Która z poniższych cech nie charakteryzuje metody delfickiej?
- a) anonimowość opinii ekspertów
 - b) wieloetapowość
 - c) bezpośrednia dyskusja między ekspertami**
 - d) statystyczne opracowanie wyników

Komentarz eksperta: Metoda delficka zakłada anonimowość ekspertów i ich opinii, co pozwala uniknąć wpływu dominujących osobowości oraz presji grupowej. Proces badawczy ma charakter wieloetapowy, a wyniki są opracowywane statystycznie, co sprzyja osiągnięciu konsensusu. Natomiast bezpośrednia dyskusja między ekspertami nie jest elementem tej metody – zamiast tego stosuje się ankiety w kilku rundach, w których eksperci mogą modyfikować swoje odpowiedzi na podstawie zbiorczych wyników z poprzednich etapów.

Źródło: Gierszewska G., Romanowska M., *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1994, s. 59–64.

11. (1 pkt) Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje kategorię dojne krowy w analizie BCG?
- a) produkty o wysokim udziale w szybko rosnącym rynku, wymagające dużych inwestycji
 - b) produkty o niskim udziale w wolno rosnącym rynku, generujące niewielkie przychody
 - c) produkty o wysokim udziale w wolno rosnącym rynku, generujące stabilne przychody i wymagające minimalnych inwestycji**
 - d) produkty o niskim udziale w szybko rosnącym rynku, potrzebujące dużych inwestycji, ale których przyszłość jest niepewna

Komentarz eksperta: W analizie BCG:

- Gwiazdy to produkty lub jednostki biznesowe, które znajdują się na szybko rosnącym rynku i posiadają wysoki względny udział w rynku. Wymagają one znacznych inwestycji, ale mają potencjał do generowania wysokich zysków w przyszłości.
- Znaki zapytania to produkty na szybko rosnącym rynku z niskim względnym udziałem w rynku. Mają one potencjał wzrostu, ale wymagają dużych inwestycji, aby zwiększyć swój udział w rynku.
- Dojne krowy to produkty na wolno rosnącym rynku z wysokim względnym udziałem w rynku. Generują one stabilne przepływy pieniężne, które mogą być wykorzystywane do finansowania innych produktów.
- Psy to produkty na wolno rosnącym rynku z niskim względnym udziałem w rynku. Mają one ograniczony potencjał wzrostu i mogą generować niewielkie zyski lub straty.

Źródło: Gierszewska G., Romanowska M., *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1994, s. 204–206.

12. (1 pkt) Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje rolę analizy SWOT w procesie formułowania strategii przedsiębiorstwa?
- a) analiza SWOT identyfikuje jedynie wewnętrzne mocne i słabe strony organizacji, nie uwzględniając czynników zewnętrznych
 - b) analiza SWOT jest narzędziem służącym wyłącznie do oceny konkurencji na rynku
 - c) **analiza SWOT pomaga w identyfikacji wewnętrznych mocnych i słabych stron organizacji oraz zewnętrznych szans i zagrożeń, co stanowi podstawę do formułowania strategii**
 - d) analiza SWOT jest procesem jednorazowym, który nie wymaga aktualizacji w miarę zmieniającego się otoczenia rynkowego

Komentarz eksperta: Analiza SWOT jest narzędziem strategicznym, które umożliwia przedsiębiorstwu ocenę zarówno wewnętrznych zasobów i kompetencji (mocne i słabe strony), jak i zewnętrznych czynników wpływających na działalność firmy (szanse i zagrożenia). Ta kompleksowa ocena stanowi fundament do opracowania efektywnej strategii, pozwalając na wykorzystanie mocnych stron, minimalizowanie słabości, wykorzystanie szans rynkowych oraz przygotowanie się na potencjalne zagrożenia.

Źródło: Gierszewska G., Romanowska M., *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1994, s. 236.

13. (1 pkt) Która z poniższych funkcji nie należy do podstawowych funkcji banków w klasycznym systemie bankowym?
- a) funkcja depozytowa – przyjmowanie depozytów i gospodarowanie powierzonymi środkami
 - b) funkcja kredytowa – udzielanie kredytów i pożyczek
 - c) funkcja płatnicza – dokonywanie rozliczeń i płatności
 - d) **funkcja doradcza – udzielanie porad dotyczących inwestycji i rozwoju przedsiębiorstw**

Komentarz eksperta: Funkcja doradcza, mimo że banki mogą świadczyć usługi doradcze, nie należy do podstawowych funkcji banków w klasycznym systemie bankowym. Udzielanie porad dotyczących inwestycji czy rozwoju przedsiębiorstw jest bardziej charakterystyczne dla innych instytucji finansowych, takich jak firmy doradcze czy instytucje inwestycyjne.

Źródło: Banaszczak-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H.Beck, Warszawa 2019, s. 54–55.

14. (1 pkt) Jakie instrumenty polityki pieniężnej są stosowane przez Narodowy Bank Polski (NBP) w celu wpływania na podaż pieniądza i poziom stóp procentowych?
- tylko instrumenty pośrednie i bezpośrednie
 - tylko transakcje depozytowo-kredytowe
 - instrumenty pośrednie, perswazyjne i bezpośrednie**
 - tylko rezerwa obowiązkowa

Komentarz eksperta: NBP stosuje trzy główne grupy instrumentów polityki pieniężnej: pośrednie (np. operacje otwartego rynku, rezerwa obowiązkowa), perswazyjne (np. komunikacja polityki monetarnej) oraz bezpośrednie (np. decyzje administracyjne dotyczące oprocentowania kredytów). Dzięki nim wpływa na podaż pieniądza, stopy procentowe oraz stabilność systemu bankowego.

Źródło: Banaszczak-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H.Beck, Warszawa 2019, s. 52–54.

15. (1 pkt) Do podstawowych zadań banku centralnego nie należy:
- emitowanie pieniądza i regulowanie jego obiegu
 - prowadzenie działalności kredytowej dla firm i osób fizycznych**
 - prowadzenie rachunków banków komercyjnych oraz organizowanie rozliczeń między nimi
 - obsługa budżetu państwa oraz rachunków instytucji rządowych i centralnych

Komentarz eksperta: Bank centralny, w tym Narodowy Bank Polski, pełni funkcje takie jak emisja pieniądza, organizowanie obiegu pieniądza, prowadzenie rachunków innych banków oraz obsługa budżetu państwa, ale nie zajmuje się udzielaniem kredytów firmom i osobom fizycznym, co jest domeną banków komercyjnych.

Źródło: Banaszczak-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 48–49.

16. (1 pkt) Internet rzeczy to:
- sieć połączeń między komputerami umożliwiającą cyfrową identyfikację
 - sieć połączeń między ludźmi przez urządzenia mobilne umożliwiającą komunikację
 - sieć połączeń między przedmiotami fizycznymi wyposażonymi w czujniki umożliwiającą przepływ danych między nimi**
 - sieć połączeń między systemami komputerowymi w chmurze umożliwiającą wymianę danych

Komentarz eksperta: Internet rzeczy (ang. internet of things, IoT) to sieć połączeń między przedmiotami fizycznymi wyposażonymi w czujniki (sensory) umożliwiającą przepływ danych między nimi. Przedmioty należące do sieci potrafią się cyfrowo identyfikować i komunikować z innymi urządzeniami.

Źródło: Śledziewska K., Włoch R., *Gospodarka cyfrowa. Jak nowe technologie zmieniają świat*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2020, s. 42.

17. (1 pkt) Czym jest Karta Różnorodności?

- a) dokumentem prawnym nakładającym obowiązek zatrudniania osób z różnych grup społecznych
- b) zobowiązaniem pracodawców do przeciwdziałania dyskryminacji i promowania różnorodności w miejscu pracy**
- c) certyfikatem potwierdzającym, że firma działa zgodnie z przepisami BHP
- d) programem rządowym wspierającym przedsiębiorstwa w zakresie zatrudniania cudzoziemców

Komentarz eksperta: Karta Różnorodności jest zobowiązaniem podpisywanym przez pracodawców, którzy decydują się na wprowadzenie zakazu dyskryminacji w miejscu pracy i działania na rzecz tworzenia i promocji różnorodności oraz wyraża gotowość firmy do zaangażowania wszystkich osób zatrudnionych oraz partnerów biznesowych i społecznych w te działania. Organizacje decydujące się na implementację tego narzędzia działają na rzecz spójności i równości społecznej.

Karta Różnorodności to międzynarodowa inicjatywa pod patronatem Komisji Europejskiej, realizowana w takich krajach Unii Europejskiej jak: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Niemcy, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Włochy.

Karta Różnorodności koordynowana jest przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu i jest skierowana do organizacji działających na terenie Polski. Kartę Różnorodności w Polsce podpisało już 391 podmiotów (stan na 3 lutego 2025 roku).

Źródło: <https://odpowiedzialnybiznes.pl/karta-roznorodnosci/>

18. (1 pkt) Które państwa, wraz z Polską, tworzą trio prezydencji w Radzie Unii Europejskiej od 1 stycznia 2025 roku?

- a) Dania i Cypr**
- b) Słowenia i Malta
- c) Litwa i Luksemburg
- d) Estonia i Słowacja

Komentarz eksperta: Prezydencja w Radzie UE sprawowana jest w systemie rotacyjnym kolejno przez wszystkie państwa członkowskie po 6 miesięcy każde, zaczynając od stycznia i od lipca danego roku. Przedstawiciele państwa sprawującego prezydencję w Radzie UE, zarówno na szczeblu ministerialnym, jak i eksperckim, są odpowiedzialni za ustalanie porządku obrad posiedzeń poszczególnych gremiów Rady UE oraz prowadzenie negocjacji w gronie państw członkowskich. By zapewnić kontynuację działań państw członkowskich sprawujących 6-miesięczne prezydencje, w 2009 r. traktatem lizbońskim wprowadzony został system trio prezydencji. Oznacza to współpracę trzech kolejno

po sobie sprawujących prezydencję państw. Kraje te przygotowują wspólnie z Komisją Europejską 18-miesięczny program pracy stanowiący platformę współpracy. Na podstawie tego programu każde z trzech państw opracowuje własny, bardziej szczegółowy 6-miesięczny program.

Polska po raz pierwszy prezydencję w Radzie UE sprawowała w II połowie 2011 r. i wraz z Danią i Cyprzem tworzyła trio prezydencji. Zgodnie z harmonogramem, Polska ponownie sprawuje prezydencję w I połowie 2025 roku. Tak jak za pierwszym razem trio prezydencji tworzy wspólnie z Danią i Cyprzem.

Harmonogram sprawowania prezydencji od 1 stycznia 2025 r. do 30 czerwca 2026 r.

Kraj członkowski UE	Okres sprawowania prezydencji
Polska	od 1 stycznia do 30 czerwca 2025 r.
Dania	od 1 lipca do 31 grudnia 2025 r.
Cypr	od 1 stycznia do 30 czerwca 2026 r.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/prezydencja-w-radzie-ue>

19. (1 pkt) Ułóż poziomy piramidy wartości w przedsiębiorstwie od szczytu (1) do podstawy (5).
- 1. Wartość dla władzy publicznej; 2. Wartość dla społeczeństwa; 3. Wartość dla dostawców; 4. Wartość dla klientów; 5. Wartość dla właścicieli**
 1. Wartość dla władzy publicznej; 2. Wartość dla społeczeństwa; 3. Wartość dla klientów; 4. Wartość dla właścicieli; 5. Wartość dla dostawców
 1. Wartość dla społeczeństwa; 2. Wartość dla klientów; 3. Wartość dla dostawców; 4. Wartość dla właścicieli; 5. Wartość dla władzy publicznej
 1. Wartość dla dostawców; 2. Wartość dla klientów; 3. Wartość dla właścicieli; 4. Wartość dla społeczeństwa; 5. Wartość dla władzy publicznej

Komentarz eksperta: Piramida wartości w przedsiębiorstwie przedstawia hierarchię korzyści generowanych przez organizację oraz wskazuje na wzajemne powiązania między jej interesariuszami. U podstawy znajdują się właściciele, którzy oczekują wymiernych rezultatów z prowadzonej działalności i ponoszą największą odpowiedzialność za funkcjonowanie firmy. Kolejnym poziomem są klienci – to oni stanowią podstawowe źródło przychodów, a ich potrzeby determinują strategię przedsiębiorstwa. Następnie uwzględnieni zostali dostawcy, bez których nie byłoby możliwe efektywne działanie organizacji.

Wyższe poziomy piramidy dotyczą wartości generowanych dla otoczenia – społeczeństwa oraz władzy publicznej. Społeczeństwo dzięki działalności przedsiębiorstwa ma dostęp do usług i produktów, miejsca pracy oraz możliwości udziału w projektach społecznych. Na samym szczycie znajduje się wartość dla władzy publicznej obejmująca przede wszystkim podatki oraz inne obowiązkowe świadczenia na rzecz państwa. Model ten podkreśla, że działalność biznesowa nie istnieje w oderwaniu od swojego otoczenia, a zrównoważony rozwój przedsiębiorstwa wymaga uwzględnienia interesów wszystkich zaangażowanych stron.

Źródło: Kamiński R., *Zrównoważony rozwój przedsiębiorstw jako przedmiot raportowania niefinansowego*, PWE, Warszawa 2022, s. 58–59.

20. (1 pkt) Który z poniższych podmiotów nie jest organem Narodowego Banku Polskiego (NBP)?

- a) Prezes NBP
- b) Rada Polityki Pieniężnej
- c) Zarząd NBP
- d) Narodowa Rada Stabilności Finansowej**

Komentarz eksperta: Narodowy Bank Polski (NBP) jako bank centralny Polski działa w oparciu o jasno określoną strukturę organizacyjną. Jego trzy główne organy to: Prezes NBP, Rada Polityki Pieniężnej oraz Zarząd NBP.

- Prezes NBP pełni kluczową funkcję zarządczą i reprezentacyjną, jest powoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta RP i kieruje pracami banku.
- Rada Polityki Pieniężnej to organ odpowiedzialny za prowadzenie polityki pieniężnej, a jej członkowie są mianowani przez Prezydenta RP, Sejm i Senat.
- Zarząd NBP to ciało kolegialne zajmujące się bieżącym zarządzaniem instytucją oraz podejmowaniem kluczowych decyzji operacyjnych.

Natomiast Narodowa Rada Stabilności Finansowej, wymieniona jako jedna z opcji odpowiedzi, nie istnieje.

Źródło: Banaszczyk-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 51.

21. (1 pkt) Która z poniższych cech charakteryzuje otoczenie zmienne, zgodnie z tabelą cech otoczenia?

- a) stabilne warunki polityczne i ekonomiczne
- b) ciągłe zmiany wyrobów lub usług
- c) stopniowe zmiany techniczne**
- d) gwałtowne zmiany społeczne

Komentarz eksperta: Otoczenie zmienne charakteryzuje się umiarkowanymi, przewidywalnymi zmianami w technologii, konkurencji i regulacjach. Stopniowe zmiany techniczne są typowym przykładem tej kategorii, ponieważ wskazują na ewolucyjny rozwój, a nie nagłe przełomy.

Pozostałe odpowiedzi odnoszą się do innych rodzajów otoczenia:

- stabilne warunki polityczne i ekonomiczne → cecha otoczenia stałego;
- ciągłe zmiany wyrobów lub usług oraz gwałtowne zmiany społeczne → cechy otoczenia burzliwego, które cechuje wysoka nieprzewidywalność i szybkie transformacje.

Źródło: Zakrzewska-Bielawska A. (red.), *Podstawy zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wydawnictwo Nieoczywiste, Łódź 2020, s. 66–67.

22. (1 pkt) Jaki jest minimalny wiek kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu wyborów?

- a) 30 lat
- b) 32 lata
- c) 34 lata
- d) 35 lat**

Komentarz eksperta: Zgodnie z Konstytucją RP, kandydatem na Prezydenta RP może być obywatel Polski, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 35 lat i korzysta z pełni praw wyborczych do Sejmu. Wiek ten został określony, aby zapewnić, że kandydat posiada odpowiednie doświadczenie i dojrzałość do sprawowania najwyższego urzędu w państwie.

Źródło: <http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/5.htm>

23. (1 pkt) Polityka fiskalna:

- a) **zajmuje się kształtowaniem dochodów i wydatków państwowych**
- b) dotyczy kształtowania podaży pieniądza
- c) dotyczy kształtowania popytu pieniądza
- d) dąży do stabilności poziomu cen

Komentarz eksperta: Polityka fiskalna zajmuje się kształtowaniem dochodów i wydatków państwowych. Najważniejszymi celami polityki fiskalnej są: gospodarowanie dobrami publicznymi, wyrównywanie różnic dochodowych i majątkowych między obywatelami, stabilizowanie gospodarki oraz pobudzanie aktywności gospodarczej. Natomiast kształtowaniem podaży pieniądza zajmuje się polityka monetarna, a stabilność poziomu cen jest głównym celem Europejskiego Banku Centralnego.

Źródło: Beksiak J., *Ekonomia. Kurs podstawowy*, wyd. 2, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 260–264.

24. (1 pkt) Co to jest weksel skarbowy?

- a) **krótkoterminowy papier dłużny emitowany przez rząd**
- b) papier wartościowy stanowiący dowód uczestnictwa we własności spółki akcyjnej
- c) papier wartościowy potwierdzający udzielenie kredytu przez nabywcę instytucji emitującej obligację
- d) papier wartościowy dotyczący transakcji terminowych oraz opcji finansowych

Komentarz eksperta: Weksel skarbowy jest krótkoterminowym papierem dłużnym, zobowiązaniem skarbu państwa emitowanym przez rząd i jednym z podstawowych instrumentów rynku pieniężnego. Na ogół zostaje wprowadzony na rynek przez bank centralny. Jest to forma krótkoterminowego kredytu udzielanego państwu. Termin ich wykupu wynosi zwykle od miesiąca do roku. Papier wartościowy stanowiący dowód uczestnictwa we własności spółki akcyjnej to akcja, natomiast papier wartościowy potwierdzający udzielenie kredytu przez nabywcę instytucji emitującej obligację to obligacja. Papier wartościowy dotyczący transakcji terminowych oraz opcji finansowych określa pochodne papiery wartościowe.

Źródło: Beksiak J., *Ekonomia. Kurs podstawowy*, wyd. 2, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 200.

25. (1 pkt) Która z poniższych instytucji pełni funkcję nadzorczą nad rynkiem finansowym w Polsce?

- a) **Komisja Nadzoru Finansowego (KNF)**
- b) Narodowy Bank Polski (NBP)

- c) Ministerstwo Finansów
- d) Główny Urząd Statystyczny (GUS)

Komentarz eksperta: Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) pełni kluczową rolę w nadzorowaniu rynku finansowego w Polsce. Jej zadaniem jest m.in. zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa sektora finansowego, a także ochrona interesów uczestników rynku finansowego. KNF nadzoruje instytucje takie jak banki, firmy ubezpieczeniowe, fundusze inwestycyjne czy giełdy papierów wartościowych.

Źródło: Banaszczyk-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 118.

26. (2 pkt) Który z poniższych elementów charakteryzował czwartą falę rozwoju gospodarczego według J. Schumpetera?

- a) kolej
- b) petrochemia**
- c) chemikalia
- d) sieci cyfrowe

Komentarz eksperta: Czwarta fala rozwoju gospodarczego (od około 1950 roku) była napędzana przez petrochemię, elektronikę i lotnictwo. Inne odpowiedzi dotyczą wcześniejszych lub późniejszych fal:

- a) kolej → charakterystyczna dla drugiej fali, związanej również z energią parową i stałą;
- c) chemikalia → związane z trzecią falą, napędzaną również elektrycznością i silnikiem spalinowym;
- d) sieci cyfrowe → pojawiły się dopiero w piątej fali, związanej również z nowymi mediami i oprogramowaniem.

Źródło: Bartczak K., *Modele biznesu oparte na cyfrowych platformach technologicznych*, Difin, Warszawa 2023, s. 15.

27. (2 pkt) Co oznacza etatyzm jako jedna z doktryn dotyczących roli państwa w gospodarce?

- a) ingerencję państwa w działalność gospodarczą**
- b) minimalizację ingerencji państwa i udziału budżetu w produkcji krajowym
- c) ograniczenie utrzymywania przedsiębiorstw państwowych
- d) zapewnienie niezależności banku centralnego i prowadzenie rygorystycznej polityki pieniężnej

Komentarz eksperta: Etatyzm jako doktryna popiera ingerencję państwa w działalność gospodarczą, duży udział budżetu państwa w produkcji krajowym, często też preferuje utrzymywanie znacznego sektora własności państwowej oraz ograniczanie, a co najmniej kontrolowanie kontraktów gospodarczych z zagranicą. Popiera także dość swobodnie prowadzoną politykę fiskalną i dąży do ograniczenia samodzielności banku centralnego.

Źródło: Beksiak J., *Ekonomia. Kurs podstawowy*, wyd. 2, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 174.

28. (2 pkt) Jakie są najważniejsze rodzaje metod wyceny akcji?

- a) **księgowe, mnożnikowe, dochodowe**
- b) mnożnikowe, dochodowe, sprzedażowe
- c) dochodowe, opcyjne, finansowe
- d) dochodowe, opcyjne, sektorowe

Komentarz eksperta: Na współczesnym rynku finansowym do najważniejszych rodzajów metod wyceny akcji zalicza się metody księgowe, opcyjne, mnożnikowe, dochodowe, mieszane oraz z opóźnieniem czasowym. Zatem pozostałe opcje odpowiedzi, takie jak sprzedażowe, finansowe czy sektorowe nie są zaliczane do metod wyceny akcji.

Źródło: Borowski K., *Metody inwestowania na rynkach finansowych*, Difin, Warszawa 2018, s. 171.

29. (2 pkt) Co oznaczają tzw. inwestycje typu greenfield?

- a) inwestycje, w których kupuje się całość lub część istniejącego przedsiębiorstwa w celu wykorzystania jego bądź jego majątku do dalszych inwestycji
- b) inwestycje umożliwiające prowadzenie biznesu zgodnie ze strategią firmy
- c) **inwestycje od podstaw, gdy buduje się nowe przedsiębiorstwo, np. w formie oddziału lub spółki córki**
- d) inwestycje oparte na współpracy międzynarodowych dużych przedsiębiorstw

Komentarz eksperta: Inwestycje typu greenfield oznaczają inwestycje od podstaw, gdy buduje się nowe przedsiębiorstwo, np. w formie oddziału lub spółki córki. To jeden z rodzajów bezpośrednich inwestycji zagranicznych, które są dokonywane w celu trwałego zdobycia udziału w zagranicznym podmiocie gospodarczym. Innym rodzajem bezpośrednich inwestycji zagranicznych są tzw. inwestycje typu brownfield, czyli inwestycje, w których kupuje się całość lub część istniejącego przedsiębiorstwa w celu wykorzystania jego bądź jego majątku do dalszych inwestycji.

30. (2 pkt) Faza depresji w modelu faz hossy-bessy zaproponowanym przez O. Calliego oznacza, że:

- a) **inwestorzy znajdują się pod wpływem poprzedniej bessy; niewielu ma nadzieję na wzrosty na rynku akcji, przeważają negatywne wiadomości makroekonomiczne**
- b) większość inwestorów nie wierzy w trwałość wzrostu cen akcji; uważa się, że ceny akcji nie mogą dalej zwiększać, jednak na rynku pojawiają się pierwsze pozytywne informacje makroekonomiczne
- c) awersja do ryzyka skłania inwestorów do wycofania się z rynku, do rezygnacji z procesu inwestowania
- d) widoczne stają się zachowania stadne w postaci masowych zleceń sprzedaży bez względu na poziom ponoszonych strat; na rynku dominuje nastrój przycięcia

Komentarz eksperta: Faza depresji w modelu faz hossy-bessy zaproponowanym przez O. Calliego oznacza, że inwestorzy znajdują się pod wpływem poprzedniej bessy; niewielu ma nadzieję na wzrosty na rynku akcji, przeważają negatywne wiadomości makroekonomiczne. Pozostałe opcje odpowiedzi odnoszą się do innych faz tego modelu. Przykładowo awersja do ryzyka skłania inwe-

storów do wycofania się z rynku, do rezygnacji z procesu inwestowania i oznacza fazę sceptycyzmu. Natomiast pozostałe stwierdzenia oznaczają fazę paniki.

Źródło: Borowski K., *Metody inwestowania na rynkach finansowych*, Difin, Warszawa 2018, s. 21–22.

31. (2 pkt) Który z poniższych elementów nie jest kluczowym obszarem zmian modeli biznesu w kontekście transformacji cyfrowej?
- a) ulepszone i spersonalizowane oferty
 - b) innowacje w doświadczeniach klienta
 - c) **centralizacja struktur organizacyjnych**
 - d) innowacje w modelu dochodów

Komentarz eksperta: Transformacja cyfrowa biznesu koncentruje się na fundamentalnej zmianie sposobu tworzenia wartości dla klientów i funkcjonowania organizacji w erze cyfrowej. Kluczowe obszary zmian w modelach biznesowych obejmują ulepszanie i personalizację ofert, innowacje w doświadczeniach klienta oraz innowacje w modelach dochodów. Centralizacja struktur organizacyjnych, choć może być elementem zmian w niektórych firmach, nie jest sama w sobie celem ani kluczowym aspektem transformacji cyfrowej.

Transformacja cyfrowa skupia się raczej na:

- tworzeniu nowych sposobów dostarczania wartości klientom,
- wykorzystaniu technologii do usprawnienia procesów i poprawy doświadczeń klientów,
- zmianie kultury organizacyjnej w kierunku większej innowacyjności i elastyczności,
- lepszym wykorzystaniu danych do podejmowania decyzji biznesowych.

Centralizacja struktur organizacyjnych może nawet stać w sprzeczności z niektórymi celami transformacji cyfrowej takimi jak zwiększenie elastyczności i szybkość reagowania na zmiany rynkowe.

32. (2 pkt) W którym roku powołano Bank Światowy i z jakiego powodu?
- a) 1934 r. – w celu stabilizacji rynku finansowego po Wielkim Kryzysie
 - b) **1944 r. – w celu odbudowy państw po II wojnie światowej**
 - c) 1950 r. – w celu wsparcia krajów rozwijających się w zakresie rolnictwa
 - d) 1981 r. – w celu restrukturyzacji gospodarek krajów Europy Środkowo-Wschodniej

Komentarz eksperta: Bank Światowy, pierwotnie nazywany Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju (IBRD), został powołany w 1944 roku na konferencji w Bretton Woods. Jego głównym celem była pomoc w odbudowie gospodarek państw zniszczonych podczas II wojny światowej oraz wspieranie krajów, które potrzebowały rekonstrukcji swoich struktur gospodarczych. Takie działanie miało na celu pobudzenie wzrostu sił wytwórczych w tych krajach oraz stabilizację sytuacji gospodarczej na świecie.

Źródło: Banaszczyk-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H.Beck, Warszawa 2019, s. 141–142.

33. (2 pkt) Co obrazuje krzywa doświadczeń?
- a) **zależność między wzrostem skali produkcji a kosztem jednostkowym**
 - b) dynamikę zmian cen na rynku w danym okresie
 - c) wpływ konkurencji na poziom sprzedaży
 - d) proces kształtowania się popytu na nowy produkt

Komentarz eksperta: Krzywa doświadczeń obrazuje zależność między wzrostem skali produkcji a kosztem jednostkowym wyrobu. Zgodnie z tym modelem przy każdym podwojeniu skumulowanej produkcji koszt jednostkowy zmniejsza się o określony procent. Wynika to m.in. z efektu skali, postępu technologicznego oraz wzrostu efektywności pracy. Dzięki analizie krzywej doświadczeń przedsiębiorstwa mogą optymalizować swoje strategie kosztowe i uzyskiwać przewagę konkurencyjną.

Źródło: Gierszewska G., Romanowska M., *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1994, s. 140-148.

34. (2 pkt) Jaką metodą finansowane są emerytury z pierwszego filaru systemu emerytalnego w Polsce?
- a) metodą kapitałową
 - b) **metodą repartycyjną**
 - c) metodą ubezpieczeniową
 - d) metodą inwestycyjną

Komentarz eksperta: Emerytury z pierwszego filaru systemu emerytalnego w Polsce są finansowane metodą repartycyjną, która polega na wypłacaniu świadczeń z bieżących składek opłacanych przez ubezpieczonych. W ramach tej metody środki zebrane w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są wykorzystywane na bieżące świadczenia, a pokolenie pracujące finansuje emerytury obecnych emerytów.

Źródło: Banaszczak-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 235–237.

35. (2 pkt) W którym roku została założona pierwsza giełda w Polsce i jakie miała znaczenie?
- a) **1817 r. – Giełda Kupiecka w Warszawie – symboliczny początek rynku kapitałowego w Polsce**
 - b) 1917 r. – Giełda w Krakowie istotna dla rozwoju handlu akcjami i obligacjami
 - c) 1934 r. – Giełda w Warszawie – pełniła rolę organizatora obrotu weksłami i obligacjami
 - d) 1991 r. – Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie – reaktywacja rynku kapitałowego po 1945 r.

Komentarz eksperta: Pierwsza giełda w Polsce, Giełda Kupiecka w Warszawie, została założona w 1817 roku. Był to symboliczny początek rozwoju rynku kapitałowego w Polsce, choć w pierwszych latach jej działalność koncentrowała się głównie na obrocie towarami i handlu. Dopiero później giełdy zaczęły pełnić funkcję umożliwiającą obrót papierami wartościowymi, w tym akcjami i obligacjami.

Giełda Kupiecka w Warszawie miała duże znaczenie w kontekście rozwoju instytucji finansowych w Polsce i była krokiem w stronę budowy struktury rynku kapitałowego. To wydarzenie można uznać za punkt wyjścia do dalszego rozwoju polskich rynków finansowych, mimo że Giełda Kupiecka nie pełniła jeszcze funkcji współczesnych giełd papierów wartościowych.

Źródło: Banaszczyk-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 78.

36. (2 pkt) W jakim celu powstał Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW)?
- a) w celu udzielania pożyczek na odbudowę gospodarek po II wojnie światowej
 - b) w celu wspierania stabilności kursów walutowych i międzynarodowego systemu płatności**
 - c) w celu promowania globalizacji handlu międzynarodowego
 - d) w celu udzielania pomocy rozwojowej krajom trzeciego świata

Komentarz eksperta: Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) został powołany w 1944 roku podczas konferencji w Bretton Woods (formalnie rzecz biorąc MFW powstał 27 grudnia 1945 r.), a jego głównym celem jest zapewnienie stabilności międzynarodowego systemu walutowego. MFW wspiera państwa członkowskie w utrzymaniu stabilnych kursów walutowych i pomaga w rozwiązywaniu problemów związanych z bilansami płatniczymi.

Źródło: Banaszczyk-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H.Beck, Warszawa 2019, s. 141–142.

37. (2 pkt) Jakie technologie stanowią fundament systemu blockchain?
- a) sieć peer-to-peer, kryptografia, program komputerowy**
 - b) sieć komputerowa, mikroprocesory, podpisy cyfrowe
 - c) platformy kryptowalutowe, smartfony, algorytmy sztucznej inteligencji
 - d) tylko algorytmy szyfrowania i wirtualne portfele

Komentarz eksperta: Blockchain łączy trzy kluczowe technologie: sieć peer-to-peer (komputery równorzędne), kryptografię (w tym indywidualne klucze dostępu) oraz program komputerowy (opensource'owy protokół, który automatycznie rejestruje i zabezpiecza dane).

Źródło: Śledziewska K., Włoch R., *Gospodarka cyfrowa. Jak nowe technologie zmieniają świat*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2020, s. 56.

38. (2 pkt) Do pierwszej próby zalogowania się do zdalnego komputera w ramach ARPANET-u, a co za tym idzie, rozpoczęcia internetowej rewolucji doszło w roku:
- a) 1969**
 - b) 1971
 - c) 1981
 - d) 1990

Komentarz eksperta: Pierwsza próba zalogowania się do zdalnego komputera w ramach ARPANET-u miała miejsce w 1969 roku. Naukowcy z Uniwersytetu Kalifornijskiego w Los Angeles (UCLA)

próbowali połączyć się z komputerem znajdującym się na Uniwersytecie Stanforda, przysyłając jedno słowo: „login”. Próba zakończyła się częściowym sukcesem, ponieważ system zawiesił się po wpisaniu jednej litery („G”), a pełne przesłanie słowa udało się dopiero godzinę później. To wydarzenie stało się punktem wyjścia dla rozwoju internetu.

Źródło: Śledziewska K., Włoch R., *Gospodarka cyfrowa. Jak nowe technologie zmieniają świat*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego 2020, s. 25.

39. (2 pkt) Jaki wzór matematyczny opisuje zależność między liczbą podwładnych a liczbą interakcji w koncepcji V. A. Graicunasa (gdzie: R – liczba możliwych interakcji, n – liczba podwładnych)?

- a) $R = n \times (2n - 1 + n - 1)$
- b) $R = n^2 + 2n - 1$
- c) $R = n \times (n-1) / 2$
- d) $R = 2^n - 1$

Komentarz eksperta: Skład zespołu jest istotnym czynnikiem efektywności podejmowanych działań, ale też wiele zależy od organizacji pracy. Jedną z pierwszych decyzji osób piastujących stanowiska kierownicze jest określenie liczby osób wchodzących w skład zespołu. Zdarza się, że trzy osoby są w stanie zrealizować wyznaczone zadania, ale bywają też takie, których realizacja wymaga zatrudnienia większej liczby pracowników. Z reguły przyjmuje się, że optymalny skład zespołu mieści się w granicach od 5 do 12 osób. Jednym z głównych kryteriów jest możliwość komunikacji pomiędzy wszystkimi członkami i wynikający z tego czas podejmowania decyzji. Niebagatelną rolę odgrywa elastyczność działań, a także stopień integracji.

Problem liczebności zespołu próbuje rozwiązać koncepcja rozpiętości kierowania, a do najbardziej znanych należy podejście V. A. Graicunasa, który na drodze wzoru matematycznego odzwierciedlił interakcje między liczbą podwładnych kontrolowanych przez kierownika a ogólną liczbą relacji, z którymi będzie miał do czynienia. Przy założeniu zaangażowania pięciu członków zespołu liczba możliwych interakcji wynosi 65.

Źródło: Platforma e-learningowa Olimpiady Przedsiębiorczości. Kurs – Przywództwo
<http://platforma.olimpiada.edu.pl>

40. (2 pkt) Jak oblicza się wskaźnik waloryzacji emerytur i rent?

- a) **poprzez dodanie do średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku**
- b) poprzez odjęcie 20% przeciętnego wynagrodzenia od wskaźnika inflacji w danym roku
- c) jako średnią arytmetyczną wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz rocznego wzrostu wynagrodzeń
- d) jako iloczyn wskaźnika inflacji i przeciętnego wynagrodzenia skorygowanego o 20%

Komentarz eksperta: Emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji kwota świadczenia nie może ulec obniżeniu.

Wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

Waloryzacja emerytur i rent jest prawnie określonym mechanizmem zwiększania nominalnej wysokości świadczeń emerytalno-rentowych z powodu utraty ich realnej wartości wynikającej głównie z inflacji. Waloryzacja ma charakter mieszany, tzn. cenowo-płacowy – o wzroście świadczeń emerytalno-rentowych decyduje wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych (ogółem lub dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów) i realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia.

Źródło: Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 j. t.), art. 88 i 89

oraz <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/BASLeksykon.xsp?id=A80C5230A5A14B96C1257AAD0029AE86&litera=W>

41. (2 pkt) Jaka jest maksymalna wysokość wpłat na Indywidualne Konto Emerytalne (IKE) w 2025 roku?
- a) 10 000 zł
 - b) 18 324 zł
 - c) **26 019 zł**
 - d) 31 927 zł

Komentarz eksperta: Indywidualne Konto Emerytalne (IKE) jest częścią III filaru polskiego systemu emerytalnego. Służy do gromadzenia środków na przyszłą emeryturę poprzez oszczędzanie lub inwestowanie. W 2025 roku maksymalna kwota wpłat na Indywidualne Konto Emerytalne (IKE) wynosi 26 019 zł, zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej opublikowanym w Monitorze Polskim z dnia 11 grudnia 2024 r. poz. 1053.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/rodzina/ike-limit-wplat>

42. (2 pkt) Czym jest reasekuracja?
- a) jest to forma ubezpieczenia na życie oferowana przez zakłady ubezpieczeń
 - b) jest to proces, w którym klient ubezpieczeniowy może przenieść swoje ubezpieczenie do innego towarzystwa bez dodatkowych kosztów
 - c) jest to mechanizm stosowany wyłącznie w ubezpieczeniach zdrowotnych, pozwalający na obniżenie składek
 - d) **jest to podział ryzyka między różne zakłady ubezpieczeń, co pozwala na łatwiejsze zarządzanie wypłatami odszkodowań**

Komentarz eksperta: Reasekuracja to kluczowy mechanizm w branży ubezpieczeniowej, który pozwala zakładom ubezpieczeń na podział ryzyka z innymi podmiotami – reasekuratorami. Dzięki temu firmy mogą utrzymać stabilność finansową, zwłaszcza w przypadku konieczności wypłaty dużej liczby odszkodowań, np. po klęskach żywiołowych. Reasekuracja jest korzystna zarówno dla cedentów (przekazujących ryzyko), jak i reasekuratorów (przyjmujących ryzyko), ponieważ umożliwia im lepsze zarządzanie finansami i zapewnia ciągłość działania.

Źródło: Banaszczyk-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 269.

43. (2 pkt) Które pole w schemacie potrzeb i gotowości do wdrożenia reengineeringu charakteryzuje się niskim przerobem gospodarczym, ale wysoką gotowością do zmian?

- a) pole I – Przetwarzanie
- b) pole II – Wszczęcie
- c) pole III – Ponowna refleksja
- d) pole IV – Przewaga**

Komentarz eksperta: Pole IV (Przewaga) dotyczy organizacji, które nie mają pilnej potrzeby zmian, ponieważ ich przerób gospodarczy jest niski, ale jednocześnie wykazują wysoką gotowość do transformacji. Oznacza to, że firma może strategicznie wykorzystać reengineering do zwiększenia swojej konkurencyjności i tempa wzrostu. Decyzja o wdrożeniu zmian nie wynika z kryzysu, ale z dążenia do osiągnięcia przewagi rynkowej poprzez nowoczesne zarządzanie i usprawnienie procesów.

Źródło: Szymańska K. (red.), *Kompendium technik i metod zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 273–274.

44. (2 pkt) Który z poniższych zestawów zawiera wyłącznie kategorie przyczyn wywołujących problem w ramach metody 5M wykorzystywanej w analizie diagramu Ishikawy?

- a) Manpower, Method, Machine, Material, Management**
- b) Manpower, Machine, Market, Material, Management
- c) Method, Machine, Money, Material, Management
- d) Market, Machine, Material, Method, Motivation

Komentarz eksperta: Metoda 5M to sposób grupowania przyczyn w diagramie Ishikawy stosowany w analizie jakości i identyfikacji źródeł problemów w procesach. Składa się z pięciu kluczowych kategorii:

- Manpower (Czynnik ludzki) – Najbardziej złożona i nieprzewidywalna kategoria obejmująca kwalifikacje, przyzwyczajenia, doświadczenie, zadowolenie z pracy oraz samopoczucie pracowników. Błędy ludzkie, brak kompetencji czy demotywacja mogą być kluczowymi przyczynami problemów.
- Method (Metoda) – Trudna do uchwycenia kategoria związana z procedurami, instrukcjami, normami, prawem i regułami postępowania. Niejasne lub niewłaściwe procedury mogą prowadzić do nieefektywności i błędów w procesach.
- Machine (Maszyna) – Obejmuje stan techniczny, wydajność, bezpieczeństwo, nowoczesność maszyn i urządzeń, a także ich zgodność ze standardami i posiadane certyfikaty. Usterki sprzętu, niska efektywność czy przestarzała technologia często wpływają na jakość końcowego produktu lub usługi.
- Material (Materiał) – Dotyczy surowców, półfabrykatów, komponentów i ich substytutów, które mogą wpływać na jakość finalnego wyrobu. Niewłaściwe materiały mogą powodować wady produktów i obniżać efektywność procesów.
- Management (Zarządzanie) – Obejmuje strukturę organizacyjną, organizację pracy, dostęp do zasobów, warunki i system pracy. Niewłaściwe zarządzanie może powodować chaos organizacyjny, nieefektywne wykorzystanie zasobów i brak optymalizacji procesów.

Zastosowanie 5M pozwala na systematyczne podejście do analizy problemów, ale należy stosować je elastycznie, dostosowując do specyfiki danej organizacji.

Źródło: Szymańska K. (red.), *Kompendium technik i metod zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 104–106.

45. (2 pkt) Ile wynoszą standardowe miesięczne składki ZUS dla przedsiębiorców w 2025 roku (bez składki zdrowotnej, ale z dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym)?

a) **prawie 1 800 zł**
b) prawie 1 600 zł
c) prawie 1 400 zł
d) ponad 2 000 zł

Komentarz eksperta: W 2025 roku przedsiębiorcy objęci standardowym ZUS-em (tzw. dużym ZUS-em) zapłacą 1 773,96 zł miesięcznie na ubezpieczenia społeczne, jeśli zdecydują się na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe.

Wysokość składek ZUS w 2025 r.

Rodzaj składki:

- emerytalna – 1 015,78 zł
- rentowa – 416,30 zł
- wypadkowa – 86,90 zł
- chorobowa – 127,49 zł
- Fundusz Pracy – 127,49 zł

Suma składek ze składką chorobową – 1 773,96 zł

Suma składek bez składki chorobowej 1 646,47 zł

Warto pamiętać, że do tej kwoty dochodzi składka zdrowotna, której wysokość zależy od dochodów i formy opodatkowania.

Źródło: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Skladki-ZUS-2025-rosna-Sprawdz-ile-zaplaca-przedsiębiorcy-8882287.html>

46. (2 pkt) Które z poniższych rodzajów banków specjalizują się w emisji listów zastawnych?

a) banki uniwersalne
b) banki detaliczne
c) **banki hipoteczne**
d) banki inwestycyjne

Komentarz eksperta: Banki hipoteczne specjalizują się w udzielaniu kredytów hipotecznych, które są zabezpieczone hipoteką na nieruchomości. Emitują one również listy zastawne, czyli papiery wartościowe, które są zabezpieczone hipoteką i pozwalają na pozyskiwanie funduszy na budowę mieszkań czy powierzchni biurowych. Takie banki działają głównie w obszarze finansowania nieruchomości, co różni je od innych typów banków, które koncentrują się na różnych aspektach działalności bankowej.

Źródło: Banaszczyk-Soroka U., *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 58.

47. (2 pkt) Transformacja cyfrowa w rozumieniu wąskim to:

a) zastosowanie technologii cyfrowych w poszczególnych procesach gospodarczych, społecznych i politycznych
b) **całościowa zmiana funkcjonowania organizacji zachodząca w wyniku wdrożenia technologii cyfrowych**

- c) strukturalna zmiana modelu funkcjonowania rynku, konsumentów, przedsiębiorstw i innych organizacji (w tym państwa), pracowników i globalnej gospodarki, następująca dzięki datafikacji
- d) przekształcanie analogowego formatu danych na cyfrowy stosowane w archiwizacji dokumentów

Komentarz eksperta: Cyfryzacja i transformacja cyfrowa odbywają się na wielu poziomach. Od prostej dygitalizacji, poprzez cyfryzację procesów, po transformację cyfrową całej organizacji (w ujęciu wąskim). Transformacja w ujęciu szerokim to zjawisko obejmujące aspekty społeczne, gospodarcze i polityczne.

Źródło: Śledziwska K., Włoch R., *Gospodarka cyfrowa. Jak nowe technologie zmieniają świat*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020. (<https://www.delab.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2020/04/Katarzyna-%C5%9Aledziwska-Renata-W%C5%82och-Gospodarka-cyfrowa.pdf>)

48. (2 pkt) Otrzymałeś/aś zadanie zaplanowania scyfryzowania procesów w międzynarodowej firmie, która chce stworzyć centrum usług wspólnych w Polsce. Uszereguj we właściwej kolejności etapy cyfryzacji procesów.
- a) **centralizacja, standaryzacja, optymalizacja, cyfrowe unarzędziwienie, cyfryzacja**
 - b) standaryzacja, optymalizacja, cyfrowe unarzędziwienie, centralizacja, cyfryzacja
 - c) optymalizacja, cyfrowe unarzędziwienie, centralizacja, cyfryzacja, standaryzacja
 - d) centralizacja, standaryzacja, cyfryzacja, optymalizacja, cyfrowe unarzędziwienie

Komentarz eksperta: Centralizacja i standaryzacja są pierwszymi etapami, które pozwalają na zrozumienie procesów i ich uporządkowanie, następnie przed wprowadzeniem narzędzi cyfrowych i właściwą cyfryzacją konieczne jest zoptymalizowanie tych procesów, tak aby ich cyfryzacja przebiegała sprawnie i skutecznie.

Więcej informacji (przykłady): <https://kpmg.com/pl/en/home/services/business-advisory/business-transformation-through-ssc-gbs-and-coe-models-and-outsourcing-of-business-processes.html>

49. (2 pkt) Przedsiębiorstwa wdrażają nowoczesne platformy analityczne, aby:
- a) łączyć różne systemy i aplikacje w ramach organizacji
 - b) **zbierać i przechowywać dane oraz wyciągać z nich wnioski w czasie rzeczywistym**
 - c) przeprowadzać transakcje online
 - d) tworzyć, testować i wdrażać aplikacje

Komentarz eksperta: Platformy stanowią istotne narzędzia optymalizujące działalność operacyjną przedsiębiorstw. Platformy analityczne są kluczowe z punktu widzenia cyfryzacji, gdyż umożliwiają zarządzanie danymi i ich produktywnie wykorzystywanie w celu budowania wartości w przedsiębiorstwie. Inne platformy to platformy transakcyjne, integracyjne.

Więcej informacji (przykłady): <https://www.sap.com/poland/products/data-cloud/cloud-analytics/what-is-analytics.html>

<https://www.accenture.com/ch-en/case-studies/about/smart-way-use-data>

50. (2 pkt) Jaki test określa zdolność maszyny do wykazywania umiejętności myślenia w sposób podobny do ludzkiego?
- a) Test Gödla
 - b) Test Turinga**
 - c) Test McCarthy'ego
 - d) Test von Neumanna

Komentarz eksperta: Test Turinga to eksperyment myślowy zaproponowany w 1950 roku przez jednego z ojców sztucznej inteligencji – Alana Turinga. Jego celem jest ocena, czy maszyna potrafi naśladować ludzką inteligencję w taki sposób, że człowiek nie jest w stanie odróżnić jej odpowiedzi od odpowiedzi innej osoby. Turing zaproponował, aby jeden uczestnik eksperymentu przeprowadził niezależnie rozmowy z osobą i z maszyną, nie wiedząc, z kim ma do czynienia. Rozmowa powinna być przeprowadzona w formie tekstowej, aby wynik testu nie był zależny od umiejętności wypowiadania słów. Następnie oceniający ma wskazać, która rozmowa była z człowiekiem, a która z maszyną. Jeżeli nie będzie on w stanie udzielić wiarygodnej odpowiedzi, to oznacza, że maszyna zdała test Turinga.

Pozostałe odpowiedzi odnoszą się do wybitnych naukowców XX wieku, którzy w znaczący sposób przyczynili się do rozwoju matematyki, informatyki oraz sztucznej inteligencji: Kurt Gödel sformułował istotne twierdzenia w logice matematycznej, John McCarthy zapoczątkował badania nad sztuczną inteligencją i stworzył język programowania LISP, a John von Neumann opracował architekturę komputerową, która stała się podstawą współczesnych komputerów.

Zadania sytuacyjne

TRANSFORMACJA CYFROWA PRZEDSIĘBIORSTW

Zadanie sytuacyjne nr 1: Automatyzacja i robotyzacja procesów biznesowych

Kontekst:

Karol ma 40 lat i jest dyrektorem operacyjnym w firmie logistycznej FastLogistics. Firma zajmuje się transportem i magazynowaniem towarów, dostarczając je do klientów w różnych krajach Europy. Każdego dnia organizuje przewóz setek przesyłek, zarządza flotą pojazdów oraz dba o sprawne funkcjonowanie magazynów. Szybki rozwój sprawił jednak, że firma FastLogistics zaczęła zmagać się z poważnymi problemami – zamówienia realizowane są coraz wolniej, a koszty operacyjne rosną. Dodatkowo wielu pracowników wykonuje żmudne, powtarzalne zadania ręcznie, co zwiększa ryzyko błędów i sprawia, że liczba reklamacji klientów wzrosła aż o 25% w ciągu ostatniego roku.

Podczas jednej z konferencji branżowych Karol dowiedział się o nowoczesnych technologiach, takich jak robotyzacja procesów biznesowych (RPA) i automatyzacja magazynowa. Firmy, które je wdrożyły, skróciły czas realizacji zamówień, zmniejszyły koszty i poprawiły jakość usług. Karol uznał, że takie rozwiązania mogłyby pomóc również FastLogistics, dlatego postanowił znaleźć najlepszy sposób na usprawnienie pracy swojej firmy.

Zwraca się do Waszej firmy Digital Efficiency specjalizującej się w nowoczesnych technologiach dla branży logistycznej. Liczy na rekomendację rozwiązań, które pozwolą jego firmie szybciej i taniej obsługiwać zamówienia, zmniejszyć liczbę błędów oraz odciążyć pracowników redukując liczbę ręcznych, powtarzalnych zadań. Najważniejsze dla niego jest to, by wdrożenie nowych systemów przebiegło sprawnie i nie zakłóciło bieżącej pracy FastLogistics.

Waszym zadaniem będzie opracowanie strategii automatyzacji i robotyzacji procesów biznesowych w firmie FastLogistics. W ramach zadania należy rozwiązać następujące problemy:

1. Jakie (co najmniej dwa) procesy biznesowe w FastLogistics można zautomatyzować, aby zwiększyć efektywność operacyjną?
2. Jakie (co najmniej dwie) technologie RPA i systemy automatyzacji magazynowej można wdrożyć, aby zmniejszyć liczbę błędów i poprawić czas realizacji zamówień?
3. Jak zapewnić sprawne wdrożenie systemów, minimalizując zakłócenia w bieżącej działalności firmy? Opracujcie konkretny plan wdrożenia, uwzględniając etapy implementacji.
4. Jakie są szacowane koszty implementacji oraz przewidywane oszczędności? Jaki jest wpływ wdrożonych rozwiązań na konkurencyjność i efektywność firmy?

Zadanie sytuacyjne nr 2: Chmura obliczeniowa i cyberbezpieczeństwo

Kontekst:

Monika ma 45 lat i pełni funkcję CTO (dyrektora ds. technologii) w firmie IT SoftDev. Firma specjalizuje się w tworzeniu oprogramowania dla sektora finansowego, dostarczając bankom, firmom ubezpieczeniowym i instytucjom inwestycyjnym nowoczesne systemy do zarządzania danymi, analizowania ryzyka i obsługi klientów. Ponieważ SoftDev przetwarza ogromne ilości wrażliwych danych finansowych, ich bezpieczeństwo jest absolutnym priorytetem.

Od kilku lat Monika obserwuje rosnące koszty utrzymania lokalnych serwerów, które wymagają stałych inwestycji w infrastrukturę, energię i konserwację. Dodatkowo coraz częstsze cyberataki, takie jak phishing i próby nieautoryzowanego dostępu, stają się realnym zagrożeniem dla firmy i jej klientów. W ostatnich miesiącach zespół IT zauważył także problemy z zarządzaniem danymi – informacje przechowywane są w różnych systemach i działach, co utrudnia efektywną współpracę i spowalnia pracę firmy.

Monika zdaje sobie sprawę, że migracja do chmury obliczeniowej może pomóc rozwiązać te problemy. Chmura zapewniłaby SoftDev większe bezpieczeństwo, skalowalność i wydajność, pozwalając firmie szybciej reagować na potrzeby klientów i zmieniające się warunki rynkowe. Aby znaleźć najlepsze rozwiązanie, Monika zwraca się do Waszej firmy CloudSecure Solutions specjalizującej się w bezpiecznych technologiach chmurowych. Oczekuje analizy dostępnych opcji i rekomendacji systemu, który zwiększy ochronę danych, ułatwi zarządzanie informacjami i jednocześnie obniży koszty operacyjne.

Waszym zadaniem będzie opracowanie planu migracji do chmury oraz zabezpieczenia danych dla firmy SoftDev. W ramach zadania należy rozwiązać następujące problemy:

1. Jakie są kluczowe (co najmniej dwa) trudności związane z migracją do chmury i jak je pokonać?
2. Jakie (co najmniej dwa) mechanizmy bezpieczeństwa powinny zostać wdrożone, aby skutecznie chronić wrażliwe dane finansowe firmy SoftDev?
3. Jak zoptymalizować zarządzanie danymi w chmurze, aby poprawić efektywność współpracy między działami? Wskażcie co najmniej dwa rozwiązania usprawniające zarządzanie danymi.
4. Jakie są szacowane koszty wdrożenia oraz potencjalne oszczędności? Jaki będzie długoterminowy wpływ wdrożonych rozwiązań na bezpieczeństwo i wydajność SoftDev?

Zadanie sytuacyjne nr 3: Cyfrowa sprzedaż i e-commerce

Kontekst:

Ewa ma 33 lata i jest właścicielką TechSmart – sieci sklepów z elektroniką, oferującej szeroki wybór urządzeń takich jak smartfony, laptopy, akcesoria komputerowe i sprzęt RTV. Jej firma działa od kilku lat i zdobyła stałych klientów, którzy cenią fachowe doradztwo i możliwość obejrzenia produktów przed zakupem. Jednak w ostatnim czasie Ewa zauważyła, że coraz więcej osób wybiera zakupy online, a sprzedaż w sklepach stacjonarnych spada. Dodatkowo duże platformy e-commerce, takie jak globalne marketplace'y i duże sklepy internetowe przyciągają klientów atrakcyjnymi cenami, wygodnymi formami dostawy i zaawansowaną obsługą online.

Do tej pory firma TechSmart miała jedynie prostą stronę internetową z podstawowymi informacjami o produktach, ale bez możliwości zakupu online. Ewa zdaje sobie sprawę, że bez silnej obecności w e-commerce jej firma może stracić konkurencyjność. Podczas rozmowy z doradcą biznesowym dowiedziała się, że nowoczesne platformy sprzedaży internetowej z wykorzystaniem sztucznej inteligencji mogą pomóc jej firmie przyciągnąć klientów i zwiększyć sprzedaż. Technologie takie jak rekomendacje produktowe, chatboty AI czy automatyzacja obsługi klienta mogą poprawić doświadczenie zakupowe, zwiększyć personalizację oferty i usprawnić procesy sprzedażowe.

Ewa chce rozwinąć swoją firmę w świecie cyfrowym i wprowadzić e-commerce na najwyższym poziomie. W tym celu zwraca się do Waszej firmy DigitalCommerce – agencji specjalizującej się w tworzeniu nowoczesnych rozwiązań sprzedażowych online. Oczekuje analizy rynku, rekomendacji najlepszej platformy e-commerce oraz strategii wdrożenia, która pozwoli jej skutecznie konkurować w branży elektroniki i przyciągnąć nowych klientów. Najważniejsze dla niej jest to, aby nowy sklep internetowy był intuicyjny, nowoczesny i dostosowany do potrzeb współczesnych konsumentów.

Waszym zadaniem będzie stworzenie strategii wdrożenia platformy e-commerce dla firmy TechSmart. W ramach zadania należy rozwiązać następujące problemy:

1. Jakie platformy e-commerce można wybrać, aby TechSmart mogło skutecznie konkurować z globalnymi marketplace'ami? Wskażcie co najmniej dwie platformy.
2. Jakie technologie AI można wykorzystać do zwiększenia personalizacji oferty i poprawy obsługi klienta? Wskażcie co najmniej dwie technologie.
3. Jak zaplanować strategię wdrożenia sklepu online, aby była zgodna z oczekiwaniami współczesnych konsumentów? Przygotujcie konkretny plan wdrożenia sklepu internetowego, uwzględniając strategię marketingową.
4. Jakie są szacowane koszty wdrożenia oraz przewidywany zwrot z inwestycji? Jaki będzie długoterminowy wpływ sklepu online na konkurencyjność firmy?

Zadanie sytuacyjne nr 4: Sztuczna inteligencja i analiza danych

Kontekst:

Michał ma 42 lata i pełni funkcję dyrektora ds. operacyjnych w firmie SmartManufacturing, która zajmuje się produkcją komponentów przemysłowych wykorzystywanych w różnych branżach, takich jak motoryzacja, elektronika i budownictwo. Firma dostarcza swoje produkty zarówno na rynek krajowy, jak i zagraniczny, współpracując z wieloma odbiorcami w ramach łańcucha dostaw. W procesie produkcji kluczowe znaczenie mają precyzyjne planowanie, optymalne wykorzystanie surowców oraz terminowe dostawy, ponieważ każde opóźnienie lub nadwyżka generuje straty finansowe.

Michał zauważył, że SmartManufacturing traci pieniądze przez nieefektywne zarządzanie produkcją. Zdarza się, że firma produkuje więcej, niż jest w stanie sprzedać, co prowadzi do marnowania surowców i zwiększonych kosztów magazynowania. W innych przypadkach brakuje kluczowych komponentów, co skutkuje opóźnieniami w realizacji zamówień i niezadowoleniem klientów. Problemem jest również brak precyzyjnych prognoz dotyczących popytu, przez co firma nie jest w stanie odpowiednio dostosować produkcji do rzeczywistych potrzeb rynku.

Podczas targów przemysłowych Michał dowiedział się, że nowoczesne technologie, takie jak analiza danych i sztuczna inteligencja (AI) mogą pomóc w rozwiązaniu tych problemów. Systemy AI potrafią przewidywać zapotrzebowanie na produkty na podstawie historycznych danych sprzedażowych, trendów rynkowych i zmieniających się warunków gospodarczych. Dodatkowo mogą automatycznie optymalizować planowanie produkcji, zmniejszając ryzyko nadprodukcji i niedoborów surowców.

Michał chce wdrożyć te rozwiązania w swojej firmie, aby zwiększyć efektywność operacyjną i poprawić rentowność produkcji. Zwraca się do Waszej firmy AI Insights specjalizującej się w implementacji inteligentnych systemów dla przemysłu z prośbą o opracowanie strategii wdrożenia technologii AI. Liczy na rozwiązania, które pozwolą lepiej zarządzać zasobami, poprawić dokładność prognoz i usprawnić procesy produkcyjne, co przełoży się na większą konkurencyjność firmy SmartManufacturing na rynku.

Waszym zadaniem będzie zaprojektowanie strategii wykorzystania sztucznej inteligencji do optymalizacji procesów produkcyjnych w firmie SmartManufacturing. W ramach zadania należy rozwiązać następujące problemy:

1. Jak wykorzystać AI do dokładniejszego prognozowania popytu i optymalizacji produkcji w SmartManufacturing? Wskażcie co najmniej dwie metody AI do przewidywania popytu.
2. Jakie narzędzia analityczne mogą pomóc w minimalizacji strat surowców i zmniejszeniu kosztów operacyjnych? Wskażcie co najmniej dwa narzędzia analityczne.
3. Jak zapewnić płynną integrację systemów AI z istniejącą infrastrukturą firmy? Przygotujcie strategię wdrożenia AI uwzględniającą etapową implementację.
4. Jakie są szacowane koszty wdrożenia oraz przewidywane oszczędności? Jaki będzie długoterminowy wpływ AI na konkurencyjność SmartManufacturing?

Zadanie sytuacyjne nr 5: Transformacja cyfrowa HR i zarządzanie talentami

Kontekst:

Katarzyna ma 37 lat i jest dyrektorką HR w firmie konsultingowej FutureTalent, która specjalizuje się w doradztwie strategicznym dla przedsiębiorstw. Firma pomaga organizacjom w rozwoju biznesu, zarządzaniu zmianą i optymalizacji procesów operacyjnych. Sukces FutureTalent opiera się na wiedzy i kompetencjach zespołu konsultantów, dlatego pozyskiwanie i utrzymywanie wykwalifikowanych pracowników ma kluczowe znaczenie.

W ostatnim czasie Katarzyna zauważyła, że proces rekrutacji w firmie jest coraz bardziej czasochłonny i kosztowny. Znalezienie odpowiednich specjalistów trwa długo, co opóźnia realizację projektów i zwiększa obciążenie istniejącego zespołu. Dodatkowo rosnąca konkurencja na rynku pracy sprawia, że trudno przyciągnąć i zatrzymać największe talenty. Problemem jest również brak skutecznych narzędzi do analizy zaangażowania pracowników, co prowadzi do wysokiej rotacji – niektórzy odchodzą z firmy już po kilku miesiącach, co generuje dodatkowe koszty i destabilizuje zespół.

Podczas webinarium branżowego Katarzyna dowiedziała się o nowoczesnych narzędziach cyfrowych, które mogą usprawnić zarządzanie zasobami ludzkimi. Technologie oparte na sztucznej inteligencji i analizie danych pozwalają automatyzować procesy rekrutacyjne, przyspieszając selekcję kandydatów i poprawiając dopasowanie do stanowiska. Narzędzia do monitorowania zaangażowania pracowników mogą dostarczać cennych informacji na temat satysfakcji zespołu, pomagając w identyfikowaniu problemów i wdrażaniu skutecznych strategii retencyjnych.

Katarzyna chce wprowadzić te rozwiązania do FutureTalent, aby zwiększyć efektywność rekrutacji, zmniejszyć rotację i stworzyć bardziej przyjazne środowisko pracy. Zwraca się do Waszej firmy HRTech Solutions specjalizującej się w cyfrowych innowacjach dla działów HR z prośbą o analizę jej wyzwań i rekomendację najlepszego systemu, który pozwoli usprawnić zarządzanie talentami i zwiększyć konkurencyjność FutureTalent na rynku.

Waszym zadaniem będzie opracowanie planu wdrożenia cyfrowych narzędzi HR dla firmy FutureTalent. W ramach zadania należy rozwiązać następujące problemy:

1. Jakie technologie mogą przyspieszyć proces rekrutacji i zwiększyć trafność selekcji kandydatów w FutureTalent? Wskażcie co najmniej dwie technologie AI wspierające proces rekrutacji.
2. Jak zminimalizować rotację pracowników poprzez lepsze monitorowanie ich zaangażowania? Wskażcie co najmniej dwa narzędzia analityczne do pomiaru zaangażowania pracowników.
3. Jakie narzędzia AI mogą wspierać skuteczne zarządzanie kompetencjami i rozwój pracowników? Wskażcie co najmniej dwa narzędzia AI wspierające rozwój kompetencji oraz wyjaśnijcie, w jaki sposób ich zastosowanie wpłynie na długoterminowy rozwój talentów?
4. Jakie są szacowane koszty implementacji oraz przewidywane oszczędności? Jaki będzie długoterminowy wpływ wdrożonych rozwiązań na konkurencyjność firmy FutureTalent?

Zadanie sytuacyjne nr 6: Cyfrowe wspomaganie decyzji menedżerskich

Kontekst:

Anna, 38-letnia dyrektorka hotelu GrandStay, prowadzi luksusowy obiekt w centrum miasta, który regularnie gości zarówno turystów, jak i klientów biznesowych. Choć hotel ma dobrą renomę, w ostatnich miesiącach zauważyła spadek przychodów, szczególnie w zakresie rezerwacji pokoi na długoterminowe pobyty. Wzrost konkurencji w okolicy, zmiany preferencji gości oraz sezonowość usług sprawiają, że decyzje o cenach, promocjach, a także alokacji zasobów stają się coraz trudniejsze.

Anna zaczęła dostrzegać wyzwania w zarządzaniu codziennymi operacjami, które mają bezpośredni wpływ na rentowność. Tradycyjny sposób podejmowania decyzji, polegający na analizie danych z przeszłości i intuicyjnym podejściu do prognozowania, stał się niewystarczający. Ponadto zarządzanie personelem, jego rotacją oraz zapotrzebowaniem na usługi takie jak restauracja czy spa staje się coraz bardziej złożone, co utrudnia optymalizację kosztów i efektywne zarządzanie zasobami.

W związku z tym Anna postanowiła poszukać rozwiązania, które pomoże w bardziej precyzyjnym podejmowaniu decyzji operacyjnych, finansowych oraz strategicznych. Podczas konferencji branżowej dowiedziała się o nowoczesnych systemach wspierających decyzje menedżerskie, które oparte są na sztucznej inteligencji i zaawansowanej analizie danych. Dzięki tym narzędziom możliwe staje się prognozowanie obłożenia hotelu, optymalizacja cen pokoi, dostosowywanie oferty do preferencji gości oraz usprawnienie zarządzania personelem.

Anna widzi w cyfrowym wspomaganie decyzji menedżerskich ogromny potencjał i szansę na poprawę rentowności hotelu. Chce wdrożyć systemy, które pomogą jej w precyzyjnym prognozowaniu popytu, analizie zachowań gości oraz dynamicznym dostosowywaniu cen i oferty w odpowiedzi na zmieniające się warunki rynkowe. Dodatkowo narzędzia te mogłyby pomóc w optymalizacji zapotrzebowania na personel oraz monitorowaniu jego efektywności, co pozwoliłoby uniknąć kosztów związanych z nadmiarowym zatrudnieniem lub brakiem kluczowych pracowników w szczytowych momentach.

Anna zwraca się do Waszej firmy HotelTech Solutions specjalizującej się w dostosowanych rozwiązaniach IT dla branży hotelarskiej o pomoc w doborze i wdrożeniu odpowiednich narzędzi wspierających podejmowanie decyzji menedżerskich. Chce, aby cyfrowe wsparcie decyzji umożliwiło jej hotelowi szybsze reagowanie na zmieniające się warunki rynkowe i bardziej precyzyjne zarządzanie zasobami, co w konsekwencji poprawi zyskowność oraz zwiększy zadowolenie gości.

Waszym zadaniem będzie zaprojektowanie systemu wspierania decyzji menedżerskich dla hotelu GrandStay. W ramach zadania należy rozwiązać następujące problemy:

1. Jakie systemy analityczne mogą pomóc w precyzyjnym prognozowaniu obłożenia hotelu GrandStay? Wskażcie co najmniej dwa narzędzia analityczne wspomagające prognozowanie obłożenia hotelu.
2. Jakie metody analizy danych można zastosować do dynamicznej optymalizacji cen pokoi i usług? Wskażcie co najmniej dwie metody optymalizacji cen oraz opiszcie ich wpływ na maksymalizację przychodów i dostosowanie oferty do popytu.

3. Jak wspomóc zarządzanie personelem, aby unikać nadmiarowego zatrudnienia lub braków kadrowych w kluczowych momentach? Wskażcie co najmniej dwa narzędzia lub strategie wspomagające optymalizację zatrudnienia oraz wyjaśnijcie, jak ich zastosowanie pozwoli uniknąć nadmiarowego zatrudnienia lub braków kadrowych?
4. Jakie są szacowane koszty implementacji oraz przewidywane oszczędności? Jaki będzie długoterminowy wpływ systemu na konkurencyjność hotelu?

Test z eliminacji centralnych z komentarzami

1. (1 pkt) Firma motoryzacyjna stworzyła wirtualny model nowoczesnego silnika elektrycznego, który odwzorowuje jego realne działanie w czasie rzeczywistym. Dzięki temu inżynierowie mogą analizować zużycie komponentów, przewidywać awarie i optymalizować wydajność jeszcze przed wprowadzeniem go do produkcji. Jak nazywa się to rozwiązanie?
- a) technologia holograficznych odbić
 - b) system wirtualnych cieni
 - c) **cyfrowe bliźnięta**
 - d) model predykcyjnej iluzji

Komentarz eksperta: Cyfrowe bliźnięta to zaawansowane modele cyfrowe, które odzwierciedlają rzeczywiste obiekty i procesy, umożliwiając ich analizę, monitorowanie oraz optymalizację. Są wykorzystywane w przemyśle motoryzacyjnym, farmaceutycznym, energetycznym czy lotniczym. Dzięki transmisji danych między światem rzeczywistym a cyfrowym pozwalają na przewidywanie awarii, testowanie różnych scenariuszy działania oraz poprawę efektywności operacyjnej.

Źródło: Gregor B., Kaczorowska-Spychalska D. (red.), *Technologie cyfrowe w biznesie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020, s. 135–136.

2. (1 pkt) Który z poniższych etapów jest pierwszym w metodzie Design Thinking?
- a) generowanie pomysłów
 - b) budowanie prototypów
 - c) testowanie
 - d) **empatyżacja**

Komentarz eksperta: Pierwszym etapem w Design Thinking jest empatyzacja, która polega na głębokim zrozumieniu potrzeb i problemów użytkowników.

Ćwiertniak R., *Sztuczna inteligencja w organizacji. Innowacje biznesowe w praktyce*, Onepress, Gliwice 2024, s. 80–81.

3. (1 pkt) Jak nazywa się wskaźnik mierzący stopień cyfryzacji państw członkowskich Unii Europejskiej?
- a) **DESI (Digital Economy and Society Index)**
 - b) GDI (Global Digital Index)
 - c) CDI (Cyber Development Index)
 - d) DTI (Digital Transformation Indicator)

Komentarz eksperta: Wskaźnik DESI (Digital Economy and Society Index) został stworzony przez Komisję Europejską w 2014 roku w celu monitorowania postępu cyfryzacji w krajach UE. Od 2023 roku jest częścią sprawozdania dotyczącego programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie”, który wyznacza cele cyfryzacji do 2030 roku.

DESI obejmuje cztery kluczowe obszary oceny cyfryzacji:

- Kompetencje cyfrowe – poziom umiejętności obywateli w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych.
- Infrastruktura cyfrowa – rozwój sieci szerokopasmowych, łączności 5G oraz dostępność internetu.
- Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw – stopień wdrożenia nowych technologii przez firmy, w tym np. chmury obliczeniowej czy sztucznej inteligencji.
- Cyfryzacja usług publicznych – dostępność e-administracji, dokumentacji e-zdrowia oraz innych cyfrowych usług publicznych.

Polska systematycznie poprawia swoją pozycję w rankingu DESI, choć wciąż pozostaje poniżej średniej unijnej w wielu wskaźnikach. Kluczowe postępy odnotowano m.in. w zakresie zasięgu sieci 5G, dostępności e-usług oraz kompetencji ICT w przedsiębiorstwach.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/ia/wskaznik-desi-jako-miernik-stopnia-cyfryzacji-panstw>

4. (1 pkt) Która z poniższych nie należy do głównych platform technologicznych w chmurze obliczeniowej?
- infrastruktura jako usługa (Infrastructure as a Service – IaaS)
 - platforma jako usługa (Platform as a Service – PaaS)
 - oprogramowanie jako usługa (Software as a Service – SaaS)
 - miejsce jako usługa (Location as a Service – LaaS)**

Komentarz eksperta: W chmurze obliczeniowej wyróżnia się trzy główne modele: infrastruktura jako usługa (IaaS), platforma jako usługa (PaaS) oraz oprogramowanie jako usługa (SaaS). Każdy z nich odpowiada za różne poziomy usługi oferowanych użytkownikom:

- IaaS dostarcza użytkownikowi podstawową infrastrukturę chmurową, czyli sprzęt komputerowy, pamięć masową, serwery, a także oprogramowanie systemowe. Użytkownicy mogą na tej podstawie budować własne aplikacje, co daje dużą elastyczność, ale wymaga więcej zaawansowanej wiedzy.
- PaaS zapewnia gotowe środowisko do programowania i uruchamiania aplikacji bez potrzeby zarządzania infrastrukturą. Użytkownicy korzystają z platformy, która zawiera wszystkie niezbędne narzędzia do budowania aplikacji, a także często integrację z innymi usługami.
- SaaS – użytkownicy uzyskują dostęp do gotowych aplikacji działających w chmurze, które mogą wykorzystywać bez konieczności ich instalacji czy zarządzania nimi. Przykładami są aplikacje CRM, ERP, systemy pocztowe czy narzędzia do analizy danych.

Źródło: Nowicka K. (red.), *Biznes cyfrowy. Perspektywa innowacji cyfrowych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2019, s. 62–63.

5. (1 pkt) Co mierzą wskaźniki rentowności?
- zdolność firmy jako całości lub też jej poszczególnych składników majątkowych, kapitałów do generowania zysku**
 - zdolność firmy do redukcji kosztów operacyjnych
 - zdolność firmy do pozyskania kapitału zewnętrznego
 - zdolność firmy jako całości lub też jej poszczególnych jednostek do podejmowania decyzji finansowych w firmie

Komentarz eksperta: Wskaźniki rentowności mierzą zdolność firmy jako całości lub też jej poszczególnych składników majątkowych i kapitałowych do generowania zysku. Są to kluczowe narzędzia analizy finansowej, które pozwalają ocenić, jak efektywnie przedsiębiorstwo wykorzystuje posiadane zasoby – zarówno majątek (aktywa), jak i kapitał własny – w celu osiągnięcia dodatniego wyniku finansowego. Do najczęściej stosowanych wskaźników rentowności należą m.in.: ROA (Return on Assets) – rentowność aktywów, ROE (Return on Equity) – rentowność kapitału własnego, ROS (Return on Sales) – rentowność sprzedaży. Wskaźniki te są istotne zarówno z perspektywy właścicieli firmy, inwestorów, jak i instytucji finansowych, ponieważ pokazują, czy i w jakim stopniu firma potrafi przekształcać zasoby w zysk – a więc czy działa efektywnie i opłacalnie.

Źródło: Rutkowski A., *Zarządzanie finansami*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 82–83.

6. (1 pkt) Zobowiązania bieżące to:
- a) **wszystkie zobowiązania, które w krótkim okresie muszą być spłacone**
 - b) wszystkie zobowiązania, które w krótkim okresie muszą być zamienione na gotówkę
 - c) wszystkie zobowiązania, które w ciągu 24 miesięcy muszą być rozliczone
 - d) wszystkie zobowiązania z tytułu dostaw, które muszą być spłacone w okresie powyżej jednego roku

Komentarz eksperta: Przez zobowiązania bieżące należy rozumieć wszystkie zobowiązania, które w krótkim okresie (tj. do 12 miesięcy) muszą być spłacone. Dlatego też nie obejmują one zobowiązań z tytułu dostaw, które muszą być spłacone w okresie powyżej jednego roku. W bilansie mieszczą się one w zobowiązaniach krótkoterminowych. Natomiast pozostałe opcje odpowiedzi są nieprawidłowe.

Źródło: Rutkowski A., *Zarządzanie finansami*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 83.

7. (1 pkt) Faktoring jest formą:
- a) **finansowania krótkoterminowego**
 - b) finansowania średnioterminowego
 - c) finansowania długoterminowego
 - d) ubezpieczenia majątku przedsiębiorstwa

Komentarz eksperta: Faktoring to forma finansowania krótkoterminowego. Jest to usługa nabywania wierzytelności dostawcy towarów lub usług przez specjalistyczne instytucje faktoringowe. Może być ona również powiązana ze świadczeniem dodatkowych usług. Jest to umowa ciągła, na podstawie której dochodzi do zmiany wierzyciela oraz świadczenia dodatkowych usług. W umowie faktoringu wierzyciel przenosi swoją wierzytelność na bank faktoringowy. W zamian uzyskuje od banku kwotę pieniężną odpowiadającą jej rozmiarom, pomniejszoną o prowizję faktoringową.

Źródło: Rutkowski A., *Zarządzanie finansami*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 449.

8. (1 pkt) Ustawa o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa obowiązuje w Polsce od roku:
- a) **2018**
 - b) 2010
 - c) 2023
 - d) 2015

Komentarz eksperta: Ustawa o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa obowiązuje od dnia 28 sierpnia 2018 r. Jest to pierwsza kompleksowa regulacja w zakresie cyberbezpieczeństwa, ustanawiająca krajowy system cyberbezpieczeństwa. Ustawa nie stosuje się do przedsiębiorców telekomunikacyjnych, których obowiązują inne regulacje dotyczące cyberbezpieczeństwa.

Źródło: Nowicka K. (red.), *Biznes cyfrowy. Perspektywa innowacji cyfrowych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2019, s. 187.

9. (1 pkt) Jak nazywa się model biznesu, w którym produkt lub usługa jest dostępna za darmo, natomiast korzystanie z zaawansowanych funkcji lub uzyskanie niektórych wirtualnych dóbr wymaga wersji płatnej?
- a) model subskrypcji
 - b) **model freemium**
 - c) model „za darmo”
 - d) model premium

Komentarz eksperta: Model biznesu, w którym produkt lub usługa (najczęściej oprogramowanie, gra komputerowa, usługa internetowa) jest dostępna za darmo, natomiast korzystanie z zaawansowanych funkcji lub uzyskanie niektórych wirtualnych dóbr wymaga wykupienia pakietów płatnych, jest nazywany modelem freemium.

Źródło: Nowicka K. (red.), *Biznes cyfrowy. Perspektywa innowacji cyfrowych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2019, s. 40.

10. (1 pkt) Jak nazywa się zbiór usług polegających na udostępnieniu różnego rodzaju zasobów informatycznych oraz zbudowanych z ich wykorzystaniem rozwiązań, w tym procesów biznesowych za pośrednictwem internetu lub dedykowanej sieci?
- a) cyfrowy proces biznesowy
 - b) **chmura obliczeniowa**
 - c) internet rzeczy
 - d) sztuczna inteligencja

Komentarz eksperta: Zbiór usług polegających na udostępnieniu różnego rodzaju zasobów informatycznych oraz zbudowanych z ich wykorzystaniem rozwiązań, w tym procesów biznesowych za pośrednictwem internetu lub dedykowanej sieci, to chmura obliczeniowa. Obejmuje ona zarówno infrastrukturę umożliwiającą zdalny dostęp do zasobów informatycznych (takich jak serwery, pamięć masowa czy bazy danych), jak również gotowe rozwiązania – w tym aplikacje i procesy biznesowe – za pośrednictwem internetu lub sieci dedykowanej. Eliminuje ona konieczność fizycznego posiadania infrastruktury IT. Zasoby w chmurze obejmują: moc obliczeniową (np. wirtualne maszyny), pamięć masową i backupy, bazy danych, środowiska deweloperskie, oprogramowanie i systemy operacyjne. W przypadku usług chmurowych wyróżnia się następujące modele: SaaS (Software

as a Service) – gotowe aplikacje online (np. Microsoft 365, Google Workspace), PaaS (Platform as a Service) – środowiska do tworzenia aplikacji (np. Heroku), a także IaaS (Infrastructure as a Service) – infrastruktura IT na żądanie (np. AWS, Azure). Przykładowo, firma może przechowywać dane (IaaS), korzystać z aplikacji biurowych (SaaS) oraz rozwijać własne systemy IT (PaaS) w chmurze – bez konieczności inwestowania w lokalną infrastrukturę.

Źródło: Gzik T., *Zarządzanie procesami biznesowymi z wykorzystaniem chmury obliczeniowej*, Difin, Warszawa 2023, s. 138–139.

11. (1 pkt) Co oznacza skrót CBPMM w kontekście modelu zarządzania procesami biznesowymi?

- a) **Cloud Business Process Management Model**
- b) Cloud Business Performance Management Model
- c) Cloud-Based Process Maturity Model
- d) Cloud-Based Performance Monitoring Model

Komentarz eksperta: Skrót CBPMM (Cloud Business Process Management Model) odnosi się do modelu zarządzania procesami biznesowymi z wykorzystaniem chmury obliczeniowej. Jest to nowoczesne podejście, które łączy strategiczne cele przedsiębiorstwa z elastycznością technologii chmurowej i metodycznym zarządzaniem procesami. Model CBPMM wspiera realizację działań w ramach triady: przedsiębiorstwo – zarządzanie procesami biznesowymi – chmura obliczeniowa, zapewniając: (1) przedsiębiorstwu – możliwość szybkiego reagowania na zmiany rynkowe oraz dostęp do skalowalnych i nowoczesnych rozwiązań cyfrowych, (2) zarządzaniu procesami – narzędzia do automatyzacji, monitorowania i ciągłego doskonalenia procesów w czasie rzeczywistym, (3) chmurze obliczeniowej – rolę elastycznej i wydajnej infrastruktury, umożliwiającej wdrażanie procesów bez potrzeby inwestowania w kosztowną infrastrukturę lokalną. CBPMM sprzyja transformacji cyfrowej firm, podnosząc ich efektywność operacyjną i konkurencyjność w środowisku dynamicznych zmian technologicznych i gospodarczych.

Źródło: Gzik T., *Zarządzanie procesami biznesowymi z wykorzystaniem chmury obliczeniowej*, Difin, Warszawa 2023, s. 125.

12. (1 pkt) Który rodzaj controllingu charakteryzuje się brakiem wyraźnego wyodrębnienia zadań, uprawnień i odpowiedzialności controllera, a jego funkcje są przypisane pracownikowi na szczeblu kierownictwa naczelnego lub pionu funkcjonalnego?

- a) controlling umowny
- b) **controlling nieinstytucjonalny**
- c) controlling operacyjny
- d) controlling strategiczny

Komentarz eksperta: Pytanie dotyczy sposobu organizacyjnego włączenia controllingu w strukturę firmy. Wyróżnia się trzy podstawowe modele: instytucjonalny, nieinstytucjonalny i mieszany. Controlling nieinstytucjonalny oznacza brak wyraźnego wyodrębnienia funkcji controllingu. Odpowiedzialność za działania kontrolne spoczywa na menedżerach wysokiego szczebla lub określonych działach funkcjonalnych, takich jak produkcja, marketing czy badania i rozwój.

Dla porównania controlling instytucjonalny polega na utworzeniu dedykowanego działu controllingu lub powołaniu specjalistycznego stanowiska controllera. Taka struktura umożliwia bardziej formalne podejście do procesów planowania, kontroli i raportowania. Może to przybierać formę zatrudnienia controllera zewnętrznego lub stworzenia wewnętrznej jednostki odpowiedzialnej za controlling.

Z kolei controlling mieszany łączy oba podejścia. W firmie istnieje zarówno centralny dział controllingu lub samodzielny controller, jak i dodatkowe funkcje controllingowe przypisane różnym pionom organizacyjnym. W takim modelu controlling może być podporządkowany bezpośrednio kierownictwu naczelnemu albo działać w określonych jednostkach funkcjonalnych, takich jak finanse czy operacje.

Właściwe zrozumienie tych koncepcji pozwala na skuteczniejsze dostosowanie controllingu do potrzeb organizacji, uwzględniając jej strukturę, kulturę i wymagania strategiczne.

Źródło: Szymańska K. (red.), *Kompendium metod i technik zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 92.

13. (1 pkt) Zgodnie z Kodeksem pracy, ile dni urlopu wypoczynkowego przysługuje pracownikowi, którego łączny staż pracy (obejmujący także lata nauki) wynosi mniej niż 10 lat?
- a) 18 dni
 - b) 20 dni**
 - c) 22 dni
 - d) 26 dni

Komentarz eksperta: Zgodnie z art. 154 § 1 Kodeksu pracy, wymiar urlopu wypoczynkowego uzależniony jest od stażu pracy. Pracownik zatrudniony krócej niż 10 lat ma prawo do 20 dni urlopu rocznie, natomiast po osiągnięciu 10-letniego stażu jego wymiar wzrasta do 26 dni. Do okresu zatrudnienia wliczają się również lata nauki – przykładowo ukończenie szkoły wyższej dodaje 8 lat do stażu pracy. Prawidłowe naliczanie wymiaru urlopu jest kluczowe dla zgodności z przepisami prawa pracy oraz prawidłowego zarządzania zasobami ludzkimi w organizacji.

Źródło: Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19740240141>

14. (1 pkt) Jednym z kluczowych założeń Strategicznej Karty Wyników (SKW) jest podejście wielowymiarowe, umożliwiające analizę efektów działalności przedsiębiorstwa z różnych perspektyw. Która z poniższych perspektyw odpowiada za zdolność firmy do adaptacji do zmian?
- a) perspektywa optymalizacji zasobów
 - b) perspektywa doskonałości operacyjnej
 - c) perspektywa zysków krótkoterminowych
 - d) perspektywa nauki i rozwoju**

Komentarz eksperta: Perspektywa nauki i rozwoju jest odpowiedzialna za utrzymanie zdolności organizacji do ciągłych zmian i adaptacji do nowych warunków rynkowych. Zawiera w sobie inwestycje w kapitał ludzki niezbędny do realizacji długoterminowej strategii oraz rozwój technologii i innowacji, które stanowią fundament przewagi konkurencyjnej w zmieniającym się świecie.

W kontekście SKW to właśnie ta perspektywa umożliwia organizacji uzyskanie przewagi konkurencyjnej w przyszłości poprzez zapewnienie jej elastyczności i zdolności do reagowania na zmiany w otoczeniu rynkowym.

Źródło: Szymańska K. (red.), *Kompendium metod i technik zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 318.

15. (1 pkt) Pracodawca w firmie cateringowej zapewnia swoim pracownikom bezpłatne posiłki w czasie pracy. Jak nazywa się taki dodatkowy składnik wynagrodzenia?
- a) uzupełnienie żywieniowe
 - b) dodatek kompensacyjny
 - c) **świadczenie w naturze**
 - d) bonus pracowniczy

Komentarz eksperta: Świadczenia w naturze to forma wynagrodzenia, w której pracownicy otrzymują dobra materialne lub usługi zamiast pieniędzy. Tego typu świadczenia mogą obejmować m.in. posiłki, odzież roboczą czy zakwaterowanie. Wartość tych świadczeń jest ustalana na podstawie kosztów ponoszonych przez pracodawcę lub wartości rynkowej. Takie świadczenia mogą być zapewniane, jeśli przewidują je przepisy prawa pracy, układy zbiorowe lub umowy o pracę.

Źródło: Zakrzewska-Bielawska A. (red.), *Podstawy zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wydawnictwo Nieoczywiste, Łódź 2020, s. 378.

16. (1 pkt) Jaka jest główna cecha pożyczek społecznościowych (social lending)?
- a) udzielane są wyłącznie przez banki
 - b) pośredniczą w nich instytucje finansowe
 - c) **polegają na pożyczaniu pieniędzy między osobami fizycznymi bez pośrednictwa banków**
 - d) są dostępne tylko dla osób prowadzących działalność gospodarczą

Komentarz eksperta: Social lending to model finansowania, w którym osoby fizyczne pożyczają sobie nawzajem pieniądze za pośrednictwem specjalnych serwisów internetowych, eliminując tradycyjne instytucje finansowe. Social lending narodził się w Wielkiej Brytanii.

Źródło: Nowicka K. (red.), *Biznes cyfrowy. Perspektywa innowacji cyfrowych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2019, s. 121.

17. (1 pkt) Jaką funkcję pełni przygotowanie danych w procesie data mining?
- a) określa cele biznesowe
 - b) pozwala zbudować model analityczny
 - c) **oczyszcza dane poprzez usunięcie duplikatów i braków**
 - d) wykrywa nietypowe elementy

Komentarz eksperta: Pierwszym krokiem w data mining jest przygotowanie danych, które muszą być oczyszczone z duplikatów i braków, aby zapewnić jakość wyników. Następnie buduje się modele i szuka wzorców przy użyciu odpowiednich technik i algorytmów, w tym uczenia głębokiego

oraz metod nadzorowanych i nienadzorowanych. Ostatnim etapem jest ewaluacja wyników, która pozwala na wprowadzenie zmian lub podjęcie działań korzystnych dla firmy.

Źródło: Laskowska-Rutkowska A. (red.), *Cyfryzacja w zarządzaniu*, CeDeWu, Warszawa 2020, s. 157.

18. (1 pkt) Czym charakteryzują się neobanki?

- a) posiadają szeroką sieć oddziałów stacjonarnych
- b) mają licencję bankową, ale nie posiadają tradycyjnych oddziałów**
- c) działają wyłącznie w sektorze pożyczek peer-to-peer (P2P)
- d) oferują wyłącznie usługi dla korporacji

Komentarz eksperta: Neobanki (neobanks) to instytucje finansowe, które mają licencję bankową, ale nie posiadają tradycyjnych oddziałów. Wykorzystują szeroko technologię cyfrową, głównie za pośrednictwem aplikacji na smartfony i platformy internetowe, co umożliwia obniżenie kosztów świadczenia usług bankowych w porównaniu do tradycyjnych banków.

Źródło: Nowicka K. (red.), *Biznes cyfrowy. Perspektywa innowacji cyfrowych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2019, s. 119–121.

19. (1 pkt) Multicloud to:

- a) model, w którym używa się kilku usług chmurowych dostarczanych przez jednego dostawcę
- b) połączenie zasobów chmur publicznych i prywatnych w jedną architekturę
- c) używanie kilku różnych chmur obliczeniowych od różnych dostawców jednocześnie**
- d) usługa chmurowa, która pozwala na tworzenie lokalnych serwerów

Komentarz eksperta: Multicloud polega na wykorzystywaniu usług chmurowych od różnych dostawców, co pozwala na zwiększenie elastyczności i optymalizację kosztów przy jednoczesnym rozdzieleniu funkcji poszczególnych chmur.

Źródło: Gzik T., *Zarządzanie procesami biznesowymi z wykorzystaniem chmury obliczeniowej*, Difin, Warszawa 2023, s. 92–93.

20. (1 pkt) Które ze strategii mogą być przypisane jednostkom biznesowym na podstawie macierzy McKinseya?

- a) strategia innowacji, strategia optymalizacji, strategia redukcji
- b) strategia zrównoważonego rozwoju, strategia marketingowa, strategia kosztowa
- c) strategia negocjacji, strategia dywersyfikacji, strategia ekspansji
- d) strategia rozwoju, strategia podtrzymywania, strategia wycofania**

Komentarz eksperta: Macierz McKinseya przypisuje jednostkom biznesowym jedną z trzech strategii w zależności od ich pozycji w macierzy: strategię wzrostu (rozwój), strategię podtrzymywania (selektywne inwestycje) oraz strategię wycofania (sprzedaż lub zaprzestanie działalności).

Źródło: Gierszewska G., Romanowska M., *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, wyd. 5 zmienione, PWE, Warszawa 2017, s. 224.

21. (1 pkt) Która z poniższych cech nie jest charakterystyczna dla funduszy private equity?
- a) **lokowanie większości aktywów w papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu**
 - b) pozyskiwanie kapitału od wielu inwestorów
 - c) inwestowanie w akcje i udziały spółek niepublicznych
 - d) dążenie do podniesienia wartości spółek, w które inwestują

Komentarz eksperta: Fundusze private equity koncentrują się na inwestycjach w spółki niepubliczne, a większość ich aktywów powinna być lokowana w aktywa inne niż instrumenty rynku pieniężnego lub papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu. Pozyskują kapitał od inwestorów i inwestują go zgodnie z określoną polityką, dążąc do wzrostu wartości spółek, w które inwestują.

Źródło: Banaszczak-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 214.

22. (1 pkt) Technologia blockchain to:
- a) system szyfrowania wykorzystywany wyłącznie przez banki
 - b) platforma do przechowywania plików w chmurze
 - c) oprogramowanie służące do automatycznego księgowania transakcji finansowych
 - d) **zdecentralizowany, cyfrowy zapis transakcji wykorzystujący technologię rozproszonych ksiąg**

Komentarz eksperta: Blockchain to technologia zapewniająca bezpieczeństwo i transparentność danych dzięki zdecentralizowanej strukturze. Umożliwia przechowywanie zapisu transakcji w sposób odporny na manipulację i jest wykorzystywana w różnych branżach, np. finansach, logistyce czy administracji publicznej.

Źródło: Gregor B., Kaczorowska-Spychalska D. (red.), *Technologie cyfrowe w biznesie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020, s. 151.

23. (1 pkt) Czym różni się crowdfundingu od crowdfundingu?
- a) crowdfundingu to zbiórka charytatywna, a crowdfunding służy wyłącznie finansowaniu biznesów
 - b) **crowdfunding to każda forma finansowania społecznościowego, a crowdfundingu dotyczy inwestycji w zamian za udziały lub akcje**
 - c) crowdfunding to wyłącznie forma pożyczki, a crowdfundingu to darowizna
 - d) crowdfundingu i crowdfunding to synonimy, oznaczają to samo

Komentarz eksperta: Crowdfunding obejmuje różne formy finansowania społecznościowego, np. zbiórki charytatywne czy wsparcie projektów kreatywnych. Natomiast crowdfundingu to specyficzny rodzaj crowdfundingu, w którym wpłacający staje się inwestorem i otrzymuje akcje, udziały lub tokeny, ponosząc jednocześnie ryzyko inwestycyjne.

Źródło: Nowicka K. (red.), *Biznes cyfrowy. Perspektywa innowacji cyfrowych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2019, s. 135.

24. (1 pkt) Technologia RFID (Radio-Frequency Identification) jest powszechnie stosowana do:
- a) kontroli jakości produkcji
 - b) monitorowania stanów magazynowych i lokalizacji towarów**
 - c) automatyzacji procesów produkcyjnych
 - d) automatyzacji usług montażowych

Komentarz eksperta: Technologia RFID znajduje szerokie zastosowanie w różnych dziedzinach, od logistyki po handel, przemysł i kontrolę dostępu. Dzięki różnym standardom częstotliwości RFID, od niskich do ultra-wysokich, możliwe jest dostosowanie zasięgu i funkcji technologii do specyficznych potrzeb danego sektora. RFID znacząco usprawnia procesy inwentaryzacyjne, logistyczne i produkcyjne, zwiększając efektywność i dokładność zarządzania zasobami. Technologia ta jest szeroko stosowana w handlu, gdzie bramki RFID i znaczniki towarów pozwalają na bieżąco monitorować stan magazynowy i lokalizację asortymentu.

Źródło: Laskowska-Rutkowska A. (red.), *Cyfryzacja w zarządzaniu*, CeDeWu, Warszawa 2020, s. 57.

25. (1 pkt) Co to jest targetowanie behawioralne w marketingu?
- a) proces dostosowywania oferty do indywidualnych potrzeb klientów na podstawie ich historii zakupowej
 - b) proces zbierania ogólnych informacji demograficznych o kliencie
 - c) analiza zachowań użytkowników w celu personalizacji treści marketingowych**
 - d) wykorzystanie tradycyjnych reklam telewizyjnych i radiowych

Komentarz eksperta: Targetowanie behawioralne polega na analizie zachowań użytkowników, takich jak przeglądane produkty czy czas spędzony na stronie, w celu personalizacji treści marketingowych i dostosowania oferty do indywidualnych potrzeb klienta.

Źródło: Laskowska-Rutkowska A. (red.), *Cyfryzacja w zarządzaniu*, CeDeWu, Warszawa 2020, s. 147.

26. (2 pkt) Do głównych wskaźników płynności zalicza się:
- a) stopę bieżącej płynności**
 - b) stopę niskiej płynności
 - c) wskaźniki planistyczne
 - d) wskaźniki rynku kapitałowego

Komentarz eksperta: Wskaźniki płynności pełnią kluczową funkcję w ocenie kondycji finansowej firmy. Pozwalają ocenić, czy firma dysponuje wystarczającym poziomem aktywów obrotowych, by terminowo spłacać zobowiązania bieżące, a tym samym – czy jest w stanie utrzymać swoją bieżącą działalność. Do klasycznych wskaźników płynności zalicza się: (1) wskaźnik bieżącej płynności (current ratio) – iloraz aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych, (2) wskaźnik szybkiej płynności (quick ratio) – iloraz aktywów obrotowych pomniejszonych o zapasy do zobowiązań krótkoterminowych, (3) wskaźnik natychmiastowej płynności (cash ratio) – iloraz środków pieniężnych do zobowiązań krótkoterminowych. Natomiast pozostałe opcje odpowiedzi są nieprawidłowe.

Źródło: Rutkowski A., *Zarządzanie finansami*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 83–85.

27. (2 pkt) Do głównych praw determinujących sprawność organizacyjną, sformułowanych przez Karola Adamieckiego, należą m.in.:
- a) prawo inwestycji
 - b) prawo strategii firmy
 - c) **prawo harmonii**
 - d) prawo międzynarodowe

Komentarz eksperta: Do głównych praw determinujących sprawność organizacyjną, sformułowanych przez Karola Adamieckiego, należą prawa: harmonii, podziału pracy, koncentracji, optymalnej produkcji, inercji przyzwyczajęń i przekory.

Źródło: Zakrzewska-Bielawska A. (red.), *Podstawy zarządzania*, Wydawnictwo Nieoczywiste, Łódź 2020, s. 96.

28. (2 pkt) Co to jest annuita?
- a) **seria stałych płatności dokonywanych w ciągu n okresów, w równych odstępach czasu**
 - b) płatność jednorazowa, roczna
 - c) seria płatności dokonywanych w ciągu roku, w różnych ratach
 - d) seria płatności dokonywanych w danym okresie, w różnych odstępach czasu

Komentarz eksperta: Annuita (inaczej: renta finansowa lub renta regularna) to termin używany w finansach do określenia serii stałych płatności dokonywanych w równych odstępach czasu przez określoną liczbę okresów. Annuitę stosuje się powszechnie w instrumentach finansowych takich jak: kredyty i pożyczki spłacane w ratach annuitetowych, leasing, inwestycje kapitałowe (np. obligacje wypłacające stały kupon), plany oszczędnościowe lub emerytalne. W praktyce oznacza to, że np. spłata kredytu hipotecznego w ratach annuitetowych polega na dokonywaniu równych kwotowo rat w określonych odstępach czasu (najczęściej co miesiąc), przy czym zmienia się proporcja części kapitałowej i odsetkowej. Kluczowe cechy annuity: równa wysokość każdej płatności, regularny odstęp czasowy między płatnościami (np. miesiąc, kwartał, rok), ustalona liczba okresów płatniczych.

Źródło: Rutkowski A., *Zarządzanie finansami*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 186–187.

29. (2 pkt) Do czego wykorzystywana jest analiza progu rentowności?
- a) **do oceny ryzyka prowadzonej działalności gospodarczej i alternatywnych projektów inwestycyjnych**
 - b) do określenia optymalnego poziomu zatrudnienia w długim okresie
 - c) do obniżenia kosztów stałych
 - d) do obniżenia kosztów zmiennych

Komentarz eksperta: Analiza progu rentowności jest wykorzystywana do oceny ryzyka działalności gospodarczej oraz efektywności alternatywnych projektów inwestycyjnych. Polega ona na ustaleniu takiego poziomu sprzedaży, przy którym przychody zrównują się z kosztami całkowitymi (stałymi i zmiennymi), a zysk wynosi zero. Punkt ten nazywany jest progiem rentowności (*break-even po-*

int). Dzięki analizie prognozy rentowności przedsiębiorcy mogą lepiej ocenić ryzyko i podejmować bardziej racjonalne decyzje inwestycyjne, zwłaszcza na etapie planowania nowych przedsięwzięć. Pozostałe odpowiedzi nie stanowią głównego celu analizy prognozy rentowności.

Źródło: Rutkowski A., *Zarządzanie finansami*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 143.

30. (2 pkt) Kiedy przejęcie firmy przez kupienie jej akcji jest korzystniejsze niż budowanie jej od podstaw?

- a) **gdy wskaźnik q Tobina jest mniejszy od jedności**
- b) gdy wskaźnik q Tobina jest większy od jedności
- c) gdy wskaźnik q Tobina równa się jeden
- d) gdy wskaźnik q Tobina jest większy od zera

Komentarz eksperta: Wskaźnik q Tobina jest wykorzystywany do oceny opłacalności inwestycji oraz wyceny przedsiębiorstwa poprzez porównanie rynkowej wartości jego aktywów do ich wartości odtworzeniowej. Pozwala na analizę opłacalności inwestycji oraz ocenę czy przedsiębiorstwo powinno być przejęte poprzez kupno jej akcji, czy też powinno być zbudowane od podstaw. Gdy wskaźnik q Tobina jest mniejszy od jedności, to korzystniej jest kupić jej akcje zamiast budować firmę od podstaw. Firmy z niskim wskaźnikiem Q stanowią dla inwestorów atrakcyjny obiekt do przejęcia.

Źródło: Rutkowski A., *Zarządzanie finansami*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003, s. 97.

31. (2 pkt) Do poziomów dojrzałości procesowej według modelu BPMM (Business Process Maturity Model) zalicza się:

- a) **poziom I: początkowy, poziom II: sterowanie, poziom III: standaryzacja, poziom IV: przewidywalność, poziom V: innowacje**
- b) poziom I: intuicyjny, poziom II: sterowanie, poziom III: standaryzacja, poziom IV: przewidywalność, poziom V: automatyzacja
- c) poziom I: początkowy, poziom II: sterowanie, poziom III: standaryzacja, poziom IV: przewidywalność, poziom V: chaos kreatywny
- d) poziom I: początkowy, poziom II: sterowanie, poziom III: standaryzacja, poziom IV: przewidywalność, poziom V: stabilizacja rynkowa

Komentarz eksperta: Model ten wskazuje na poziom dojrzałości procesowej organizacji oraz reguły klasyfikacji do pięciu poziomów. Umożliwia także diagnozowanie i ocenę podejścia organizacji do zarządzania procesami biznesowymi, jego skuteczność, jak również wyznaczenie kierunku i zakresu uprawnień. Prawidłową odpowiedzią jest: poziom I: początkowy, poziom II: sterowanie, poziom III: standaryzacja, poziom IV: przewidywalność, poziom V: innowacje. Poziom I – początkowy – oznacza, że procesy są nieregularne, zależą od działań jednostek, brak formalizacji. Dominują reakcje na problemy, a nie planowanie. Poziom II – sterowanie – oznacza, że procesy są kontrolowane i realizowane w sposób powtarzalny, ale nadal mało spójne w skali całej organizacji. Poziom III – standaryzacja – odnosi się do ujednolicania i dokumentowania procesów, aby korzystać z doświadczeń i najlepszych praktyk całej organizacji, co powoduje większą przewidywalność działań. Poziom IV

– przewidywalność – dotyczy pomiaru i weryfikowania efektywności procesów z wykorzystaniem metod i narzędzi statystycznych, co jest podstawą do planowania zmian w procesach i wdrażania nowych. Poziom V – innowacje – oznacza, że organizacja aktywnie poszukuje innowacyjnych rozwiązań, które umożliwiają optymalizację procesów w kontekście realizacji celów biznesowych. BPMM jest użytecznym narzędziem strategicznym – pozwala nie tylko ocenić „gdzie jesteśmy”, ale również „dokąd możemy zmierzać” jako organizacja, która chce świadomie rozwijać swoje podejście do procesów biznesowych.

Źródło: Gzik T., *Zarządzanie procesami biznesowymi z wykorzystaniem chmury obliczeniowej*, Difin, Warszawa 2023, s. 57.

32. (2 pkt) Które z podanych modeli zalicza się do podstawowych modeli chmury obliczeniowej?

- a) infrastruktura jako usługa, platforma jako usługa, oprogramowanie jako usługa
- b) infrastruktura jako system, proces jako usługa, system jako aplikacja
- c) internet jako usługa, proces jako usługa, system jako aplikacja
- d) infrastruktura jako usługa, proces jako usługa, system jako aplikacja

Komentarz eksperta: Do podstawowych modeli chmury obliczeniowej zalicza się model: infrastruktura jako usługa (Infrastructure as a Service – IaaS), platforma jako usługa (Platform as a Service – PaaS), oprogramowanie jako usługa (Software as a Service – SaaS). Model IaaS związany jest z dostarczaniem przestrzeni dyskowej, zasobów infrastruktury sprzętowej, sieciowej, serwerów, systemów operacyjnych, na których hostujący opiera własne rozwiązania informatyczne. PaaS dotyczy środowisk, które umożliwiają projektowanie, budowę, testowanie rozwiązań informatycznych. SaaS odnosi się do subskrypcji oprogramowania i systemów informatycznych wraz z ich aktualizacjami, zabezpieczeniami, infrastrukturą i kopiami zapasowymi, które są niewidoczne z perspektywy użytkownika.

Źródło: Gzik T., *Zarządzanie procesami biznesowymi z wykorzystaniem chmury obliczeniowej*, Difin, Warszawa 2023, s. 88.

33. (2 pkt) Jak nazywa się zestaw nowych technologii, które umożliwiają przeprojektowanie podstawowych procesów, wykorzystując robotykę i uczenie maszynowe?

- a) inteligentna automatyzacja procesów (IPA)
- b) zaawansowana analityka
- c) outsourcing procesów biznesowych (BPO)
- d) cyfryzacja

Komentarz eksperta: Zestaw nowych technologii, które umożliwiają przeprojektowanie podstawowych procesów, wykorzystując robotykę i uczenie maszynowe to inteligentna automatyzacja procesów (IPA). Może zastąpić ludzki wysiłek w procesach obejmujących agregowanie danych z wielu systemów lub pobieranie informacji z pisemnego dokumentu i wprowadzanie ich w formie standaryzowanych danych wejściowych.

Źródło: Gzik T., *Zarządzanie procesami biznesowymi z wykorzystaniem chmury obliczeniowej*, Difin, Warszawa 2023, s. 58.

34. (2 pkt) Model cyklu życia sektora opisuje jego ewolucję od powstania do schyłku. W klasycznym ujęciu wyróżnia się cztery podstawowe fazy: rozwój, wzrost, dojrzałość i schyłek. W rozszerzonej wersji tego modelu dodano piątą fazę, która charakteryzuje się narastającą rywalizacją, powolniejszym wzrostem rynku oraz wyjściem niektórych konkurentów. Jak nazywa się ta dodatkowa faza?
- a) przesycenie rynku
 - b) kryzys**
 - c) regresja
 - d) stagnacji strukturalnej

Komentarz eksperta: Faza piąta to moment, w którym słabsze firmy wypadają z sektora, a przedsiębiorstwa o silnej pozycji muszą dostosować swoje strategie. Kluczowe znaczenie w tym okresie ma sprawne zarządzanie oraz siła finansowa organizacji, które decydują o tym, czy firma utrzyma się na rynku i przejdzie do fazy dojrzałości, czy zostanie wypchnięta przez konkurencję. Zrozumienie tej fazy pozwala przedsiębiorstwom lepiej przygotować się na trudności i podjąć odpowiednie działania, takie jak optymalizacja kosztów, dywersyfikacja oferty czy wzmocnienie przewagi konkurencyjnej.

Źródło: Szymańska K. (red.), *Kompedium metod i technik zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 169–170.

35. (2 pkt) Od 2026 roku w Polsce wprowadzone zostaną zmiany w systemie wynagradzania. Jednym z kluczowych elementów nowego systemu będzie:
- a) wprowadzenie jednolitego dodatku inflacyjnego do płacy minimalnej
 - b) możliwość zastąpienia części stałego wynagrodzenia okresowymi dodatkami i premiami
 - c) ujednolicenie minimalnego wynagrodzenia z tzw. wynagrodzeniem zasadniczym**
 - d) obniżenie płacy minimalnej w celu zwiększenia konkurencyjności firm

Komentarz eksperta: Od 2026 roku w Polsce wejdą w życie zmiany dotyczące ustalania płacy minimalnej, które wynikają z wdrażania unijnych regulacji. Najważniejszym elementem reformy jest ujednolicenie minimalnego wynagrodzenia z wynagrodzeniem zasadniczym, co oznacza, że do płacy minimalnej nie będą już wliczane różnego rodzaju premie, dodatki czy nagrody. Pracownik musi otrzymać co najmniej 5 070 zł brutto jako wynagrodzenie podstawowe, a wszelkie inne świadczenia będą naliczane oddzielnie.

Nowy system ma na celu zwiększenie przejrzystości wynagrodzeń i zapewnienie, że pracownicy faktycznie otrzymują minimalną pensję w formie podstawowego wynagrodzenia, a nie w postaci nieregularnych dodatków. Takie rozwiązanie wpłynie na większą stabilność dochodów pracowników oraz pozwoli na lepsze planowanie wydatków, zarówno przez nich, jak i przez pracodawców.

Źródło: <https://businessinsider.com.pl/praca/czekaja-nas-zmiany-w-zarobkach-minimalna-krajowa-zauwazalnie-wzrosnie-w-2026-r/2edwg4s>

36. (2 pkt) W kontekście metodyki Six Sigma, cykl DMAIC jest kluczowym narzędziem usprawniania procesów biznesowych. Który z poniższych zestawów etapów poprawnie przedstawia ten cykl?

- a) **Define – Measure – Analyze – Improve – Control**
- b) Decide – Monitor – Assess – Implement – Check
- c) Design – Manage – Adapt – Innovate – Confirm
- d) Detect – Measure – Align – Improve – Classify

Komentarz eksperta: Cykl DMAIC to podstawowa metodologia Six Sigma służąca do systematycznego doskonalenia procesów. Obejmuje pięć etapów: Define (zdefiniowanie problemu), Measure (pomiar i zbieranie danych), Analyze (analiza przyczyn problemu), Improve (wdrożenie usprawnień) oraz Control (monitorowanie zmian). DMAIC jest szczególnie skuteczny w organizacjach dążących do redukcji zmienności procesów i poprawy jakości, co przekłada się na zwiększenie efektywności operacyjnej oraz satysfakcji klienta.

Źródło: Szymańska K. (red.), *Kompendium metod i technik zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019, s. 297–298.

37. (2 pkt) W firmie zajmującej się projektowaniem oprogramowania kierownik regularnie angażuje zespół w podejmowanie decyzji dotyczących rozwiązań technicznych i konsultuje się z pracownikami przed podjęciem ostatecznej decyzji. Często chwali pracowników za dobre pomysły i zapewnia im wsparcie w realizacji zadań, ale ostateczną odpowiedzialność za decyzje pozostawia sobie. Jaki styl kierowania najlepiej opisuje tę sytuację?

- a) styl dyrektywny
- b) styl towarzyski
- c) styl partycypacyjny
- d) **styl konsultatywny**

Komentarz eksperta: W literaturze wyróżnia się cztery podstawowe style kierowania, które są opisane w kontekście zorientowania na cel lub na ludzi.

- Styl dyrektywny – menedżer autokrata, który koncentruje się głównie na zadaniach i celach, mało angażując się w relacje międzyludzkie. Daje jasne instrukcje, wymaga egzekwowania wyników i często narzuca sposób wykonania zadań. Sprawdza się w sytuacjach kryzysowych i przy prostych zadaniach, gdzie pracownicy nie są jeszcze w pełni wykwalifikowani.
- Styl konsultatywny – menedżer doradca, który dba o to, by pracownicy byli zaangażowani w podejmowanie decyzji, ale ostateczną odpowiedzialność zachowuje dla siebie. Skupia się na zadaniach, ale również na współpracy z pracownikami, zapewniając wsparcie i doceniając ich wkład. Styl ten sprzyja efektywności, zaangażowaniu oraz rozwojowi zespołu.
- Styl towarzyski – menedżer przyjaciel, który koncentruje się na budowaniu dobrych relacji międzyludzkich, zapewniając atmosferę współpracy i wsparcia. Pracownicy mają duży wpływ na podejmowanie decyzji, ale proces osiągania celów bywa zaniedbywany na rzecz utrzymywania pozytywnych relacji. Styl ten sprawdza się w zespołach, gdzie kluczowa jest atmosfera pracy, ale nie zawsze jest odpowiedni, gdy priorytet stanowi wydajność.

- Styl niezaangażowany – menedżer formalista, który wykazuje minimalne zainteresowanie zarówno zadaniami, jak i ludźmi. Daje pracownikom dużą swobodę, ale utrzymuje kontrolę nad przestrzeganiem zasad i reguł. Sprawdza się w zespole, który jest samodzielny i dobrze wykwalifikowany, jednak w innych sytuacjach może prowadzić do braku kontroli nad zespołem.

Każdy z tych stylów ma swoje miejsce w zależności od charakterystyki zespołu i sytuacji organizacyjnej.

Źródło: Zakrzewska-Bielawska A. (red.), *Podstawy zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wydawnictwo Nieoczywiste, Łódź 2020, s. 416–418.

38. (2 pkt) Który model biznesowy, uwzględniający kluczowe wyzwania ery cyfrowej, opiera się na pięciu filarach: bezpieczeństwie, partnerstwie, nowych technologiach, gospodarce oraz transformacji cyfrowej?
- PROGRESS
 - SPEED**
 - FUTURE
 - INNOVATE

Komentarz eksperta: Model SPEED to nowoczesna koncepcja zarządzania w erze czwartej rewolucji przemysłowej, kładąca nacisk na prędkość działania jako kluczowy czynnik sukcesu. Akronim SPEED odnosi się do pięciu filarów istotnych w cyfrowym świecie: bezpieczeństwa (security), partnerstwa (partnership), nowych technologii (emerging and disruptive technologies), gospodarki (economy and business) oraz transformacji cyfrowej (digital transformation). Firmy, które rozumieją wagę tych elementów, mogą dynamicznie reagować na zmieniające się warunki rynkowe i budować przewagę konkurencyjną.

Źródło: Gregor B., Kaczorowska-Spychalska D. (red.), *Technologie cyfrowe w biznesie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020, s. 59.

39. (2 pkt) Na czym polega Quality Maturity Method w kontekście innowacyjności organizacji?
- na wspieraniu organizacyjnego uczenia się i rozwoju innowacji poprzez analizę procesów, wyników i środowiska biznesowego**
 - na automatyzacji wszystkich procesów biznesowych poprzez zaawansowane algorytmy sztucznej inteligencji
 - na wyłącznie ilościowej analizie danych rynkowych w celu określenia potencjalnych zysków z innowacji
 - na tworzeniu nowych technologii bez konieczności uwzględniania potrzeb rynku i klientów

Komentarz eksperta: Quality Maturity Method koncentruje się na wspieraniu innowacyjności organizacji poprzez analizę kluczowych aspektów, takich jak procesy, wyniki i środowisko fizyczne. Główne założenia tej metody obejmują identyfikację możliwości innowacyjnych, gromadzenie informacji, planowanie projektów oraz monitorowanie wpływu wdrożonych rozwiązań. Dane wejściowe, takie jak wielkość rynku i preferencje klientów, są kluczowe dla skutecznego rozwoju innowacji.

Źródło: Ćwiertniak R., *Sztuczna inteligencja w organizacji. Innowacje biznesowe w praktyce*, Onepress, Gliwice 2024, s. 215–216.

40. (2 pkt) Który z poniższych elementów nie jest jedną z wytycznych Deloitte dotyczących etycznego korzystania z AI

a) **adaptacyjność i samodzielność systemów AI**

b) sprawiedliwość i bezstronność

c) odpowiedzialność i rozliczalność

d) poszanowanie poufności

Komentarz eksperta: Deloitte w swoim Trustworthy AI Framework określiło sześć kluczowych wytycznych dotyczących etycznego i odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji:

- sprawiedliwość i bezstronność – systemy AI powinny działać w sposób niedyskryminujący, a ich decyzje powinny być regularnie sprawdzane pod kątem potencjalnych uprzedzeń
- transparentcja i jasność – użytkownicy powinni rozumieć, w jaki sposób ich dane są wykorzystywane, a algorytmy powinny być audytowalne
- odpowiedzialność i rozliczalność – organizacje muszą jasno określać, kto ponosi odpowiedzialność za decyzje podejmowane przez systemy AI
- bezpieczeństwo i ochrona – AI musi być zabezpieczone przed cyberzagrożeniami oraz innymi ryzykami, które mogłyby prowadzić do fizycznych lub cyfrowych szkód
- poszanowanie poufności – dane użytkowników muszą być chronione, a AI nie może wykorzystywać ich poza ustalonym zakresem bez wyraźnej zgody
- solidność i wiarygodność – systemy AI powinny działać w sposób przewidywalny i dostarczać rzetelnych wyników, nawet w dynamicznie zmieniających się warunkach.

Pojęcie adaptacyjność i samodzielność systemów AI nie jest częścią oficjalnych wytycznych Deloitte, ponieważ nadmierna autonomia systemów AI bez mechanizmów nadzoru mogłaby prowadzić do nieprzewidywalnych skutków, utraty kontroli nad decyzjami AI i potencjalnych zagrożeń etycznych.

Źródło: Davenport T. H., Mittal N., *Sztuczna inteligencja w biznesie. Jak zdobyć rynkową przewagę dzięki AI*, MT Biznes, Warszawa 2023, s. 165–167.

41. (2 pkt) Który z poniższych Zespołów Reagowania na Incydynty Bezpieczeństwa Komputerowego (CSIRT) nie istnieje?

a) CSIRT NASK

b) CSIRT GOV

c) CSIRT MON

d) **CSIRT DEF**

Komentarz eksperta: Zgodnie z Ustawą o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (KSC), w Polsce istnieją trzy główne Zespoły Reagowania na Incydynty Bezpieczeństwa Komputerowego (CSIRT): CSIRT NASK, CSIRT GOV oraz CSIRT MON. Każdy z tych zespołów ma przypisane konkretne zadania i odpowiedzialności w zakresie koordynacji incydentów zgłaszanych przez podmioty wchodzące w skład Krajowego Systemu Cyberbezpieczeństwa.

- CSIRT NASK jest odpowiedzialny za koordynowanie incydentów zgłaszanych przez jednostki samorządu terytorialnego, uczelnie publiczne, agencje wykonawcze oraz inne podmioty działające na rzecz użyteczności publicznej.
- CSIRT GOV działa w ramach Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i odpowiada za incydynty związane z administracją publiczną oraz infrastrukturą krytyczną.

- CSIRT MON zajmuje się incydentami związanymi z obronnością państwa oraz podmiotami podległymi Ministrowi Obrony Narodowej.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/zespol-reagowania-na-incydenty-bezpieczenstwa-komputerowego-csirt>

42. (2 pkt) Wynikiem jakiego typu analityki danych są rekomendacje decyzji i działań:
- a) analityki deskryptywnej
 - b) analityki diagnostycznej
 - c) analityki predykcyjnej
 - d) analityki preskrytywnej**

Komentarz eksperta: Jedną z popularnych klasyfikacji analityki danych, która tłumaczy, kiedy i w jakich sytuacjach może być ona przydatna, jest klasyfikacja profesora Toma Davenporta. Dzieli on analitykę danych na trzy podkategorie: analitykę opisową/deskryptywną, predykcyjną i preskryptywną. W literaturze spotyka się także dodatkowo analitykę diagnostyczną. Ostatnim typem jest analityka preskryptywna, która skutkuje zaleceniami. Celem jej jest dostarczenie konkretnych rekomendacji decyzji, a nie tylko prognoz. Jest to najbardziej złożony typ analityki, wymagający określonych danych historycznych, ale też analitycznego wysiłku modelarskiego i współpracy z biznesem w celu poprawnej kalibracji modeli decyzyjnych tak, aby odzwierciedlały one najlepiej cele biznesowe. Rekomendowane decyzje mogą być wdrażane automatycznie bez wiedzy i interwencji człowieka, albo być tylko propozycją decyzji, którą ostatecznie podejmuje człowiek.

Źródło: Davenport T. H. (2013). Analytics 3.0. *Harvard Business Review*, 91(12), 64–72. <https://hbr.org/2013/12/analytics-30>

43. (2 pkt) Modele predykcyjne określane mianem tzw. czarnych skrzynek (ang. black box) można próbować objaśnić poprzez zastosowanie narzędzi typu:
- a) Business Intelligence (BI)
 - b) uczenie maszynowe (ang. ML – Machine Learning)
 - c) głębokie uczenie maszynowe (ang. DL – Deep Learning)
 - d) eXplainable AI (XAI)**

Komentarz eksperta: Bardzo często modele o najwyższej zdolności predykcyjnej są najbardziej złożone i trudne do objaśnienia, zaś modele prostsze dają się wyjaśnić, ale wykazują zazwyczaj słabszą zdolność prognostyczną. Jest to swoista wymiennosc (ang. trade-off), przed którą stoją analitycy danych w wyborach swoich modeli. W zastosowaniach biznesowych końcowymi użytkownikami lub konsumentami modeli są pracownicy operacyjni, pracujący na co dzień z klientem lub w operacjach, np. w zaopatrzeniu. Skuteczne wdrożenie narzędzi SI w przedsiębiorstwie wymaga też zdobycia zaufania tych pracowników do tej klasy narzędzi, a to zaufanie łatwiej jest zdobyć, kiedy prognozy czy decyzje maszyn da się wyjaśnić. Stąd często naukowcy danych (Data Scientists) poświęcają bardzo wysoką zdolność predykcyjną tzw. czarnych skrzynek, na rzecz prostszych, ale dających się objaśnić modeli. Innym rozwiązaniem tego problemu są metody klasy XAI (ang. eXplainable AI), które można stosować wraz z modelami czarnych skrzynek, które pozwalają wyjaśnić ich działanie.

Źródło: Biecek P., Burzykowski T. (2021). *Explanatory model analysis: explore, explain, and examine predictive models*. Chapman and Hall/CRC. <https://doi.org/10.1201/9780429027192>

44. (2 pkt) W którym etapie procesu inwestycyjno-doradczego robo-advisor jest najbardziej zaawansowany?

- a) **pozyskiwania i analizy informacji o kliencie**
- b) automatycznej akceptacji transakcji
- c) całkowicie samodzielnego zarządzania portfelem inwestycyjnym
- d) oceny wpływu czynników makroekonomicznych na rynek

Komentarz eksperta: Robo-advisor najlepiej rozwinięty jest na początkowym etapie procesu, gdzie interaktywna ankieta i analiza zachowań użytkownika pomagają określić profil inwestora i jego preferencje. Robo-advisor to cyfrowa platforma doradztwa inwestycyjnego, która wykorzystuje algorytmy i sztuczną inteligencję (AI) do automatycznego zarządzania inwestycjami. Działa bez bezpośredniego udziału doradców finansowych lub z ich minimalnym wsparciem (modele hybrydowe).

Źródło: Nowicka K. (red.), *Biznes cyfrowy. Perspektywa innowacji cyfrowych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2019, s. 121.

45. (2 pkt) Jaką funkcję pełni technologia XBRL (ang. Extensible Business Reporting Language) w raportowaniu finansowym?

- a) **służy do znakowania i identyfikowania informacji w sprawozdaniach finansowych, ułatwiając ich analizę i porównywalność**
- b) jest narzędziem do tworzenia wykresów finansowych w arkuszach kalkulacyjnych
- c) pozwala na automatyczne księgowanie transakcji finansowych
- d) umożliwia konwersję dokumentów finansowych na format XLS

Komentarz eksperta: XBRL (ang. Extensible Business Reporting Language) to język umożliwiający oznakowanie danych finansowych, co usprawnia raportowanie, analizę oraz porównywalność sprawozdań różnych jednostek. Oparty jest na języku XML. Jest wymagany w jednolitym formacie ESEF (Jednolity Europejski Format Raportowania), a jego zastosowanie stopniowo rozszerza się na dodatkowe elementy sprawozdań finansowych.

Źródło: Gregor B., Kaczorowska-Spychalska D. (red.), *Technologie cyfrowe w biznesie*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020, s. 151.

46. (2 pkt) Co inwestor otrzymuje w zamian za finansowanie w ramach ICO (ang. Initial Coin Offering)?

- a) akcje spółki technologicznej
- b) obligacje korporacyjne
- c) **tokeny powiązane z określonymi prawami**
- d) gwarancję zwrotu z inwestycji

Komentarz eksperta: W ramach Initial Coin Offering (ICO) inwestorzy otrzymują tokeny, które mogą dawać prawa do dywidendy, licencji, własności, głosu lub udziału w przyszłych dochodach emitenta. ICO przypomina nowoczesny crowdfunding, jednak opiera się na technologii blockchain i tokenizacji wartości.

Źródło: Nowicka K. (red.), *Biznes cyfrowy. Perspektywa innowacji cyfrowych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2019, s. 136–137.

47. (2 pkt) Co jest głównym założeniem koncepcji fizycznego internetu (ang. The Physical Internet)?

- a) zastąpienie tradycyjnego transportu towarów transportem cyfrowym
- b) otwarty globalny system logistyczny oparty na zasadach cyfrowego internetu**
- c) przechowywanie towarów w chmurze w celu optymalizacji kosztów
- d) automatyzacja produkcji poprzez wykorzystanie sztucznej inteligencji

Komentarz eksperta: Fizyczny internet (ang. The Physical Internet) bazuje na idei cyfrowej sieci transmisji danych i adaptuje jej zasady do logistyki, umożliwiając efektywną, optymalną i zrównoważoną dystrybucję dóbr. Jego celem jest usprawnienie łańcucha dostaw poprzez kapsułkowanie i interoperacyjność, co zwiększa efektywność oraz minimalizuje wpływ na środowisko.

Źródło: Laskowska-Rutkowska A. (red.), *Cyfryzacja w zarządzaniu*, CeDeWu, Warszawa 2020, s. 84.

48. (2 pkt) Które modele spośród wymienionych są kluczowe dla generatywnej sztucznej inteligencji?

- a) sieci neuronowe, modele autoregresyjne i VAEs**
- b) systemy ekspertowe i tradycyjne algorytmy AI
- c) systemy rozpoznawania obrazów i tekstów
- d) modele predykcyjne i analityczne

Komentarz eksperta: Generatywna sztuczna inteligencja jest formą sztucznej inteligencji, która może tworzyć tekst, obrazy i zróżnicowane treści w oparciu o dane, na których jest szkolona. W generatywnej sztucznej inteligencji wykorzystywane są różne modele, takie jak sieci neuronowe, modele autoregresyjne i wariacyjne autoenkodery (VAEs), które są kluczowe w procesie generowania nowych danych.

Ćwiartniak R., *Sztuczna inteligencja w organizacji. Innowacje biznesowe w praktyce*, Onepress, Gliwice 2024, s. 47.

49. (2 pkt) Do osiągnięcia dodatniej stopy zwrotu niezależnie od sytuacji na rynkach finansowych dążą:

- a) fundusze akcji
- b) fundusze mieszane zrównoważone
- c) fundusze absolutnej stopy zwrotu**
- d) fundusze dłużne

Komentarz eksperta: Fundusze absolutnej stopy zwrotu stosują elastyczną politykę inwestycyjną, umożliwiającą osiągnięcie dodatniej stopy zwrotu w każdym horyzoncie czasowym, niezależnie od sytuacji na rynkach finansowych. W odróżnieniu od innych funduszy, ich portfel nie musi zawierać określonego udziału papierów wartościowych, co daje większą swobodę w doborze strategii inwestycyjnych.

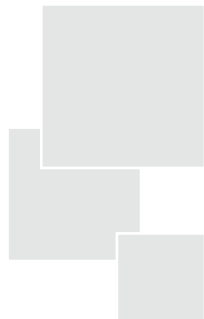
Źródło: Banaszczak-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 212.

50. (2 pkt) Co charakteryzuje fundusz inwestycyjny otwarty (FIO)?
- a) określony czas istnienia i stała liczba tytułów uczestnictwa
 - b) zmienna liczba tytułów uczestnictwa i obowiązek odkupu jednostek na żądanie**
 - c) emisja certyfikatów inwestycyjnych na okaziciela
 - d) wykup certyfikatów tylko na końcu okresu inwestycyjnego

Komentarz eksperta: Fundusz inwestycyjny otwarty cechuje się płynnością, umożliwiając uczestnikom odkupienie jednostek uczestnictwa na żądanie, co oznacza zmienną liczbę jednostek i elastyczność w zarządzaniu aktywami funduszu.

Źródło: Banaszczak-Soroka U. (red.), *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019, s. 211.

Część IV

Działania towarzyszące XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości

Kilka słów od Organizatorów

W ramach Olimpiady Przedsiębiorczości, poza głównym nurtem zawodów, realizowane są działania towarzyszące, tj. projekty edukacji ekonomicznej skierowane do uczniów szkół z małych miejscowości (do 50 tys. mieszkańców): *Innowatorium*, *Tydzień przedsiębiorczości*, *Praktyk Biznesu*, *Sukces w finansach osobistych* oraz *Diamenty Przedsiębiorczości* (dla uczestników warsztatów/spotkań realizowanych w ramach projektów *Innowatorium*, *Tydzień Przedsiębiorczości* oraz *Praktyk Biznesu* lub zawodników Olimpiady z grona laureatów, finalistów i uczestników eliminacji centralnych).

W tym roku specjalnie dla laureatów i finalistów oraz uczestników eliminacji centralnych XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości przygotowaliśmy wyjątkową propozycję rozwojową – udział w prestiżowych warsztatach pt. *Jak się odnaleźć w roli lidera?*

Innowatorium. Tydzień Przedsiębiorczości

Założenia programowe i organizacyjne

Idea

15-godzinne warsztaty z obszaru przedsiębiorczości, biznesu i zarządzania, finansów, marketingu adresowane do uczniów szkół ponadpodstawowych z ośrodków miejskich liczących do 50 tys. mieszkańców, będące działaniem towarzyszącym XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości, realizowanym w roku szkolnym 2024/2025.

Cele

- Zainspirowanie młodych ludzi do samodzielnego pogłębiania wiedzy z biznesu i zarządzania.
- Rozbudzenie i wzmocnienie postawy proaktywnej i proprzedsiębiorczej.
- Wyrównanie szans w dostępie do oferty wysokiej jakości warsztatów aktywizujących prowadzonych przez przedstawicieli środowiska akademickiego.
- Promocja wiedzy, umiejętności i postaw rozwijanych u zawodników Olimpiady Przedsiębiorczości.
- Zainteresowanie młodzieży studiowaniem na kierunkach ekonomicznych.

Adresaci

Uczniowie publicznych szkół ponadpodstawowych zlokalizowanych w miejscowościach poniżej 50 tys. mieszkańców.

Program

Program składa się z 5 stałych bloków tematycznych:

- Zarządzanie kapitałem ludzkim – w tegorocznej edycji: „Siła indywidualności – jak cechy człowieka decydują o sukcesie firmy” – dr Sebastian Narojczyk
- Strategie przedsiębiorstw – w tegorocznej edycji: „Misja i wizja jako fundament zrównoważonego zarządzania” – dr Bartosz Marcinkowski
- Finanse przedsiębiorstw – w tegorocznej edycji: „Finanse przedsiębiorstw w dobie cyfryzacji: możliwości i zagrożenia” – dr Paulina Śmiałek-Liszczyńska
- Nowoczesny marketing – w tegorocznej edycji: „Miejsce jako produkt i jego promocja w erze cyfrowej” – dr Anita Perska
- Miękkie elementy zarządzania – w tegorocznej edycji: „Kim jest lider? Warsztaty z zarządzania zespołem” – dr Alicja Koperska.

Miejsce

Spotkania online za pośrednictwem aplikacji MS Teams

Termin

Cztery edycje realizowane w kwietniu 2025 roku.

Organizacja

- Cztery edycje *Innowatorium* realizowane zdalnie w czasie rzeczywistym za pośrednictwem MS Teams; w jednej szkole realizowana jest jedna edycja programu.
- Program jednej edycji obejmuje 15 godzin, po 3 godziny zegarowe dla każdego bloku tematycznego.
- Program każdego bloku realizowany jest metodą klasy odwróconej, czyli zajęcia w czasie rzeczywistym poprzedzone są asynchroniczną pracą własną uczniów nad zadaniem/poleceniem przekazanym przez prowadzących.
- Realizacja 15-godzinnego programu może być dowolnie rozbita na kolejne dni.
- Zajęcia prowadzone są metodami aktywizującymi.
- Nauczyciele otrzymują pakiet materiałów edukacyjnych do przeprowadzenia zajęć będących kontynuacją warsztatów online.
- Warsztaty prowadzone są w grupach liczących 45–50 uczniów.
- Uczniom towarzyszy opiekun z każdej szkoły, który odpowiada za udział w warsztatach.
- Opiekunowie grup zachęceni są do aktywnego udziału w warsztatach.
- Organizator (FPiAKE) zapewnia materiały warsztatowe (dydaktyczne).
- Uczestnicy za aktywne uczestnictwo otrzymują nagrody książkowe.
- Szkoły biorące udział w warsztatach otrzymują pakiet publikacji z zakresu literatury podstawowej Olimpiady Przedsiębiorczości.
- Uczestnicy oraz szkoły po ukończeniu warsztatu otrzymują certyfikaty.
- Udział w warsztatach jest bezpłatny.
- Zajęcia poddawane są ewaluacji.

Rekrutacja szkół do projektu

Rekrutacja do udziału w działaniu *Innowatorium. Tydzień Przedsiębiorczości* odbywa się w dwóch formach:

- 1) indywidualne zgłoszenia szkoły lub kilku szkół spełniających kryteria rekrutacyjne;
- 2) dobór celowy prowadzony przez Organizatora w odniesieniu do kryteriów rekrutacyjnych.

Kryteria rekrutacyjne:

1. Zapewnienie opiekuna grup szkolnych.
2. Zgłoszenie co najmniej 50 uczniów.
3. Szkoła/y znajdująca/e się w miejscowościach liczących do 50 tys. mieszkańców.
4. Udział każdego ucznia w co najmniej 4 z 5 bloków warsztatowych.
5. Wsparcie organizacyjne.

Przyjmuje się kryterium pomocnicze:

- kryterium większego oddziaływania – udział kilku szkół z terenu jednego powiatu, z zastrzeżeniem kryterium 1.

Organizator przyjmuje kryterium geograficzne jako kryterium wiodące. Do udziału zapraszane są przede wszystkim szkoły z województw o najniższym odsetku zgłoszeń w kolejnych edycjach Olimpiady oraz szkoły z województw nieobjętych działaniami projektowymi.

Zrealizowane edycje

W latach 2008–2025 *Innowatorium. Tydzień Przedsiębiorczości* zrealizowano w następujących miejscowościach:

Rok szkolny	Nr edycji	Powiat	Województwo	Data	Miejscowość
2008/2009	1	wyszkowski	mazowieckie	16–20 marca 2009 r.	Wyszaków
	2	sokólski	podlaskie	18–22 maja 2009 r.	Sokółka
	3	działdowski	warmińsko-mazurskie	25–29 maja 2009 r.	Działdowo
2009/2010	4	tarnobrzegi	podkarpackie	16–20 listopada 2009 r.	Nowa Dęba
	5	rycki	lubelskie	23–27 listopada 2009 r.	Ryki
	6	nidzicki	warmińsko-mazurskie	17–21 maja 2010 r.	Nidzica
	7	bielski	podlaskie	24–28 maja 2010 r.	Bielsk Podlaski
2010/2011	8	sierpecki	mazowieckie	15–19 listopada 2010 r.	Sierpc
	9	łęczycki	łódzkie	22–26 listopada 2010 r.	Łęczyca
	10	konecki	świętokrzyskie	21–25 marca 2011 r.	Końskie
	11	kolski	wielkopolskie	16–20 maja 2011 r.	Koło
	12	dąbrowski	małopolskie	23–27 maja 2011 r.	Dąbrowa Tarnowska
2011/2012	13	jarociński	wielkopolskie	21–25 listopada 2011 r.	Jarocin
	14	miłicki	dolnośląskie	20–24 lutego 2012 r.	Milicz
	15	oleski	dolnośląskie	23–27 kwietnia 2012 r.	Praszka
	16	częstochowski	śląskie	14–18 maja 2012 r.	Lelów
2012/2013	17	opoczyński	łódzkie	3–7 grudnia 2012 r.	Opoczno
	18	łowicki	łódzkie	15–19 kwietnia 2013 r.	Łowicz
	19	garwoliński	mazowieckie	20–24 maja 2013 r.	Garwolin
	20	lubański	dolnośląskie	20–24 maja 2013 r.	Lubań
2013/2014	21	przysuski	mazowieckie	18–22 listopada 2013 r.	Przysucha
	22	łukowski	lubelskie	24–28 marca 2014 r.	Łuków
	23	ostrowski	mazowieckie	19–23 maja 2014 r.	Ostrów Mazowiecka
	24	makowski	mazowieckie	26–30 maja 2014 r.	Maków Mazowiecki
2014/2015	25	grajewski	podlaskie	24–28 listopada 2014 r.	Grajewo
	26	grójecki	mazowieckie	20–24 kwietnia 2015 r.	Grójec
	27	siemiatycki	podlaskie	18–22 maja 2015 r.	Siemiatycze
	28	radzyński	lubelskie	25–29 maja 2015 r.	Radzyń Podlaski

Rok szkolny	Nr edycji	Powiat	Województwo	Data	Miejscowość
2015/2016	29	suski	małopolskie	25–29 kwietnia 2016 r.	Jordanów
	30	włoszczowski	świętokrzyskie	6–20 maja 2016 r.	Włoszczowa
	31	pszczyński	śląskie	6–10 czerwca 2016 r.	Pszczyna
	32	nowotomyski	wielkopolskie	6–10 czerwca 2016 r.	Nowy Tomyśl
2016/2017	33	lipski	mazowieckie	8–12 maja 2017 r.	Lipsko
	34	strzelecki	opolskie	15–19 maja 2017 r.	Strzelce Opolskie
	35	żniński	kujawsko-pomorskie	22–26 maja 2017 r.	Żnin
	36	nysa	opolskie	5–9 czerwca 2017 r.	Nysa
2017/2018	37	czarnkowsko-trzcianecki	wielkopolskie	21–25 maja 2018 r.	Czarnków
	38	czarnkowsko-trzcianecki	wielkopolskie	4–8 czerwca 2018 r.	Czarnków
	39	świebodziński	lubuskie	11–15 czerwca 2018 r.	Świebodzin
	40	kartuski	pomorskie	11–15 czerwca 2018 r.	Kartuzy
2018/2019	41	ślubicki	lubuskie	10–14 grudnia 2018 r.	Ślubice
	42	lubaczowski	podkarpackie	10–14 grudnia 2018 r.	Lubaczów
	43	nowodworski	mazowieckie	10–14 czerwca 2019 r.	Nowy Dwór Mazowiecki
2019/2020	44	biłgorajski	lubelskie	25–29 maja 2020 r.	Biłgoraj
	45	lubartowski	lubelskie	1–5 czerwca 2020 r.	Lubartów
	46	lidzbarski	warmińsko-mazurskie	8–12 czerwca 2020 r.	Lidzbark Warmiński
	47	hrubieszowski	lubelskie	15–19 czerwca 2020 r.	Hrubieszów
2020/2021	48	puławski	lubelskie	7–11 czerwca 2021 r.	Puławy
	49	buski	świętokrzyskie	10–11 oraz 17 czerwca 2021 r.	Busko-Zdrój
	50	wieluński	łódzkie	14–15 oraz 17 czerwca 2021 r.	Wieluń
	51	opoczyński	łódzkie	15–18 czerwca 2021 r.	Opoczno
2021/2022	52	miński	mazowieckie	30 maja – 1 czerwca 2022 r.	Mińsk Mazowiecki
	53	m.st. Warszawa	mazowieckie	6–10 czerwca 2022 r.	Warszawa
	54	giżycki	warmińsko-mazurskie	10, 20–21 czerwca 2022 r.	Giżycko
	55	węgorzewski	warmińsko-mazurskie	7, 9, 13 czerwca 2022 r.	Węgorzewo
2022/2023	56	wieluński	łódzkie	13–16 czerwca 2023 r.	Wieluń

Rok szkolny	Nr edycji	Powiat	Województwo	Data	Miejscowość
2023/2024	57	wolsztyński	wielkopolskie	15–17 kwietnia 2024	Wolsztyn
	58	ślawieński	zachodniopomorskie	22–26 kwietnia 2024	Ślawno
	59	kartuski	pomorskie	13–17 maja 2024	Kartuzy
	60	ropczycko- sędziszewski	podkarpackie	20–25 maja 2024	Ropczyce
2024/2025	61	kazimierski	świętokrzyskie	23–30 kwietnia; 2–6 czerwca	Cudzynowice
	62	wołowski	dolnośląskie	7–11 kwietnia; 26–30 maja	Brzeg Dolny
	63	rawski	łódzkie	12–16 maja; 19–23 maja	Rawa Mazowiecka
	64	nowotomski	wielkopolskie	5–9 maja; 19–23 maja	Nowy Tomyśl
	65	świecki	kujawsko-pomorskie	7–11 kwietnia; 12–16 maja	Świecie

W ramach tegorocznych edycji *Innowatorium* warsztaty odbyły się w powiatach: kazi-mierskim (województwo świętokrzyskie), wołowskim (województwo dolnośląskie), rawskim (województwo łódzkie), nowotomskim (województwo wielkopolskie) i świeckim (województwo kujawsko-pomorskie).

W warsztatach łącznie udział wzięło 294 uczniów z 5 szkół.

Projekt będzie kontynuowany w ramach XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości.

Praktyk Biznesu

Założenia programowe i organizacyjne

Idea

45-minutowe spotkania online z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej adresowane do uczniów szkół ponadpodstawowych z ośrodków miejskich liczących do 50 tys. mieszkańców, będące działaniem towarzyszącym XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości, realizowanym w roku szkolnym 2024/2025.

Cele

- Zainspirowanie oraz motywowanie uczniów planujących w przyszłości prowadzenie własnej firmy.
- Rozbudzenie i wzmocnienie postawy proaktywnej i proprzedsiębiorczej.
- Promowanie samozatrudnienia oraz idei start-upu.
- Promocja Olimpiady Przedsiębiorczości.

Adresaci

Uczniowie publicznych szkół ponadpodstawowych z ośrodków miejskich liczących do 50 tys. mieszkańców.

Program

Program spotkań dotyczy praktycznych aspektów prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Miejsce

Spotkania online za pośrednictwem aplikacji MS Teams.

Termin

15 spotkań realizowanych w czerwcu 2025 r.

Organizacja

- 15 spotkań realizowanych online (w jednej szkole realizowane jest jedno spotkanie).
- 45-minutowe spotkania prowadzone są w szkołach zdalnie w czasie rzeczywistym za pośrednictwem MS Teams w ramach lekcji podstawy przedsiębiorczości, biznes i zarządzanie lub godziny wychowawczej.
- Spotkania organizowane są w grupach liczących minimum 30 uczniów.
- Uczniom towarzyszy opiekun (nauczyciel/wychowawca), który odpowiada za ich uczestnictwo.

- Udział w spotkaniach jest bezpłatny.
- Zajęcia poddawane są ewaluacji.

Rekrutacja szkół do projektu

Rekrutacja do projektu *Praktyk Biznesu* odbywa się w trzech formach:

- 1) indywidualne zgłoszenia szkoły spełniającej kryteria rekrutacyjne;
- 2) Formularz zgłoszeniowy *Praktyk Biznesu* (aktywny do 3 czerwca 2025 r.);
- 3) dobór celowy prowadzony przez Organizatora w odniesieniu do kryteriów rekrutacyjnych.

Kryteria rekrutacyjne

1. Zapewnienie opiekuna grupy.
2. Szkoła znajdująca się w miejscowości liczącej do 50 tys. mieszkańców.
3. Udział co najmniej 30 uczniów.
4. Wsparcie organizacyjne.

Organizator przyjmuje kryterium geograficzne jako kryterium wiodące. Do udziału zaprasza się przede wszystkim szkoły z województw o najniższym odsetku zgłoszeń w kolejnych edycjach Olimpiady oraz szkoły z województw nieobjętych działaniami projektowymi.

W roku 2025 odbyło się 15 spotkań w 15 szkołach, których zestawienie prezentuje poniższa tabela.

Lp.	Szkoła	Zgłoszona liczba uczestników
1.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Zagórowie	35
2.	Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida w Garwolinie	40
3.	Zespół Szkół w Koniecpolu	60
4.	Zespół Szkół Zawodowych w Lidzbarku Warmińskim	28
5.	Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Żywcu	27
6.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 we Włoszczowie im. Hetmana Stefana Czarnieckiego	61
7.	Zespół Szkół w Czerwieńsku	30
8.	Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących im. I Brygady Pancernej im. Bohaterów Westerplatte w Kartuzach	36
9.	Zespół Szkół nr 1 im. Władysława Orkana w Nowym Targu	32
10.	Zespół Szkół Mechaniczno-Informatycznych w Łęborku	31
11.	Zespół Szkół w Zielonce	30
12.	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana Pawła II w Pawłowicach	70
13.	Zespół Szkół nr 4 im. Obrońców Mławy z Września 1939 r.	30
14.	Zespół Szkół Zawodowych w Wolsztynie	20
15.	I Liceum Ogólnokształcące im. J. Śniadeckiego w Dzierżoniowie	30

Projekt będzie kontynuowany w ramach XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości.

Sukces w finansach osobistych

Idea

45-minutowe warsztaty z zakresu planowania finansów w życiu osobistym w kontekście postaw proprzedsiębiorczych dla uczniów szkół ponadpodstawowych z ośrodków miejskich liczących do 50 tys. mieszkańców, będące działaniem towarzyszącym XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości, realizowanym w roku szkolnym 2024/2025.

Cel

Celem warsztatów jest wzmocnienie postaw przedsiębiorczych uczniów oraz kształtowanie prawidłowych nawyków w zakresie zarządzania finansami osobistymi, poprzez:

- motywowanie uczniów do planowania i prowadzenia finansów w życiu osobistym,
- zwiększenie świadomości uczniów znaczenia oraz istoty zarządzania własnymi finansami,
- wsparcie uczniów w podejmowaniu przemyślanych decyzji w zakresie zatrudnienia i finansów w kontekście zawieranych umów,
- zwiększenie świadomości uczniów istnienia potencjalnych zagrożeń w korzystaniu z usług firm prywatnych oraz instytucji finansowych oraz sposobów ich minimalizacji lub uniknięcia.

Adresaci

Uczniowie publicznych szkół ponadpodstawowych z ośrodków miejskich liczących do 50 tys. mieszkańców.

Program

Program warsztatów dotyczy racjonalnego zarządzania swoimi finansami oraz planowania przyszłości pod tym kątem, aby osiągnąć sukces.

Zagadnienia

- budżet domowy – jak zakładać i prowadzić finanse,
- lokaty, rachunki oszczędnościowe – jak pieniądze mogą na siebie „pracować”, na co zwracać uwagę,
- negocjowanie,
- inflacja – dlaczego należy o niej pamiętać,
- fundusz awaryjny – po co odkładać pieniądze „w razie czego”,
- karty kredytowe, abonamenty, umowy – korzyści i pułapki,
- ubezpieczenia – dlaczego należy czytać umowy,
- codzienne oszczędzanie – jaki w tym cel,
- praca dodatkowa – dlaczego warto dorabiać,
- inwestowanie w siebie – najlepszy rodzaj inwestycji,
- metody oszczędzania pieniędzy.

Miejsce

Spotkania online za pośrednictwem aplikacji MS Teams.

Termin

15 warsztatów realizowanych w okresie 5–25 czerwca 2025 r.

Organizacja

- 15 warsztatów realizowanych online; w jednej szkole realizowane są jedno warsztaty.
- 45-minutowe warsztaty realizowane online w czasie lekcji szkolnych organizowane za pośrednictwem MS Teams.
- Warsztaty prowadzone są dla grupy liczącej minimum 30 uczniów.
- Uczniom towarzyszy opiekun (nauczyciel/wychowawca).
- Udział w warsztatach jest bezpłatny.
- Zajęcia poddawane są ewaluacji.

Rekrutacja szkół do projektu

Rekrutacja do udziału w działaniu *Sukces w finansach osobistych* odbywa się w trzech formach:

- 1) indywidualne zgłoszenia szkoły lub kilku szkół spełniających kryteria rekrutacyjne;
- 2) Formularz zgłoszeniowy Sukces w finansach osobistych (aktywny do 3 czerwca 2025 r.);
- 3) dobór celowy prowadzony przez Organizatora w odniesieniu do kryteriów rekrutacyjnych.

Kryteria rekrutacyjne

1. Zapewnienie opiekuna grupy.
2. Szkoła znajdująca się w miejscowości liczącej do 50 tys. mieszkańców. Preferowane szkoły z mniejszych ośrodków.
3. Udział co najmniej 30 uczniów.
4. Wsparcie organizacyjne.

Organizator przyjmuje kryterium geograficzne jako kryterium wiodące. Do udziału zapraszane są przede wszystkim szkoły z województw o najniższym odsetku zgłoszeń w kolejnych edycjach Olimpiady oraz szkoły z województw nieobjętych działaniami projektowymi.

W roku 2025 odbyła się edycja VII. Wzięło w niej udział 15 szkół.

Lp.	Nazwa szkoły	Zgłoszona liczba uczestników
1.	ZSCKR w Widzewie	30
2.	Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Orkana w Bieżuniu	30
3.	Zespół Szkół im. Komisji Edukacji Narodowej w Tymbarku	40
4.	Zespół Szkół Techniczno-Ekonomicznych w Myślenicach	30
5.	Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich w Bieruniu	200
6.	Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. St. Staszica w Stąporkowie	34
7.	Technikum Zespół Szkół nr 2 w Nowym Dworze Mazowieckim	30
8.	Zespół Szkół im. Jana Kilińskiego w Krapkowicach	58
9.	Zespół Szkół nr 1 w Działdowie	29
10.	III LO im. C. K. Norwida w Będzinie	24
11.	Zespół Szkół nr 1 w Wieluniu	30
12.	I Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Broniewskiego w Bełchatowie	34
13.	I Liceum Ogólnokształcące im. J. Śniadeckiego w Dzierżoniowie	30
14.	Zespół Szkół w Czerwieńsku	30
15.	Katolickie Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida w Garwolinie	40

Projekt będzie kontynuowany w ramach XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości.

Diamenty Przedsiębiorczości

Założenia programowe i organizacyjne

Idea

3-godzinne konsultacje z doradcą zawodowym poświęcone planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Adresaci

Uczniowie publicznych szkół ponadpodstawowych z grona laureatów, finalistów i uczestników eliminacji centralnych.

Cele

Celem indywidualnych konsultacji doradczych jest wsparcie ucznia w świadomym i samodzielnym planowaniu kariery oraz podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Metody

Wybrane metody pracy stosowane w czasie spotkania:

- rozmowa doradcza
- techniki plastyczne
- techniki psychometryczne, np. Q-SORT
- kwestionariusze, checklisty
- portfolio.

Efekty: indywidualne portfolio kariery, czyli spersonalizowana forma dokumentowania efektów pracy wypracowanych przez ucznia w czasie spotkania. Celem tej metody pracy jest wzmocnienie refleksyjności ucznia na temat jego własnych zasobów i uczynienie z tej refleksji procesu, który może być monitorowany zarówno przez ucznia, jak i doradcę szkolnego, wychowawcę czy rodzica.

Obszary pracy podczas konsultacji

Pomoc w wyrażeniu potrzeb i oczekiwań, zawarcie umowy i sprecyzowanie oczekiwań wobec spotkania i jego efektów.

Poznanie samego siebie, m.in. swojego systemu wartości, zainteresowań, motywacji, osiągnięć, gotowości do zmiany, wspólne poszukiwanie zasobów pomocnych w realizacji założonego celu lub rozwiązania problemu.

Eksploracja otoczenia, m.in. rozpoznanie uwarunkowań środowiskowych, znalezienie źródeł informacji, odkrywanie w otoczeniu sprzymierzeńców i źródeł wsparcia.

Omówienie informacji dotyczących zawodów, grup zawodowych, systemu kształcenia, możliwości podnoszenia kwalifikacji, źródeł samodzielnego zdobywania i przetwarzania informacji.

Ustalenie preferencji i priorytetów, przygotowanie planu działania, podsumowanie spotkania.

Termin

10 konsultacji z doradcą zawodowym realizowanych w lipcu 2025 roku.

Organizacja

Indywidualne 3-godzinne konsultacje online.

Spotkanie prowadziła dyplomowana doradczyni zawodowa Anna Chruszcz.

Udział w spotkaniu jest bezpłatny.

Projekt będzie kontynuowany w ramach XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości.

Warsztaty „Jak się odnaleźć w roli lidera?”

Specjalnie dla laureatów i finalistów oraz uczestników eliminacji centralnych XX edycji Olimpiady Przedsiębiorczości przygotowaliśmy wyjątkową propozycję rozwojową – udział w prestiżowych warsztatach pt. „Jak się odnaleźć w roli lidera?”.

Program

To intensywny, jednodniowy program oparty na grach symulacyjnych, który pozwala:

- doświadczyć pracy zespołowej i roli lidera w praktyce,
- zrozumieć, czym różni się lider od menedżera,
- nauczyć się budować zaufanie, komunikację i zaangażowanie w zespole,
- poznać skuteczne techniki organizowania pracy i udzielania informacji zwrotnej.

Warsztaty poprowadzili doświadczeni trenerzy – Rafał Stefański i Paweł Krzywicki, eksperci w zakresie przywództwa, komunikacji i pracy zespołowej.

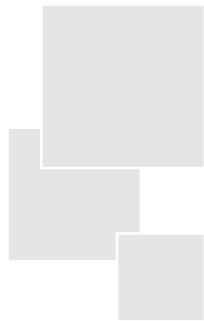
Termin: 17 czerwca 2025

Miejsce: Warszawa, nowy budynek SGH, ul. Batorego 8

Godziny: 11.00–18.00

Liczba miejsc została ograniczona, decydowała kolejność zgłoszeń poprzez formularz.

Część V

Wstęp do XXI edycji

Założenia programowe XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości

Hasło przewodnie XXI edycji Olimpiady

Hasło przewodnie XXI edycji brzmi „Przedsiębiorstwo wobec wyzwań otoczenia”, z tradycyjnym rozwinięciem na trzy podtematy: analiza otoczenia przedsiębiorstwa, strategia rozwoju, odporność na kryzys.

Literatura zalecana podczas przygotowań do XXI edycji Olimpiady

Spis polecanych lektur do XXI edycji Olimpiady zawiera podręczniki i publikacje z dziedzin bezpośrednio związanych z przedsiębiorczością, biznesem i zarządzaniem. Wśród pozycji zawartych na liście znajdują się opracowania, które stanowią źródło wiedzy z takich obszarów jak marketing, finanse, psychologia społeczna i zarządzanie. Spis publikacji poświęconych bieżącemu hasłu zmiennemu został rozszerzony w bloku II „Literatura bloku (hasła) zmiennego”. Zachęca się ponadto do lektury czasopism wyszczególnionych w bloku III, do śledzenia bieżących wydarzeń gospodarczych, a także do zapoznania się z aktami prawnymi wymienionymi w bloku IV.

I. Literatura bloku podstawowego:

1. Banaszczak-Soroka U., *Rynki finansowe. Organizacja, instytucje, uczestnicy*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa 2019.
2. Beksiak J., *Ekonomia. Kurs podstawowy*, wyd. 2, C.H. Beck, Warszawa 2014.
3. Borowski K., *Metody inwestowania na rynkach finansowych*, Difin, Warszawa 2018.
4. Cabała P., Wawak S. (red.), *Zarządzanie projektami. Zarys problematyki*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Kraków 2022.
5. Dorosz A., *Finanse osobiste*, PWE, Warszawa 2023.
6. Garbarski L., Krzyżanowska M. (red.), *Marketing. Sztuka konkurowania i współpracy*, Poltext, Warszawa 2023.
7. Gasparski W. (red.), *Biznes, etyka, odpowiedzialność*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2024.
8. Gierszewska G., Romanowska M., *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, wyd. 5 zmienione, PWE, Warszawa 2017.
9. Gołębiowski G. (red.), *Analiza finansowa przedsiębiorstwa*, Difin, Warszawa 2020.
10. Jabłonowska L., Winch S., Wachowiak P., *Sztuka prezentacji. Teoria i praktyka*, Difin, Warszawa 2019.
11. Juchnowicz M., Kinowska H. (red.), *Zarządzanie kapitałem ludzkim w warunkach niepewności. Wyzwania i implikacje*, PWE, Warszawa 2023.
12. Kałucki K., *Negocjacje*, Difin, Warszawa 2022.
13. Kamiński R., *Zrównoważony rozwój przedsiębiorstw jako przedmiot raportowania niefinansowego*, PWE, Warszawa 2022.
14. Katner W. J. (red.), *Prawo gospodarcze i handlowe*, wyd. 3, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
15. Koźmiński A. K., Jemielniak D., Latusek-Jurczak D., Pikos A., *Zarządzanie. Nowe otwarcie*, Poltext, Warszawa 2023.
16. Obłój K., *Praktyka strategii firmy. Jak zarządzać przeszłością, radzić sobie z teraźniejszością i tworzyć przyszłość*, Poltext, Warszawa 2017.
17. Ostrowska D., Niedźwiecka E., *Podstawy finansów przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 2015.

18. Romanowska M., *Planowanie strategiczne w przedsiębiorstwie*, wyd. 3, PWE, Warszawa 2017.
19. Rutkowski A., *Zarządzanie finansami*, wyd. 4, PWE, Warszawa 2016.
20. Szymańska K. (red.), *Kompendium technik i metod zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wolters Kluwer, Warszawa 2019.
21. Trocki M. (red.), *Nowoczesne zarządzanie projektami*, PWE, Warszawa 2013.
22. Tuczko J., *Zrozumieć finanse. Inteligencja finansowa w zarządzaniu portfelem prywatnym i biznesem*, Difin, Warszawa 2013.
23. Waśkowski Z. (red.), *Marketing. Podręcznik akademicki*, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Poznań 2022.
24. Waśniewski K., Opolski K., *Biznesplan. Jak go budować i analizować*, wyd. 6, CeDeWu, Warszawa 2020.
25. Zakrzewska-Bielawska A. (red.), *Podstawy zarządzania. Teoria i ćwiczenia*, Wydawnictwo Nieoczywiste, Warszawa 2020.
26. Zawadzka A. M., *Psychologia zarządzania w organizacji*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2014.
27. Moduły dydaktyczne na platformie e-learningowej Olimpiady Przedsiębiorczości.

II. Literatura bloku (hasła) zmiennego:

1. Ciszewska-Mlinaric M., Wąsowska A., Oblój K., *Strategia korporacji*, Wydawnictwo Nieoczywiste, Warszawa 2021.
2. Czakon W., *Jak powstają wielkie strategie? I dlaczego nie wszystkie muszą być wielkie*, Wydawnictwo PWE, 2024.
3. Dec P., Masiukiewicz P., *Restrukturyzacja przedsiębiorstw. Zarządzanie kryzysem*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2024.
4. Gierszewska G., Jaks M., *Ocena potencjału strategicznego przedsiębiorstwa*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2023.
5. Oblój K., *Myśl strategicznie! Jak przygotować i zmieniać organizację w odpowiedzi na wyzwania otoczenia*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2022.
6. Roth G., Kurtyka M., *Zarządzanie zmianą. Od strategii do działania. Jak połączyć wizję, ludzi i organizację w służbie strategii*, wyd. 5, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2025.

III. Czasopisma:

1. „Personel i Zarządzanie”
2. „Przegląd Organizacji”
3. „Organizacja i Kierowanie”
4. „e-mentor”
5. „Forbes”
6. „Media Marketing Polska”
7. „Marketing w praktyce”
8. „Businessman.pl”
9. „My Company”

oraz prasa codzienna, omawiająca bieżące wydarzenia gospodarcze.

IV. Akty prawne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej, w tym:

1. Kodeks spółek handlowych.
2. Kodeks pracy.
3. Kodeks cywilny.
4. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej.

V. Roczniki statystyczne GUS.

Terminarz zawodów XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości

2 września 2025	Rozpoczęcie procedur powoływania Komisji Szkolnych w szkołach
30 września 2025	Rozpoczęcie zgłaszania szkół i uczniów do udziału w XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości poprzez elektroniczny formularz dostępny w Panelu Komisji Szkolnych na stronie internetowej Olimpiady Przedsiębiorczości: www.olimpiada.edu.pl
31 października 2025	Zakończenie zgłaszania szkół i uczniów do udziału w XXI edycji poprzez elektroniczny formularz dostępny w Panelu Komisji Szkolnych na stronie internetowej Olimpiady Przedsiębiorczości: www.olimpiada.edu.pl
7 listopada 2025	Ostateczny termin przysyłania przez Komisje Szkolne do Komitetu Głównego papierowych zgłoszeń (wygenerowanych z Panelu Komisji Szkolnych, wydrukowanych, podpisanych, opieczetowanych). Nie dotyczy wariantu elektronicznego wysłania Zgłoszenia szkoły, tj. poprzez załączenie skanu w Panelu Komisji Szkolnych
12 listopada 2025	Rozpoczęcie dystrybucji przez Komitety Okręgowe do szkół testów i arkuszy odpowiedzi
21 listopada 2025	Zakończenie dystrybucji przez Komitety Okręgowe do szkół testów i arkuszy odpowiedzi
27 listopada 2025	Ostateczny termin potwierdzania przez Komisje Szkolne w Panelu Komisji Szkolnych otrzymania przesyłek zawierających testy i arkusze odpowiedzi
4 grudnia 2025	Eliminacje szkolne (godz. 9.00)
4 grudnia 2025	Publikacja klucza do testu na stronie Olimpiady (godz. 12.00)
4 grudnia 2025	Uruchomienie w Panelu Komisji Szkolnych elektronicznego „Protokołu Komisji Szkolnej z przeprowadzenia eliminacji szkolnych”
5 grudnia 2025	Ostateczny termin wypełnienia i zapisania przez Komisje Szkolne w formie elektronicznej „Protokołu Komisji Szkolnej z przeprowadzenia eliminacji szkolnych”
11 grudnia 2025	Ostateczny termin przysyłania przez Komisje Szkolne do Komitetu Głównego w formie papierowej: arkuszy odpowiedzi, „Protokołu Komisji Szkolnej z przeprowadzenia eliminacji szkolnych”
19 stycznia 2026	Ogłoszenie wyników eliminacji szkolnych
5 marca 2026	Eliminacje okręgowe
9 marca 2026	Ogłoszenie wyników eliminacji okręgowych
9 kwietnia 2026	Eliminacje centralne
9 kwietnia 2026	Ogłoszenie wyników eliminacji centralnych
czerwiec 2026	Gala XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości

Serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w XXI edycji Olimpiady Przedsiębiorczości i życzymy wszystkim powodzenia!

Organizatorzy Olimpiady:

Partnerzy Główni:

Narodowy Bank Polski

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

Projekt wspiera:

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ